

ИСЛОМ КАРИМОВ

ИНСОН,
УНИНГ ХУК.УК, ВА
ЭРКИШШКЛАРИ
ОЛИЙ КАДРИЯТ

∴,

ТОШКЕНТ
"УЗБЕКИСТОН" НАШРИЁТ-МАТБАА ИЖОДИЙ УЙИ
2006

Ўзбекистан Республикаси Президенти Ислам Каримов асарларининг 14-жилдидан давлатимиз раҳбарининг 2005 йил июлидан 2006 йил августигача бўлган давр мобайнида мамлакатимиз Олий Мажлиси Сенати ва маҳаллий кенгашлар йиғилишлари, халқро учрашувлар ва **тантанали** маросимлардаги маъруза, нутқ; ва чиқишлари ҳамда табриклари урин олган.

Шу билан бирга, ушбу жилдда давлатимиз раҳбарининг хорижий мамлакатларга расмий ташрифлари муносабати билан оммавий ахборот воситалари учун берган интервюлари эътиборингизга ҳавола этилмоқда.

ISBN 5-640-02961-7

К 000000^245^
М351(04)2006

«ЎЗБЕКИСТОН» НМИУ, 2006 и.

КУХНА САМАРҚАНДНИНГ БОҚИЙ ОВОЗИ

Мухтарам фестиваль катнашчилари!

Азиз меҳмонлар!

Хонимлар ва жаноблар!

Бугун дунёнинг энг қадимий шаҳарларидан бири бўлмиш гузал ва бетакрор Самарқанд «Шарк, ароналари» халқаро мусиқа фестивали иштирокчилари ва унинг меҳмонларига бағрини кенг очиб бермоқда.

Барчангизни — «Шарк, тароналари» халқаро мусиқа фестивалининг мухтарам иштирокчилари ва унинг азиз меҳмонларини чин қалбимдан иафакат Самарқанд ахли, балки диёримизда яшайдиган барча миллат ва элатлар номидан, бутун халқимиз номидан «Хуш келибсиз, азим Самарқандга, хуш келибсиз, Ўзбекистонга!» деб қутлашга ижозат бергайсиз.

Самарқанд деганда, қуз унгимизда сирли ва улугвор Шарк олами намоён бўлади. Бу буюқ шаҳар узининг икки минг етти юз йиллик шонли тарихи давомида қадимий цивилизациянинг ноёб памуналари, Шаркнинг бетакрор табиати ва

улмас руhini, унинг меъморлик санъати, бой маданиятини узида мужассам этиб, дунё ахлининг эътиборини тортиб келмоқда, десак, айна ҳақиқатни айтган буламиз.

Шунинг учун ҳам, мана, саккиз йилдирки, биз «Шарк. тароналари» деб ном олган, Шарк.нинг калби ва юрагини ифода этадиган, классик мусика санъатини асраб-авайлаш ва ривожлантиришдек олижаноб мақсадга хизмат қиладиган бу анжуманни айнан мана шу фусункор шаҳарда утказиб келмоқдамиз.

Қадим Регистон майдонининг узидан, бу ерда қад ростлаган мухташам обидаларнинг мовий гумбаз пештоқларидан худдики мумтоз мусика овози эшитилиб тургандек ҳиссиёт тугилади. Бу садолар мана шу муаззам масканга қадам қуйган ҳар қайси инсонга бамисоли тарихнинг сеҳрли саҳифаларини очиб бериб, эзгуликка, тинчлик ва осудаликка қорлаб тургандек туюлади.

Азиз дустлар!

Бугун биз ута таҳдикали ва мураккаб бир замонда яшамокдамиз. Ҳеч шубҳасиз, айна мана шундай нотинч бир даврда элу элатлар уртасида ҳамкорлик ришталарини мустаҳкамлаш, уларни узаро яқинлаштиришга хизмат қиладиган, инсониятнинг муштарак ва бебаъо бойлиги булган мусика санъатининг урни ва аҳамияти бекиёсдир.

Бу еруф оламда тили, дини ва урф-одати тур-иг иа булган юзлаб миллат ва элатлар яшайди, лскин уларнинг барчасини бирлаштирадиган Қудратли бир восита борки, уни бошқа ҳеч нарса билан қиеслаб булмайд: бу — мусика, бу — **оҳанг**, бу — тарона.

Ҳеч қимга сир эмас: дунёнинг қайси жойида яшамасин, барча халқлар уз оstonасига соз қутариб келган одамни азиз меҳмон сифатида қабул қилади.

Бугун биз ҳам сизларни — узимизнинг азиз меҳмонларимизни дунёнинг қайин ва узок, жойларида истикомат қилаётган халқларнинг маънавий ва маданий руhini мусика воситалари орқали ифодаловчи, уларнинг саломи ва самимий тилақларини етказувчи тинчлик ва дустлик элчилари, деб қабул қиламиз ва қадрлаймиз.

Қани эди, дунёда урушлар, портлашлар, қарама-қаршилиқлар барҳам топса, қишилар уртасидаги низо-адоватлар йуқрлса ва қамин узра факат гузал мусика садолари янграб, одамзодни ёмон йулдан қайтариб, эзгуликка даъват этса!

Бундай фикр ер юзидаги соф ниятли барча инсонлар, бугун борлигини олижаноб мақсадларга бағишлаган сиз қаб минг-минглаб санъат ахли намояндалари қалбидаги орзу-интилишларнинг ЯҚҚОЛ ифодаси, десам, уйлайманки, янглишмаган буламан.

Фестиваль доирасида хар бир катнашчи уз халкининг миллий мусика меросини, узининг худо берган истеъдоди ва майоратный намоён килишга, ижодий беллашувларда юкрри урин ва мукофотларни эгаллашга харакат килиши табиий, албатта.

Менга буюрса, барчангизни багримга босиб, сизларга энг юксак, энг катта мукофотимизни — кунгил бойлигимиз, калб саховатимизни берган булардим.

Имкониятдан фойдаланиб, халкимизнинг, биз сизларни юртимизда куришдан, ноёб санъатингиздан бахраманд булишдан бахтиёрмиз, доимо азиз меҳмонимиз булинг, деган самимий дил изхррини сизларга билдирмокчиман.

Анжуман кунларида сизлар Самарканднинг бетакрор табияти, кухна ва хамиша навкирон кийёфаси, тенгсиз меъморий ёдгорликлари билан танишар экансиз, меҳмонга қалбини очиб, меҳ.-рини берадиган Самарканд ахли билан мулоб;от-да булиб, афсонавий Шарк, тимсоли булмиш Самарканд бозорларини куриб, ухшаши йук; бу гузал шадарга, Ўзбекистон заминига мафтун булиб қдласиз, деб ишонаман.

Фурсатдан фойдаланиб, «Шарк, тароналари» мусик,а фестивалининг жонкуярларидан булган ЮНЕСКО ташкилоти хамда Халк,аро мусик,а кен-гаши рахбарларига ушбу анжуманни ташкил этиш

борасидаги саъй-х.аракатлари учун миннатдорлик билдираман.

Кимматли вак.тини аямай, бугунги фестиваль ишида як.индан иштирок этаётган, ЮНЕСКО Бош конференциясининг президенти Майкл Омелева жанобларига, жахрндаги мусика ола-мида юксак ном ва обру қрзонган севимли санъ-аткорларимизга, шу жумладан, Франциядан Са-маркандга ташриф буюрган Шарль Азнавур жа-нобларига алохида хурмат-эх.тиромимни изх.ор этмокчиман.

Сизларни анъанавий мусик,а анжуманининг очилиши билан яна бир бор табриклаб, барчан-гизга сих.ат-саломатлик, фестиваль ишига муваф-фак.ият тилайман.

Шарк. мусикаси, Шарк.нинг х.аётбахш ох.анг-лари одамзодни хамиша эзгулик ва адолат, гузал-лик ва нафосатга чорлайверсин!

Эътиборингиз учун ташаккур.

*«Шарк; тароналари» бешинчи халқаро мусица
фестивалининг тантанали очилиши
маросимидаги нутқ,
2005 и ил 27 август*

ОЗОД ХАШНИНГ УЛОТ БАЙРАМИ

Ассалому алайкум, мухтарам ватандошлар!

Хурматли меҳмонлар!

Барчангизни Ўзбекистан тарихи ва ҳаётида энг , энг азиз айём билан, мамлакатимиз мустакиллигининг кутлуг байрами билан табриклаш-га, сизларга, сизлар оркали бутун халкимизга узимнинг ҳурмат-эҳтиромим ва меҳр-муҳаббатим-ни билдиришга рухсат бергайсиз.

К,адрли дустларим, биродарларим!

Бундан ун тўрт йил мукаддам мустақилликка эришиб, узлигини англаб, уз тақдирини уз қулига олиб, мамлакатимизнинг бекиёс бойлик ва имкониятларидан фойдаланишга эга булган халкимиз эркин ва фаровон ҳдёт қуриш йулидан катъият билан илгарилаб бормокда.

Ҳакикатан ҳам, утган давр мобайнида Ўзбекистонимиз х.ар бир йили ун-юз йилларга тенг булган тарихий йулни босиб утди.

Бугун ҳаётимизнинг қайси жабх.а ва сох.асини олмайлик, эркинликка ва озодликка эришган,

ви ақл-заковати, билими ва қуч-қудратига ишон-и а!и халкимиз узининг амалий ишлари билан к.ан-|,ii буюк марраларга қутарилишга к.одир эканими яқдол исботлаб бермокда.

Бунинг тасдиғини кундан-кунга чирой очиб бораётган юртимиз чехрасида, далаларимиз, қишлоқ. ҳаётида юз бераётган туб узғаришларда, янги қорхоналар ва ишлаб қик.ариш қувватлари, мух.-лашам иншоотлар, шинам тураржойлар, равон йулар ва қоммуникациялар тимсолида қуриш мумкин.

Бундай ижобий жараёнлар янғича асосда барпо этилаётган юзлаб уқув юртлири — мактаб, лицей ва қоллежлар, замонавий уқуналар билан жих.озланган тиббиёт муассасалари мисолида намоён булмокда.

Эртанги қунни қузлаб амалга ошираётган мана шундай бунёдқорлик ишларимизга қуч-қувват бераётган қуп қиррали маънавий х.аётимизнинг янада юқсалиши ва унинг давлат сиёсати даражасига қутарилиши бугун уз х.осили ва самарасини бермокда.

Шу борада улуг аждодларимизнинг бебаҳр маданияй ва маърифий меросини, мукаддас қ.адриятларимизни тиклаш ва ҳаётга қ.айтариш билан бирга, ҳаётимизни замоннинг энг илгор ютук. ва мезонлари билан бойитиш, қомил инсон, барқамол авлодни вояга етқизиш, таълим-тар-

бия ишини мутлакр янги негизда ташкил этиш, мукддас динимизга хурмат-эҳтиром — фаолиятимизнинг маъно-мазмунини белгилаб келмоқда.

Буларнинг барчаси, авваламбор, «Ёш авлодга эътибор — келажакка эътибор» деган, уз олдимизга куйган шиор-максадларимизнинг биз учун куч-қувват ва рухий бойлик манбаи бўлиб, эртанги кунимизнинг ишончли пойдевори ва кафолатига айланиши муқаррар.

Мухтарам дустлар!

Бугун биз нақдцар нотинч ва тахликали замонни бошимиздан кечириётганимизга ҳаммамиз гувоҳмиз.

Бундай хатарли вазиятда бизнинг тинчлигимиз ва осуда ҳаётимизни, янги жамият қуриш йулида астойдил меҳнат қилаётганимизни қуролмайдиган, яқин ва узок, атрофимизда ёвуз ва разил мақсадлар билан бизга куз олайтираётган, қупорувчи ва қабъ ҳаракатлардан дам тап тортмайдиган қучларнинг борлиги барчамиздан доимо сезгирлик ва ҳушёрлигимизни саклаб, мустақдплигимизни янада мустаҳкамлашни талаб этмоқда.

Бугун озодлигимиз, эркинлигимиз ва эзгу мақсадларимизга эришиш, жаъон миқёсида узимизга муносиб урин эгаллаш, Ватанимизнинг истиклолини имоялаш, авваламбор, узимизга, узимизнинг имконият ва салоҳиятимизга, азму

шижоатимизга боғлиқ, эканини шу юртда яшаётган ҳар қайси инсон чуқур англаб, тушуниб олиши даркор.

Шу борада сиёсий, ҳарбий, иқтисодий омиллар қаторида яна бир ута муҳим мезон борки, унинг номи — миллий гурур, миллий ифтихор туйғусидир.

Бу шундай буюқ қудратки, тарихда бу қучга таяниб-суяниб, қуплаб халқлар энг мураккаб синовлардан, давр суронларидан омон қирқан ва бошқаларнинг ҳавасини уйғотадиган эркин ва фаровон ҳаёт қуришга эришган.

Шу маънода, соҳибқирон Амир Темур бобоимизнинг «Биз қиммиз, қандай буюқ зотларнинг авлодимиз, қандай буюқ қуч-қудрат соҳибимиз» деган даъватқор сузлари барчамизни уз қадр-қадиматимизни англашга, дунёда яққаю ягона бўлмиш Ватанимизни, бетақрор Ўзбекистонимизни севиш ва унга садок.ат билан яшашга қорлайди.

Биз миллий Гурур ва ифтихор деганда, бу туйғуни нафак.ат бугунги муаммо ва қийинчиликларни енгишда, эзгу мақсадларга етиш йулида суянч сифатида англаймиз, айни пайтда халқаро майдонда эл-юртимизнинг номи, обрӯ-эътиборини юқсалтиришга, унинг шаънига доғ у ёқда турсин, ҳатто соя туширмасликка хизмат қиладиган ҳаётбахш бир қуч сифатида тушунамиз. Ва биз бу вазифани бугунги

кунда энг мухим, энг зарур бурчимиз, деб билишимиз дар кор.

Хурматли юртдошларим!

Бугун босиб утган йулимизни ва эришган марраларимизни танкидий бахрлар эканмиз, аввало, олдимизда турган жиддий вазифалар ва мураккаб муаммоларнинг ечимини топиш масалалари эътибор марказида турганини чукур англаб олишимиз керак.

Биринчи галда эл-юртимиз хавфсизлигини таъминлаш, окни кррадан ажратишга курбимиз етиши, хаётимизда хали учраб келаётган локдйдлик, бепарволик, узибуларчилик каби эски асоратлардан воз кечиш, кимдир четдан келиб бизни химоя этади ва огиримизни енгил кдпиб беради, деган карашларга бутунлай бардам беришимиз зарур.

Бугун хаётимизнинг барча жабха ва сохаларида кенг куламда олиб борилаётган ислохртлар ва эркинлаштириш сиёсатини янада чукурлаштириш, одамларимизни иш билан тулик. таъминлаш, кичик бизнес ва фермерлик даракатига кенг имконият ва хукукий кафолатлар яратиб бериш ва уларни амалга ошириш, айнан шулар дисобидан адолининг даромадини, оладиган маошларини, пенсия, нафақа ва стипендияларни купайтириш — буларнинг барчаси сузда эмас, амалда давлатимиз ва жамиятимиз хдётида энг долзарб масала булиб к.олади.

Айникса, жамиятимизда демократик таомйилларни жорий килиш, фук^аролик жамияти барпо этиш максадида давлат бошк.аруви, суд\укук. тизимини замон талабларига мувофиклаштириш, матбуот ва суз эркинлигини таъминлаш, аввало, инсон >^ук_ук_и, инсон манфаатини димо-ялашга к,аратилган ижобий ишларимизни боск.ичма-боскдч, \еч шубдасиз, охирига етказамиз.

Азиз ватандошларим, к^адрдонларим!

Бугун мен мана шу юксак минбардан туриб, барчангизни багфимга босиб, сизларга, сизларнинг сиймонгизда бутун халкимизга к^арата эзгу гилаklarимни изх.ор этмокчиман.

Эл-юртимизнинг боши омон булсин!

Ватанимизни ёмон кузлардан, х.асад ва гаразли ниятлардан, балo-^азолардан Узи асрасин!

Ўзбекистонимизнинг буюк келажагини куриш **бахти** барчамизга насиб этсин!

Мустак.иллигимиз абадий булсин!

*Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг
14 йиллигига батишланган тантанали
маросимдаги суз,
2005 пил 31 август*

УЗБЕКИСТОН ПАХТАКОРЛАРИ ВА БАРЧА МЕ^НАТКАШЛАРИГА

Кддрли дустлар!

Авваламбор, сиз, азизларни — дехдон ва фермерлар, ширкат хужаликлари аъзоларини, теримчи ва механизаторлар, мутахассис ва мутасаддиларни, хрсил такдири хал буладиган масъулиятли дамларда уз урнини далада деб билган барча инсонларни эришган катта меҳнат галабангиз — 3 миллион 600 минг тонналик улкан хирмон барпо этиб, пахта тайёрлаш буйича шартнома мажбуриятини муваффақиятли адо этганингиз билан чин қдлбимдан самимий муборакбод этишдан бахтиёрман.

Хеч шубҳасиз, Ўзбекистан пахтачилиги тарихида том маънода янги, ёркин саҳифа булмиш бу ажойиб галаба, яъни октябрь ойининг биринчи ярмида белгиланган юксак маррани эгаллаб, хрсилни юз фоиз юқрри сифат билан топширишга эришилгани замирида куп-куп омил ва мезонлар мужассам.

Бу ҳақда гапирганда, аввало, шу муқаддас диёримизда яшаётган одамларнинг дунёқ.араши,

< и t г v гафаккури юксалиб, х.аётимизда руй бера-
i 11.111 бек.иёс узгаришларга узини бевосита дахл-
Юр деб хис к.илиш, бу —менинг юртим, бу —
мспинг Ватаним ва унинг ютуклари — менинг
к»iугим, деган фикр биланяшашхисси, фукаро-
1п к туйгуси кучайиб бораётганини бугун кулга
i притаётган марраларимизнинг пойдевори деб
цабул килишимиз даркор.

Бундай муваффақ^иятларни кулга киритишда
lori имизда янги х.аёт, демократик жамият куриш,
бозор иктисодиёти тамоилларини жорий этиш
i х >расида, жумладан, биз учун етакчи сох.а булмиш
кишлоқ. хужалигида, пахтачиликда амалга оши-
рилаётган, олдин тасаввур кшташ х.ам к;ийин
булган туб ислох.от ва янгиланишлар хал кштув-
чи ах.амият касб этмокда, десак, айнаи х.ак.ик;ат
булади.

Одамларнинг уз ишига, х.аётга муносабати
узгайиб, ерга, мулкка эгалик хяссиёти кучайиб
бораётгани, зах.маткаш дех.к.он меҳнاتини х,ар
юмонлама рағбатлантиришга к.аратилган амалий
гадбирлар, кишлоқда асосий куч булмиш фер-
мерлик х.аракатига кенг йул очиб берилаётгани,
шунинг х.исобидан етиштирилган х.осилнинг 70
(!>оизи айнан фермер хужаликлари томонидан
тайёрлангани бу фикрнинг якдол тасдигидир.

Шу билан бирга, мавжуд имкониятлар, авва-
памбор, ер ва сувдан, моддий ресурслар, техни-

ка воситаларидан окилона ва самарали фойдаланиш, мул хрсил гарови булган ирригация ва мелиорация масалалари, кишлок. хужалиги корхоналарини минерал угит, ёнилги-мойлаш материаллари билан таъминлаш ишлари тугри йулга куйилгани хам бутунги катта ютукни кулга кириштишда мустахкам замин булганини айтиш уринли, деб биламан.

Айни вақтда сох.анинг истикболини уйлаб, олимлар ва мутахассисларимиз томонидан замонавий илм-фан ютуқларини пахтачиликка татбиқ. қилиш, серхрсил ва эртапишар навлар яратиш, зараркунандаларга қарши биологик усуллар билан курашиш, гузага ишлов бериш, уз вақтида сифатли дефолиация утказишдаги ибратли янгилик ва тажрибалар, умуман, пахтачиликда юксак агротехника талаб ва усулларини жорий этиш эътиборга моликдир.

Албатта, бундай юксак марраларни эгаллаш учун, аввало, дала меҳнатқашларига тегишли шарт-шароит яратиб бериш, уларнинг даромади, х.аёт даражаси, турмуш фаровонлигини ошириш, кишлок. инфратузилмасини х.ар томонлама ривожлантириш, мухтасар айтганда, одамларнинг оғирини енгил қилиш учун қ.аъбият билан доимий иш олиб бориш зарурлигини барчамиз яхши англаймиз.

Шу нуқтаи назардан Қараганда, ҳрзирги вақтда кишлок. хужалигида нафак^ат ишлаб чиқ.ариш

муносабатлари, балки қ.ишлоқ, ҳаётининг узи х.ам |убдан узғариб бораётгани, қуп йиллардан бери ечилмаган долзарб ижтимоий муаммоларни ҳал қилиш йулида салмоқли натижалар кулга қиритиляётганини мамнуният билан эътироф этсак, арзийди.

Кейинги йилларда юртимизда, энг аввало, кишлок. жойларда қенг куламда бунёдқорлик ва офодончилик ишлари амалга ошириляётгани, жумладан, ах.олини ичимлик суви билан таъминлаш даражаси мамлакатимиз буйича 83 фоизга, табиий газ билан таъминлаш даражаси 81 фоизга ^асгани, қатор вилоятларда эса бу қурсатқичлар 90j— 95 фоизга етгани, барпо этиляётган янги уй|тар, маданий-маиший иншоотлар, бог-роқлар, замонавий лицей ва коллежлар қ.ишлоқларимиз Қирфасини тубдан узғартириб юборгани бугун барчамизни қувонтиради.

Айниқ.са, умумтаълим мактабларини ривожлантириш буйича қабул қилинган дастуримизга асосан биргина шу йилнинг узида 105 миллиард сум маблаг сарфланиб, 53 та янги мактаб бунёд этилиб ишга туширилгани, 1044 та мактаб эса капитал ва жорий таъмирдан чиқарилганини шу йулдаги дастлабки, аммо гоят муҳим қадам сифатида бах.олашимиз лозим.

Шу борада сунгги лайтда мамлакатимизда янги-янги шифо масканлари қаторида қуплаб қ.ишлоқ.

врачлик пунктлари барпо этилаётгани, бу эзгу мақсад учун жорий йилнинг узида давлат бюджетидан 5,5 миллиард сум маблаг сарфлангани кишлок ахлининг саломатлигини мустахкамлашга хизмат қилиши, уларнинг ҳаёти ва қайфиятига ижобий таъсир қурсатиши шубҳасиз, албатта.

Табиийки, мана шундай ютуқдаримиз қупайиб, иқтисодиётимиз бақувват бўлиб боргани сари халқимизнинг турмуш шароитини янада яхшилаш, фаровонлигини ошириш учун имкониятларимиз ҳам кенгайиб бораверади.

Мен, фурсатдан фойдаланиб, бугунги улкан Балабага муносиб ҳисса қўшган барча юртдошларимизга, боища экинларга нисбатан энг қўл-қўл ва қўл меҳнат талаб қиладиган, ута мураккаб пахтачилик соҳасининг ОФНР юқини уз елкасида қутариб қелаётган уста пахтақорларимиз, фидойи бободехдонларимизга ҳурмат-эҳтиромим, қ.алб меҳримни изх.ор этиб, қин қилдан таъзим қилишни узимнинг инсоний бурчим деб қиламан.

Мана шу муқорак рамазон қўнларида бутун Ўзбекистон ақлини эришилган юқсак марра билан яна бир бор тақриклар эканман, эл-юртимизга уз марҳаматини қурсатиб, йулимизни очиб бераётгани учун Аллоҳ. таолога шукроналар айтишимиз, биздан доимо мурувватини қариг тутмаслигини сурашимиз ҳам қарз, қ.ам фарз, деб уйлайман.

Азиз пахтақорлар, барқангизга сикат-саломати и қ, бахту саодат, қонадонларингизга қайзу **барак** қилайман.

Қамиша омадингизни берсин, ҳдлол меҳнатингизнинг роқатини қуринг, ҳ.еҳ қ.ақон қам»>улманг, қ.адрдонларим!

*Ислол ҚАРИМОВ, Ўзбекистон
Республиқам Президенти*

МАВЖУД САЛОХИЯТ ВА ИМКОНИЯТЛАРДАН ОКДЛОНА ФОЙДАЛАНИШ - МУВАФФАК.ИЯТ ГАРОВИ

Ассалому алайкум, кадрли депутатлар!

Мухтарам юртдошлар!

Авваламбор, бутун сиз, азизлар билан дийдор
куришиб турганимдан хурсанд эканимни билди-
риб, сизларга, сизлар оркали бутун вилоят ахли-
га узимнинг самимий хурмат-эҳтиромим ва эзгу
тилакларимни изхрр этишга ижозат бергайсиз.

Сиз, халк. ноиблари, вилоят ва туман рахбар-
лари, жамоатчилик вакиллари билан буладиган
хдр кандай учрашув, суҳбат ва мулоқотлар, фикр
алмашишлар бугунги долзарб ва муҳим муаммо-
ларнинг ечимини топиш, тегишли режалар ту-
зиш учун замин туширади, кераёсли хулосалар
чиқаришга асос бўлиб хизмат килади.

Шу маънода, бундай учрашувларни мен узим
учун доимо катта бир масъулият деб қабул кила-
ман.

Бугунги учрашувимиз ҳам тасодифий эмасли-
гини, бунга муайян сабаблар борлигини, албат-
та, ҳаммангиз яхши биласиз, деб уйлайман. Уз-

\ шдан равшанки, вилоят оддида турган FOB-тусик,-
ирни бартараф этиш, ечимини кутаётган 1<;атор
мулммоларни х.ал к^илиш зарурати шу мажлисни
\ i казишни так,озо этмокда.

Шунинг учун х.ам ушбу сессия кун тартибига i
лпилган масаланинг Тошкент вилояти хаёти,
•1>танги кунига бевосита дахддор эканини чукур
пиглаган х.олда, мажлисда катнашаётган депутат-
пар буладими, вилоят фаоллари буладими, бар-
чамиз бу масалага масъулият билан ёндашамиз,
теб ишонаман.

Биз бундан салкам икки йил аввал мана шун-i
in мақсад ва ниятлар билан шу залда йигилиб,
1оц|кент вилоятидаги ижтимоий-ик.тисодий
.|нол, вужудга келган жиддий муаммоларни ечиш
щчлари х.акида атрофлича гаплашиб олганимиз-
м и ,\аммамиз яхши эслаймиз.

Уша пайтдаги узаро самимий рух,, очик. ва
.|малый фикр алмашувлар, танкидий мулох.аза-
нар ва айни пайтда сизлар билан катта-катта ре-
жаларни белгилаб олганимиз х.ам, уйлайманки,
Идимизда.

Лекин, минг афсуски, бугун ана шу масалалар
i \ i рисида яна куюниб гапиришга тугри келмокда.
Н.1 Оунинг албатта аник, сабаблари борлигини,
\п и неона Караганда, барчамиз яхши тушунамиз.

Кслинг, азиз дустлар, биродарлар, бу
х^акда I v i юриштидан аввал Тошкент
вилоятининг са-

**МАВЖУД САЛОХИЯТ ВА
ИМКОНИАТЛАРДАН ОКДЛОНА
ФОЙДАЛАНИШ - МУВАФФАДИЯТ
ГАРОВИ**

Ассалому алайкум, кадрли депутатлар!

Мухтарам юртдошлар!

Авваламбор, бугун сиз, азизлар билан дийдор куришиб турганимдан хурсанд эканимни билдириб, сизларга, сизлар оркали бутун вилоят ахлига узимнинг самимий хурмат-эҳтиромим ва эзгу тилакларимни изхрр этишга ижозат бергайсиз.

Сиз, халк. ноиблари, вилоят ва туман рах.барлари, жамоатчилик вакиллари билан буладиган хар кандай учрашув, сухбат ва мулокртлар, фикр алмашишлар бугунги долзарб ва мухим муаммоларнинг ечимини топиш, тегишли режалар тузиш учун замин тугдиради, керакли хулосалар чикаришга асос булиб хизмат килади.

Шу маънода, бундай учрашувларни мен узим учун доимо катта бир масъулият деб кабул киламан.

Бугунги учрашувимиз хам тасодифий эмаслигини, бунга муайян сабаблар борлигини, албатта, хаммангиз яхши биласиз, деб уйлайман. Уз-

уздан равшанки, вилоят оддида турган FOB-туси^ларни бартараф этиш, ечимини кутаётган к,атор муаммоларни хал к^илиш зарурати шу мажлисни утказишни так^озо этмокда.

Шунинг учун хам ушбу сессия кун тартибига куйилган масаланинг Тошкент вилояти х.аёти, фтанги кунига бевосита дахлдор эканини чукур англаган х.олда, мажлисда к.атнашаётган депутатлар буладими, вилоят фаоллари буладими, барчамиз бу масалага масъулият билан ёндашамиз, деб ишонаман.

Биз бундан салкам икки йил аввал мана шундай мак.сад ва ниятлар билан шу залда йигилиб, Тошкент вилоятидаги ижтимоий-иктисодий а^вол, вужудга келган жиддий муаммоларни ечиш йуллари хакида атрофлича гаплашиб олганимизни хаммамиз яхши эслаймиз.

Уша пайтдаги узаро самимий рух., очик. ва пмалий фикр алмашувлар, танк.идий муло^аза-Юр ва айни пайтда сизлар билан катта-катта режаларни белгилаб олганимиз хам, уйлайманки, ' шмизда.

Лекин, минг афсуски, бугун ана шу масалалар i \\\ рисида яна куюниб гапиришга тугри келмокда. **Ва** бунинг албатта аник, сабаблари борлигини, мншсона Караганда, барчамиз яхши тушунамиз.

Келинг, азиз дустлар, биродарлар, бу \акда I \ ! юритишдан аввал Тошкент вилоятининг са-

лохият ва имкониятлари хакида батафсил гаплашиб олайлик.

Вилоятда қайси сохани — кишлок, хужалиги ёки саноатни оласизми, курилиш, хизмат курсатиш, ижтимоий соха ёки интеллектуал бойликларни оласизми, энг мухими, купни курган, юкрри малакали кадрларни оласизми — бу ердаги имкониятлар хакикатан ҳам улкан эканига ишонч хосил килиш мумкин.

Лунда килиб айтганда, табиий шароит ёки туп-рок, унумдорлиги, сув ва моддий ресурслар нук,-таи назаридан бошка ХУДУД ва минтакалар билан солиштирганда Тошкент вилоятига купрок.имконият ато этган, десак, хеч кандай хато булмайд. Айникса, вилоят дехкрнларининг миришкорлиги ва омилкорлигини ортикча таърифлаб утиришининг, уйлайманки, хожати йук..

Бугунги кунда юртимиздаги энг йирик, номи нафакат Узбекистонда, балки чет элларда ҳам машхур корхоналар к.аерда — Тошкент вилоятида. Уларда меҳнат к.илаётган минглаб ишчи, мухандис ва мутахассислар узининг ноёб малака ва тажрибаси билан ажралиб туради.

Бу ердаги мавжуд моддий-техник база, замонавий йуллар, ривожланган коммуникация тармоклари, табиий газ, сув билан таъминлаш масалалари буйича ҳам вилоятнинг имкониятларига хавас килса арзийди.

Бутун юртимизда булгани каби сунгги йил-**Парда** Тошкент вилоятида ҳам купгина соха ва мрмокларда, аксарият туман ва шаҳарларда, иккиланмасдан айтиш мумкинки, маълум ижобий узгаришлар кузга ташланмоқда.

Айникса, "Олмалик.кон-металлургия", "Узбекистон металлургияси", "Утга чидамли ва кипи и эрийдиган металллар" комбинатлари, "Аммофос", "Электрокимёсаноат", "Охангаронцемент", "Лаззат" акциядорлик жамиятлари, Ангрен кумир конлари каби йирик ишлаб чиқариш кувватлари нафакат вилоят, балки мамлакатимиз иктисодий тараккиётига ҳам салмокли хисса кушмоқда.

Шу борада Олмалик. кон-металлургия комбинатида 2004 йилда барча асосий курсаткичлар (>уйича режалар бажарилиб, 642 миллион сумлик истеъмол товарлари тайёрлашга эришилганини, жами махсулотнинг 65,5 фоизи экспорт килингани, маҳаллийлаштириш дастурига асосан КурҒО-шин ва ферромарганец ишлаб чиқариш лойихалари тулик. узлаштирилганини алоҳида таъкидлаш лозим.

Бундай ижобий узгаришларни к.ишлок. хужал и гида, хусусан, унинг етакчи тармоги булмиш пахтачилик ва галлачиликда ҳам куриш мумкин.

Бундай ютукларга эришишда Чиноз, Бекобод, Куйи Чирчик. ва Оккургон, Юк.ори Чирчик. ва

Бука, Урта Чирчик. туманлари меҳнаткашлари муносиб хисса кушганини айтиб утиш керак.

Вилоятда зарар куриб ишлаётган паст рента-белли ширкат хужаликларини фермер хужаликларига айлантириш борасида ҳдм бирмунча ишлар килинмокда. Масалан, Бекобод туманидаги "Бекобод" ширкат хужалигида 2003 йили 1 минг 766 тонна пахта хом ашёси тайёрланиб, шартнома режаси 61 фоизда қрилиб кетган эди.

Жорий йилда ана шу ширкат негизида ташкил этилган фермер хужаликлари томонидан жами 3217 тонна пахта ҳрсили етиштирилиб, ҳрсилдорлик икки баробарга ошгани фермерлик ҳаракатининг нақадар истикболли эканини тасдиқлаб турибди.

Ёки Чиноз туманидаги Муқим Эрҳужаев бошчилик қилаётган Муқимий номидаги фермер хужалиги пахта ҳрсилдорлигини 47,7 центнерга етказиб, шартнома мажбуриятини 190,6 фоизга бажарган. Шунинг ҳисобидан бу йилги даромади 119 миллион сумни ташкил этган.

Бундай мисоллар фермерларнинг уз меҳнатидан манфаатдорлиги тобора ортиб бораётгани ишда ҳал қилувчи омил бўлаётганини қурсатади.

Кейинги йилларда вилоят бўйича қурилиш ва ободончилик соҳасида 21 миллиард сумлик иш бажарилганини айтиб утиш уринли.

Шу йилнинг 1 ноябрига 5 та янги мактаб **Куриб** фойдаланишга топширилгани, 39 та мак- I.ID капитал реконструкция қдлингани, 37 таси капитал, 11 таси эса жорий таъмирдан чиқарил- **Гани**, бу борада Бустонлик., Чиноз, Паркент, {ангиота туманларида, Янгийул ва Ангрен ша- \.1рларида ибратли ишлар амалга оширилгани п.тиборга сазовор, албатта.

Бугунги кунда вилоятда жойлашган йирик глпоат шах.арлари бўлмиш Бекобод, Янгийул ва Ангрен шаҳарлари ҳ.амда Бука, Чиноз, Тошкент гуманитарининг марказларида ҳам ҳрмийлар иш-і ироқида ҳашар йули билан бажарилган ободончилик ва қуқаламзорлаштириш ишлари натижа- сида уларнинг қиёфаси узғариб бормокда.

Айниқса, Чирчик. шаҳрида "Барқамол авлод" спорт мусобақаларига тайёргарлик қуриш жа- |)аснида Тошкент — Чирчик. йуналишида 17 километрлик автомобиль йули капитал таъмирлангани, Чирчик. дарёси устидан 234 метр узунлик- даги қуқрик қуриб битқазилгани аҳ.олининг узогини як.ин этишга ҳизмат қилади.

Айни пайтда Чирчик. Олимпия захиралари коллежида 13,5 минг қишига мулжалланган ста- дион, очик. ва ёпик. замонавий сузиш ҳавзалари, 3 минг томошабинга мулжалланган спорт мане- жи қурилгани ана шундай ижобий ишлар жум- ласидандир.

Бундай кенг куламли ишларни амалга оширишда "ТошГРЭСкурилиш" ва "Чорвок.ГЭС курилиш", "Бунёдкор" к.урилиш фирмаси, "Ўзбекшахтакурилиш" каби ташкилотларнинг улуши айниқса салмокли булаётганини кайд этиш жоиз.

Вилоят ахли эришаётган бундай натижалар мисолида аввало мамлакатимизда олиб борилаётган ислохотлар самарасини, яъни одамларнинг ерга, мулкка, ҳаётга муносабати ўзгариб, ўз меҳнатидан манфаатдорлик туйғуси, эғалик ҳиссиёти ортиб бораётганини куриш мумкин.

Бир суз билан айтганда, вилоятда одамлар астойдил ишляпти, канча-канча жамоалар таҳсинга сазовор ишларни амалга оширяпти.

Лекин, шу билан бирга, Тошкент вилоятида мавжуд булган, юкрийда зикр этилган катта салохият ва имкониятлар тулик. ишга солиняптими, деган саволга, минг афсуски, ижобий жавоб бериш кийин.

Бу ҳақда гапирар эканмиз, бундай улкан салохиятдан оқилона фойдаланиб, уни тугри ишлатганда, одамларнинг калбига йул топиб, бугун замон талаб қилаётган самарали бошқарув усуллари жорий этган тақдирда, ҳеч шубҳасиз, Тошкент вилоятининг ҳисоботи куриладиган мана шундай йигилишларда факат Фурур ва ифтихор билан гапириш уринли булар эди.

Бирок., вилоятнинг кейинги йилларда эриш-и.и и натижаларига баҳо берадиган, улар ни мам-1.И.1ГИМИЗНИНГ умумий иқтисодий ривожланиши, бошқ.а вилоят ва минтакалар билан тақ.қ.ос-и;шдиган булсак, очик. айтиш керак, мавжуд **ЦОЛат** купчиликни, авваламбор, шу ерда яшайм-пан инсонларни қ.оник.тирмаслиги мукаррар. Гаассуфки, биз ҳавас қиладиган марраларни *i V J i g a* киритишда Тошкент вилояти ҳамон ожиз иулиб қ.олмокда. Энг афсусли томони шундаки, • ш ч бу ҳақда биринчи марта гапираётганимиз йук.. \озирги кунда вилоят ҳаётида, унинг ривож-ида купгина хато-камчиликларга йул қуиилаёт-и.и пи, биринчи галда, одамларнинг норозилиги-НИ уйғотаётган салбий ҳолатлар, вилоят ва туман раҳбарлари, мутасаддилар фаолиятидаги лок.айд-лик ва узибуларчилик қайфияти *хрч* кимни бе-парво қ.олдирмаслиги табиий.

Бундай ноҳуш ҳолатларни вилоят иқ.тисодиё-и ининг бир қатор соҳа ва тармоқларида қузатиш мумкин.

Саноат соҳасини олайлик. Вилоят буйича иш-лаб чик.ариладиган ялпи ХУДУД^{ии} маҳсулотнинг қ.арийб 30 фоизи айнан шу соҳага тугри келади. Аммо ҳозиргача аксарият саноат қорхоналари бозОр иқтисодиётининг қескин талабларига ҳали-бсри мослаша олмаётганини таассуф билан ай-и ишга мажбурмиз.

Бундай кенг куламли ишларни амалга оширишда "ТошГРЭСкурилиш" ва "Чорвок.ГЭС курилиш", "Бунёдкор" курилит фирмаси, "Ўзбекшахтакурилиш" каби ташкилотларнинг улуши айниқса салмокли булаётганини кайд этиш жоиз.

Вилоят ахли эришаётган бундай натижалар мисолида аввало мамлакатимизда олиб борилаётган ислохотлар самарасини, яъни одамларнинг ерга, мулкка, ҳаётга муносабати ўзгариб, ўз меҳнатидан манфаатдорлик туйғуси, эгаллик ҳиссиёти ортиб бораётганини куриш мумкин.

Бир суз билан айтганда, вилоятда одамлар астойдил ишляпти, канча-канча жамоалар таҳсинга сазовор ишларни амалга оширяпти.

Лекин, игу билан бирга, Тошкент вилоятида мавжуд булган, юкрида зикр этилган катта салохият ва имкониятлар тулик. ишга солиняптими, деган саволга, минг афсуски, ижобий жавоб бериш кийин.

Бу ҳақда гапирар эканмиз, бундай улкан салохиятдан осилена фойдаланиб, уни тугри ишлатганда, одамларнинг қалбига йул топиб, бугун замон талаб қилаётган самарали бошларув усулларини жорий этган такдирда, ҳеч шубҳасиз, Тошкент вилоятининг ҳисоботи куриладиган мана шундай йигилишларда факат гурур ва ифтихор билан гапириш уринли булар эди.

Бирок., вилоятнинг кейинги йилларда эриш-
и.и натижаларига баҳо берадиган, уларни мамлакатимизнинг умумий иқтисодий ривожлани-
лПИ, бошқ.а вилоят ва минтакалар билан так.к.ос-
шйдиган булсак, очик. айтиш керак, мавжуд
\олат купчиликни, авваламбор, шу ерда яшай-
диган инсонларни к.оник.тирмаслиги мук.аррар.
Таассуфки, биз хавас киладиган марраларни
кулга киритишда Тошкент вилояти х.амон ожиз
булиб к.олмокда. Энг афсусли томони шундаки,
биз бу ҳақда биринчи марта гапираётганимиз йук..
Хозирги кунда вилоят ҳаётида, унинг риво-
жида купгина хато-камчиликларга йул куйилаёт-
шни, биринчи галда, одамларнинг норозилиги-
ни уйғотаётган салбий ҳ.олатлар, вилоят ва туман
рахбарлари, мутасаддилар фаолиятидаги лок.айд-
лик ва узибуларчилик кайфияти ҳ.еч кимни бе-
марво к.олдирмаслиги табиий.

Бундай ноҳуш ҳ.олатларни вилоят иқтисодиё-
гининг бир қатор соҳа ва тармоқларида кузатиш
мумкин.

Саноат соҳасини олайлик. Вилоят буйича иш-лаб
чиқариладиган ялпи ҳудудий маҳсулотнинг
қ.арийб 30 фоизи айнан шу соҳага ту^ри келади.
Аммо ҳ.озиргача аксарият саноат корхоналари
бозор иқтисодиётининг кескин талабларига ҳ.али-
бери мослаша олмаётганини таассуф билан ай-
тишга мажбурмиз.

Мавжуд 102 та корхонадан 37 таси ёки 36 фоизида ишлаб чиқариш ҳажми пасайишига йул қуйилгани ва бунинг оқибатида салкам 77 миллиард сумлик маҳсулот кам ишлаб чиқарилгани, бошқача айтганда, шунча бойлик қулдан чиқарилгани, одамни бепарво қилдириши мумкинми?

Қўнча маблағ ва ҳаракатлар эвазига барпо этилган "Медиз", "Ўзмедкоттон", "Чиноз туқима-чи" сингари қўшма корхоналар, "Болалар таомлари" ва "Паллада Восток" корхоналари айланма маблағлар ҳамда ҳам ашё етишмаслиги туфайли тула қувват билан ишламаяпти.

Умуман, вилоятда хорижий сармоядорлар иштирокида ташкил этилган 225 та корхонадан 43 таси фаолият қўрсатмаётгани ҳам жиддий муаммо бўлиб турибди.

Давлатимиз, ҳукуматимиз томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасига кенг йул очиб берилаётганига қарамасдан, вилоятда бу масалада ҳам сезиларли силжиш қўзга ташланмаяпти.

Вилоятда кичик бизнес субъектларининг ҳудудий ички маҳсулот ҳажмидаги улуши 31,6 фоизни ташкил этади. Аммо уларнинг саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришдаги ҳиссаси жуда кам — атиги 8 фоиз, экспорт бўйича 7 фоиз даражасида қўлмоқда.

1>у эса тадбиркорлик тузилмаларининг ақсари яти ишлаб чиқариш билан эмас, қўпроқ олди-
• **отди** ва тижорат билан шугулланаётганидан да-
иолат беради.

Тошкент вилоятида шу йилнинг 9 ойи да- ном ида ташки савдо айланмасининг узиш сурь-; пи 120,9 фоизни, экспорт 110 фоизни ташкил этгани ҳрлда, импорт ҳажми 143 фоизга қутарилиб кетгани бизнинг иқтисодиёт соҳа-
iii лаги мақсадларимизга албатта жавоб бермайди.

Вилоятга четдан олиб келинаётган товарлар тркибида текстиль маҳсулотлари, цемент, гипс, млебастр, совун ва қир ювиш воситалари, усимлик ёғи, чинни ва сантехника буюмларининг улуши юқрри экани бу ҳақда жиддий уилаб қўришга ундайди.

Беихтиёр савол тўғилади: нима, бу товарларни ўз қўрхоналаримизда ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш Қ.ИЙИНМИ? Масалан, Тошкент воҳасида юҳника воситалари ўчун эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқаришга мослашган "Резина техника", "Интермаш", "Чирчик. металл конструкция заводи", "Ангрен газмаш" ва "Трансформатор" қаб қўрхоналар бўлгани ҳрлда, бундай маҳсулотлар ҳам четдан қелтирилмоқда.

Агар бундай ҳолат давом этаверадиган бўлса, биз ўзимизнинг эмас, чет эл қўрхоналарини ри-

вожлантирган буламиз, узимизда эмас, хорижий мамлакатларда иш уринларини купайтирган буламиз.

Энг ёмони, не-не машакдатлар билан топган валюта маблагларимизнинг четга чикиб кетишига йул куйган буламиз. Вахрланки, бутун дунёда хар кайси давлат, хар кайси мамлакат, аввало, узидаги махаллий ишлаб чиқарувчиларни хар томонлама куллаб-қувватлайди, уларнинг йулини очиб беришга ҳаракат қилади.

Албатта, бу масалада мен сизларга қандайдир янгилик очиб бераётганим йук., бу ҳақда илгари ҳам куп гапирганмиз. Мана шу оддий ҳақиқатни билатуриб, купгина жойларда, жумладан, Тошкент вилоятида ҳам бу борада узгариш булмаётгани ачинарлидир.

Қддрли халқ. ноиблари!

Бу йил мамлакатимизнинг кишлок. хужалигида эришган тарихий ютуқлари ҳақда гапирганда, бир муҳим мезонга эътибор қаратиш уринли, деб уйлайман.

Яъни, қулга киритилган юксак натижаларнинг сабаб ва омиллари куп, лекин мен уларнинг асосий манбаи — барчамизни боқадиган ерга булган муносабатнинг тубдан узгариб бораётганида, деган булардим.

Мухтасар айтганда, бугунги кунда дехқон ва фермерларимиз, сен ерни боксанг, ер сени бо-

қ,ади, деган азалий хикматни уз фидокорона меҳ.-п.ни билан исботламоқда.

1>ир манзарани узимизга тасаввур қилайлик. 'I»ia бахррда эндигина қ.ори кетган далаларнинг Ком-кора шудгор булиб ётганини ҳ.аммамиз i \рганмиз.

Лекин, орадан бир неча ой утиб, мана шу Қои-кора дала урнида олтинранг бугдойзор ёки i \м-қуқ пахтазор пайдо булишига, шип-ший-1.1М боБлар уйғониб, хилма-хил, ширин-шакар мспаларнинг огирлигидан дарахтларнинг шох-цари эгилиб кетишига одамнинг ишонгиси кел-м;|йди.

Шу маънода, дехдончилик — муъжиза яра-і inп билан баробар, десак, асло муболага булмай-III. Бу муъжиза хар йил қуз унгимизда такрор i >улади. Биз бунга урганиб қ.олганмиз. Шунинг учун **бундай** муъжизаларни яратадиган инсонлар меҳ,-**Натини** ҳ.ар қ.анча улугласак арзийди, албатта. Шу фурсатдан фойдаланиб, қули қ.адоқ., бағри қснг, қунгли очик., мана шу ерни гуллашиб-яшнатадиган зах.матқаш дехқонларимизга барчамизнинг номимиздан қуқур миннатдорлик билдиришга ижозат бергайсиз. Азиз дустлар!

Бугунги кунда кишлок, хужалигида амалга ошириляётган ислох.отларнинг асосий мазмуни-п и ташкил этадиган фермерлик ҳ.аракатини ри-

вожлантириш борасида ҳам вилоятда муайян ишлар килинмокда.

Бу ер да 8 минг 377 та фермер хужалиги мав-жуд булиб, уларга жами 173 минг гектар ер май-дони ажратилган.

Лекин, хрзирги кунда фермерларнинг ялпи хреилни етиштиришдаги улуши республика мик-ёсида пахтачиликда ҳам, галлачиликда ҳам урта-ча 70 фоизни ташкил этаётган бир вақтда Тош-кент вилоятида бу курсаткич пахтачиликда 43 фоиз, галлачиликда эса 40 фоиз даражасида крлаётгани бу сохддаги окрокдикни курсатади.

Бунинг сабаблари хакида гапирганда, аввало, ерни уз эгасига, хак.икий дехкрнга беришда рас-миятчилик, керак булса, таъмагирлик хрлатла-рига йул куйилаётгани, самарадорлиги паст шир-катлар урнида фермер хужаликлари ташкил этиш масаласига бир канча туманларда етарли эъти-бор берилмаётганини айтиш даркор.

Мисол учун, Юкрри Чирчик.туманидаги "Тур-кистон" ва Яссавий номидаги, У рта Чирчик. ту-манидаги "Ўзбекистон" ва Навоий номидаги иктисодий ночор хужаликларнинг х.анузгача фер-мер хужаликларига айлантирилмаганини фак.ат шундай изохлаш мумкин.

Дехкриларимизда яхши уруҒ — мул х.осил га-рови, деган чукур маъноли гап бор. Шу нуктаи назардан к.араганда, Тошкент вохасида мах.аллий

пмроитга мое, эртапишар, сердосил Буза нав-
■рини яратиш ишларини крникарли деб булмайди.
<)i-мбатда вилоятда пахта хреили кеч етилиб, уни
(iip иб-териб олиш муддати чузилиб кетмокда.

Бу эса уз навбатида тайёрланган пахта хом
1ШССИНИНГ сифатига салбий таъсир этишини ту-шумиш кийин эмас.

Ўолбуки, вилоят худудида кишлок. хужалиги-
I;I ихтисослашган етакчи илмий-тадқиқрт муас-
расалари фаолият олиб боради, аммо уларнинг
Цлмий салохиятидан фойдаланиш масаласи тугри
пvjiга куйилмаган.

Мана, Қ,орак.алпогистон ва Хоразм, Бухоро
М Кашк.адарё вилоятлари билан Тошкент вило-
я i и ерларининг унумдорлиги, мелиоратив х.ола-
ш уртасида кандай катта фарк. борлигини х.ам-
мангиз яхши биласиз.

Бугун бу вилоятларнинг дехдонлари шурлан-
i.iii ерларда, сув камчил булган ОҒНР табиий
широитда х.ам мул х.осил олиш мумкинлигини уз
мех,нати билан исботлаяпти.

Хуш, Тошкент вилоятининг улардан кам жойи
Ворми?

Албатта, вилоятнинг бу йилги пахта тайёрлаш
рсжасини бажарганидан сизлар катори мен х.ам
мпмнунман. Аммо пойтахт вилояти бу маррага
охиргилар сафида етиб келганини — сизлар бу
масалага кандай муносабат билдиришингизни

билмадим-у, лекин мен бундай хрлат Тошкент вилояти учун сира ярашмайди, деб хисоблайман.

Вилоятда яна бир нохуш хрлат мавжудки, у хам булса, ризк.-рузимиз манбаи булган ер ресурсларини талон-торож килиш билан боглик..

Энг ёмони, бундай бемаза ишларнинг масъул лавозимда утирган одамлар томонидан содир этилиши, хрсилдор ва сувли ерларни кариндош-уругчилик ва ошна-огайнигарчилик асосида ажратиб бериш хрлатларига хануз чек куйилмаяпти.

Утказилган текширишлар натижасида мансабдор шахслардан 17 нафари, жумладан, 5 нафар хркимлик идоралари ходими, икки нафар ширкат хужалиги раиси ва 10 нафар бошка мутасаддилар томонидан 822 гектардан зиёд ер майдонлари конунга зид равишда уларнинг уз якинлари ва таниш-билишларига берилгани аникланди.

Жумладан, Янгийул туманидаги А.Ортикрав номидаги ширкат хужалиги бошқаруви раиси М.Мирбобоев сохта хужжатлар асосида уз отаси номига 112 гектар ер ажратган.

Пискент туманидаги "Пискент" ширкат хужалиги раиси И.Мирахмедов эса 44 гектар экин майдонини туманда яшамайдиган ва хужалик аъзоси булмаган фукаро Ир Сенга пиёз экиш учун қ,онунга хилоф тарзда ажратиб берган. Ёки Қ^ибрай туманидаги "Жомий" акциядорлик жамияти

раиси Файзуллаев фукаро Рахмоновдан 4 гектар р.чжратиб бериш учун 1 миллион 200 минг сум **Пора** олаётганида ушланган.

1'лхбарларнинг ерга муносабати шундай бул-1.14, узингиз айтинг, кшшгок. хужалигида ижобий натижага эришиб буладими?

Г1рдан самарасиз фойдалангани, унинг мели-((ратив х.олати ёмонлашувига, бу борадаги қ.онун-**Чиликнинг** бузилишига йул куйгани, кейинги шшларда сурункасига шартнома режасини бажармагани учун 11 та ширкат ва 85 та фермер ч\жалигидан 4 минг 84 гектар ер кайтариб олинмпи хам бу масалада жиддий камчиликлар боршпини курсатади.

Маълумки, ер ва моддий ресурсларни талон-трож қ.илиш, улардан қ,онунга зид тарзда фой-1.1чаниш билан боклик. х.олатлар юзасидан про-і \ ратура идоралари бундан уч-турт йил мукад-і. і м назоратни кучайтирган эди.

Лекин, афсуски, кейинги пайтда бу ишлар инрмунча сусайиб қ.олганига гувоҳ. буляпмиз. Мима, прокуратура ходимларининг бундай но-**ПОК** кимсалар олдида муттах.амчилиги ёки тили і .мсик. жойи борми?

Вилоятда кишлок. хужалигининг мух.им тармоги х.исобланган чорвачиликда х.ам ок.соклик .шоматларини куриш мумкин. Айник.са, наслчипик ишларининг тугри йулга куйилмагани, чор-

ва молларини сотиб олиш учун микрокредитлар ажратишдаги сансалорлик, тайёрлов ва кайта ишлаш корхоналари фаолиятидаги нуксонлар бунга сабаб булмокда.

Жорий йилда кишлок. хужалиги корхоналарида кррамоллар сони утган йилга нисбатан 2,5 мингтага камайгани хам шундан далолат беради.

Вилоятдаги молиявий ахволга танкдций нук. - таи назардан карайдиган булсак, махаллий бюджетга кушимча даромад манбалари яратиш имкониятига эга булган Окдургон ва Бекобод, Бустонлик. ва Бука, Паркент, Куйи Чирчик. ва Пискент туманлари хамон дотациядан чикрлмаётгани, албатта, ташвишли хрлдир.

Бюджетдан карздорлик йилдан-йилга ортиб, бугунги кунда бу курсаткич вилоят буйича 11 миллиард сумдан зиёд Ни ташкил этмокда. "Зангиота", "Техтаъминот", "Бинокор", 1-темирбетон махсулотлари ишлаб чик.ариш акциядорлик жамиятларида бокиманда к.арздорлик кескин ушиб кетган.

Бундай мисолларни куплаб келтириш мумкин. Масалан, наkd пул тушумини уз вак.тида банкка топширмаган хужалик субъектларига нисбатан хркимликларга киритилган 142 та такдимнома юзасидан тегишли чора курилмаганига к.андай бах.о берса булади?

Вилоятда яна бир мух.им сох.а — хусусийлаш.и мриш жараёни хам суёт бормокда. Бу борадаги I.к гурда белгиланган жорий йил топшириги ати-ли 52 фоизга бажарилгани, хусусийлаштирилган ирхоналарнинг молиявий-хужалик фаолияти |.|\\нил этилиб, уларни молиявий соЕломлашти-I>i1111 чора-тадбирлари ишлаб чикилмагани шун-/i;i ii хул оса чик.аришга асос беради.

Хурматли депутатлар!

Тошкент вилоятида ижтимоий сох.адаги иш-**щрнинг** ахволига назар ташлайдиган булсак, i (нинги икки йилда бу борада бирмунча ишлар килинганини инкор этиб булмайд. Жумладан, IIIV йилнинг 9 ойи мобайнида 316 километр та-нин й газ, 116 километрдан зиёд ичимлик сув ирмопи ва 310 минг квадрат метрдан ортик. уй-жой фойдаланишга топширилганини ижобий i \ рсаткич сифатида кайд этиш лозим.

Вилоятда телекоммуникация тармотни ривож-|;||ириш максадига 20 та шах.ар ва туманда 34 мипгдан зиёд абонент ракамига эга булган ком-мугацион станциялар ишга туширилгани ах.оли-i.i к^лайлик яратишда катта к.адамдир.

Б из учун устувор масала булган согликни сак.-i.iiii сох.асини оладиган булсак, жорий йилда 7 II кишлок. врачлик пункти ва 8 та согликни сак,-i.iiiii объекти капитал таъмирланганини айтиш i онз.

Шу билан бирга, бу борада катор муаммолар мавжудлигидан ҳам куз юмиб булмайди. Масалан, Янгийул тумани марказий касалхонасининг тугурукхона булими капитал таъмирга мухтож, Юккри Чирчик. тумани марказий касалхонасининг биноси эса яроксиз хрлга келиб к.олган.

Ана шундай нук.сонлар туфайли вилоятда ахрли, хусусан, оналар ва болалар СОЕНИГИНИ мухрфаза килишда жиддий камчиликлар кузга ташланмокда. Жорий йилнинг 9 оий давомида утган йилнинг шу даврига нисбатан уткир юкумли касалликларга чалинган беморлар сони сезиларли даражада ошгани тегишли мутасаддиларни ташвишга солиши керак.

Албатта, куп касалликларнинг сабаби ичимлик сувининг сифати билан БОЕЛИК.. Кдрийб икки ярим миллион ахрли яшайдиган ушбу вилоят худудида кишлок. жойлардаги водопровод тармокларининг 43 фоизи санитария талабларига жавоб бермаслигини кандай изохлаш мумкин?

Вилоятда коммунал хизмат курсатиш сохасидаги жиддий нуксон ва камчиликлар ахрлида х.акли эътироз уйготмокда.

Бунинг асосий сабаби — махаллий х.окимликлар томонидан тегишли хизмат курсатиш ташкилотларига, уй-жой мулкдорлари ширкатларига расмиятчилик билан к.араш хрлатлари давом этаётгани, хисоб-китоб ишлари тугри йулга куйил-

магани, мах.аллалар билан хамкорликда иш олиб |>o|)илмаётгани билан БОЕЛИК..

Бунинг окибатида ах.олининг коммунал хизмлтлар буйича дебитор к.арздорлиги 16,2 милливрд сумни ташкил к.илиб, йил бошига нисбатан 4 миллиард сумга ёки 1,3 марта ошган.

Биргина Ангрен шахрини оладиган булсак, "v срда ахрлининг исиклик энергияси буйича карзи 2,4 миллиард сумга, электр энергияси буйи-ЧВ 1,5 миллиард сумга, сув буйича 24,2 миллион • \мга, эксплуатация туловлари буйича эса 31,5 миллион сумга етгани бу ишларнинг уз хрлига ишлаб куйилганини тасдиклайди.

Хурматли дустлар!

Бугун вилоятнинг ик.тисодий-ижтимоий х.аё-1 ИНИ тахлил к.илар эканмиз, купгина аччик., i || ик,идий гапларни айтишга тугри келмокда. Бу i .шлардан максад — мавжуд вазиятни холис ба-чки а ш ва уни унглаш юзасидан керакли хуло-».1 i ар чикариш, зарур чоралар куришдан ибор 11 .жанини, уйлайманки, х.аммангиз яхши ту-Шунасиз.

Бир х.ак.ик.ат барчамизга аён булиши даркор: (иit уз олдимизга юртимизда эркин ва фаровон lei барпо этишдек юксак максадларни куйган II ПIМИЗ, аввало, узини рахбар деган, шу юрт **фарзанди** деган х.ар бир инсон келажакни, эл- i манфаати ва равнакини уйлаб яшаши керак.

Бу шунчаки баландпарвоз гап эмас, хаётнинг узи уртага куюётган кескин талаб. Негаки, бутун мамлакатда булгани каби, Тошкент вилоятида ҳам ахрли сони йил сайин купаймоқда.

Модомики, шундай экан, фарзандларимизни бугун кандай бокамиз, эртага кандай укитамиз ва тарбия киламиз, балогат ёшига етганида иш билан кандай таъминлаймиз? Бу саволларга бугуннинг узида жавоб топиш ва келажак пойдеворини ҳрзирдан бошлаб барпо этиш керак эмасми?

Худога шукр, бу йил об-хаво кулай келиб, пахтакорларимизнинг омадини берди. Лекин, дех-кнларнинг таъбири билан айтганда, йил йилга ухшамайди. Шунинг учун биз хар кандай хрлатларга ҳам тайёр туришимиз, доимий, баркарор даромад манбаларини излаб топиш ва ишга солиш хакида бош кртиришимиз зарур.

Мана, мисол учун, Тошкент вилоятида киш-лок,хужалиги махсулотларини кайта ишлаш, хизмат курсатиш шохобчалари, кичик корхона ва микрофирмалар очиш, ТОЕПИ ва чул худудларида чорвачиликни ривожлантириш соҳасида канча-к.анча имкониятлар мавжуд, лекин, афсуски, улар ҳамон эътибордан четда к.олмоқда.

Умуман, вилоятда вужудга келган ик.тисодий ва ижтимоий муаммолар хакида узоқ, гапириш мумкин. Лекин юк.орида келтирилган факт ва

рак.амларнинг узиёк. ахволнинг к.андай эканини англаш учун кифоя килади, деб уйлайман.

Бундай хрлатларнинг сабабини, биринчи навбатда, вилоят ва туман раҳбарларининг ишга булган муносабатидан, уларнинг уз вазифаси ва бурчини к.ай даражада масъулият билан адо этаётганидан излаш уринлидир.

Хакикий раҳ.бар мана шу ер — меники, мана шу юрт — узимники, уни обод ва фаровон к;илиш — менинг нафакат вазифам, балки мукаддас бурчим, деган эътиқрд билан яшаши ва ишлаши зарур. Шундагина ташаббускор ва изланувчан, тиним билмайдиган раҳ.бар х.ар к.андай муаммонинг х.ам ечимини топа олади.

Биз сизлар билан бирга бундан икки йил мукаддам вилоят х.окими Козим Тулагановнинг «)илим ва тажрибасига катта ишонч билдириб, уни мана шу масъулиятли лавозимга муносиб курган эдик.

Албатта, у уз иш фаолияти давомида вилоят-цаги вазиятни ижобий томонга узгартириш учун кмрмунча х.аракат килганини эътироф этиш жоиз.

Аммо бугун Тошкент вилоятининг утган йил-ш ва бу йилги ривожланиш якунларини танк.и-111 ii бах.олар эканмиз, айтиш мумкинки, узоқ, ва ч.пюмли, эзгу максадларимиздан келиб чик.иб, нилоят олдига куйилган мух.им вазифалар бажа-1>|1чмади, белгиланган марраларга эришилмади.

Вилоят хаётида йул куйилган, юкррида зикр этилган катта камчилик ва нуксонлар учун масъулиятни, табиийки, биринчи галда вилоят хокими уз зиммасига олиши керак.

Шу уринда бир ха^икатни такрор ва такрор айтишга тутри келади. Рахбарлик, етакчилик — у кичик жамоа, корхона ёки ташкилот буладими, туман, шаҳар ёки вилоят буладими — бундан катъи назар, эл-юртнинг бошини крвуштириб, бирлаштиришни, уларни юксак марра ва мак.-садлар сари сафарбар этишни, кимнингдир пешонасини силаб, кимгадир яхши гапириб, одамларнинг руhini кутаришни такрзо этади.

Шу билан бирга, рахбар дегани кимгадир кескин талаб куя олиши, керак булса, каттиккуллик курсатиб, катъият билан иш олиб бориши, узини Хам, бошкаларни хам аямасдан, купчиликни уз ибрати билан ортидан эргаштириши, одамларда эртанги кунга ишонч уйБота олиши лозим.

Бунинг учун рахбарнинг, аввало, узи халол ва холис булиб, адолат билан иш юритиши керак. Лекин сен менга тегма, мен сенга тегмайман, деган кайфият билан яшайдиган, бировнинг мушугини пишт дея олмайдиган рахбарни бугунги замон мутлакр кабул килмайди.

Узини хакикий етакчи деб хисоблайдиган инсон бу хусусиятлар билан бирга, яна кандай фазилатга эга булиши керак, деса, мен, аввало,

фидойилик сохиби булиши керак, деб айтган булардим.

Албатта, барча касб ва хунарларни эгаллаган, \амма соханинг сир-асрорини пухта биладиган рахбарни хаётда топиш узи кийин.

Лекин, бошга тушганни куз курар, деганларидек, вилоят рахбари вазифасида утирган одам v !и етакчи булган ХУДУД олдида турган муаммо-иарни хар томонлама чукур англаши, уларни счиш, кузланган марраларга эришиш учун илгари узига нотаниш булган сохаларни хам — у кан-**Вай** соха ва тармок, булишидан к.атъи назар — у шаштириб олишга к,аттик, интилиши, керак иулса, шу йулда бутун куч-гайрати ва борлигини с;к})арбар килиши зарур эмасми?

Шу куз билан карайдиган булсак, К.Тулага-**Новнинг**, мен кишлок. хужалигидан узокман, де-и ;и i фикрда булганини у шу лавозимда иш бошла-и. 111 дастлабки пайтда балки тушуниш мумкин эди.

Бирок, уз зиммасига пойтахт вилоятига бирин-•III рахбар булишдек катта масъулиятни олгани-Л.1П сунг, хоким дехк.ончилик сир-асрорини, viiинг негизини узлаштиришни узи учун асосий **Мвксад** к.илиб куйиши, шунга эришиш учун ке-•1.1 к) кундуз тиним билмай харакат килиши ло-**ИИМ**эди.

Бир суз билан айтганда, К.Тулаганов шу икки m i i давомида вилоят кишлок. хужалигини атроф-

лича урганиши, узини деҳқон, фермер, агроном урнига қуйиб, уларнинг ҳаёти, қувонч-ташвишларини яқиндан билиши, мавсум пайтида ҳал и қуёш чиқмасидан далада булиши, ер билан тиллаша олиши, умуман, деҳқон меҳнатининг нақадар машаққатли, ОФНР ва мураккаб эканини юрагидан утқазиб яшаши керак эди.

Минг афсуски, вилоят ҳокимининг иш фаолиятида ана шундай ҳиссиёт ва интилиш сезилмаганини бутун очик айтишга мажбурмиз.

К.Тулаганов мана шу ҳолатларни тушуниб, уз фаолиятида йул қуйган ҳато ва камчиликларни тан олиб, Тошкент вилояти ҳокими вазифасидан озод этиш ҳақида ариза билан муурожаат қилди.

Шу масала бўйича, яъни К.Тулагановни Тошкент вилояти ҳокими вазифасидан озод этиш бўйича сиз, ҳурматли депутатлардан уз муносабатингизни билдиришингизни сурайман.

Ҳурматли халқ, ноиблари!

Бугунги ута мураккаб замонда ҳар қандай раҳбар лавозимига муносиб номзод топиш нақадар ОФНР вазифа эканини сиз, шу залда утирган, қупни қурган мухтарам депутатлар ва халқ вакиллари уз ҳаётӣ тажрибангиздан қуқур англамоқдасиз.

Вилоят ҳокими вазифасига номзод ҳақида суз юритар эканмиз — бу лавозим гуют масъулият-

ли экани ҳақида гапириш ортиқча, деб уйлайман.

Бугунги мажлисимизга туқланишдан олдин шу масала бўйича қуқур уйладик, сиз, ҳурматли депутатлар ва фаоллар, тажрибали оқсоқоллар ва қайвонилар билан бамаслаҳат фикрлашдик.

Ва барча билдирилган таклиф-мулоҳазаларни ўтиборга олган ҳолда, ҳозирги вақтда Беқобод тумани ҳокими вазифасида ишлаб келаётган М ирзамашрап Раззоқрвич Қуччиев номзодини Гошкент вилояти ҳокими лавозимига тавсия қилишни маъқул топдик.

Мирзамашрап Қуччиев Тошкент вилояти ҳаёти и яхши билади. Охирги йиллар давомида Тошкент вилоятининг Қибрай, Паркент ва Беқобод қаманларида ҳоким вазифасини бажариб келган.

Бу раҳбар илгари меҳнат қилган жойларида қам ишчанлиги, мавжуд муаммоларни ҳал и м гида аҳоли билан тил топа билиши, билим на дунёқараш, тажрибаси ва инсонийлик ҳу- I \< иятлари билан узини ижобий томондан i \>сатган.

Уйлайманки, агарки бу инсон билан бирга ипп наган одамларнинг фикрлари, у ҳақдаги ижобий гаассуротларни инобатга олган ҳолда, уни шу масъулиятли лавозимга тавсия этсак, номзодим из унга билдирган ишончимизни оқлайди, Цб айтишга асосимиз бор.

Бу масалада
кдршилик ёки
бошк,а
номзодлар

ИСЛОМ КАРИМОВ

булмаса, Мирзамашрап Куччиев номзодини овоз-
га куйишни таклиф кдяаман.

Мухтарам депутатлар!

Бутун биз бошимиздан кечираётган мураккаб
давр, хаётнинг узи хдр кдйсимиздан белни янада
махкамрок, боклаб, мана шу мукддас юрт учун,
унинг бутунги ва эртанги тарак,кд*ёти учун сид-
кддилдан меҳнат килишни, ёниб яшашни талаб
этмоқда.

Бу йулда шу азиз Ватан — барчамизники,
унинг кудратини ошириш, еруF истик^болини
таъминлаш — уз кулимизда, деган эзгу шиор
диёримизда яшаётган ҳар бир инсоннинг кдлби-
да доимо акс садо беришини истардим.

Мен бағри очик,, меҳнаткаш, купмиллатли
Тошкент вилояти аҳли ҳам ана шундай мак^сад ва
интилишни уз фаолиятининг асосий мезонига
айлантиради, бу заминнинг азалий шуҳратини
қ,айта тиклашга, унинг пойтахт вилояти деган
юксак номга ҳ.ар томонлама муносиб булишига
х^исса қушади, деб ишонаман.

Шу йулда барчангизга сихат-саломатлик, бахт
ва омад тилайман.

*Халқ депутатлари Тошкент вилояти
кенгашининг навбатдан ташири
сессиясидаги нутқ,, 2005 йил 7 ноябрь*

СПОРТ - БАРКАМОЛ АВЛОДНИ ТАРБИЯЛАШНИНГ МУ^ИМ ВОСИТАСИ

*2005 йил 8 ноябрь кунин Оцсаройда Президент
Ислом Каримов раислигида Ўзбекистон Болалар
спортини ривожлантириши жамгармаси Хрмийлик
кенгашининг навбатдаги йигилиши бўлиб ўтди.*

Мамлакатимиз раҳ.бари мазкур йигилишдан
мақрад Ўзбекистон Болалар спортини ривожлан-
тириш жамгармаси томонидан 2004 йил август
ойидан буён ўтган вақ,т мобайнида мамлақати-
мизда, айниқ,са, қ.ишлоқ, жойларда спорт ин-
(!)ратузилмасини барпо этиш ҳамда болаларни
спортга оммавий жалб қ^илиш борасида амалга
оширилган ишлар сарҳисоби, шунингдек, Жам-
|^манинг 2005 йилги бюджети бажарилиши ва
2006 йилги тушумлар, харажатлар прогнози,
болалар спорти иншоотларини зарур жиҳрз ва
лнжомлар билан таъминлаш, уларни республи-
кам изда ишлаб чиқ^аришни йулга қуйиш ҳамда
қ.ишлоқ, жойларда болалар спортини ривожлан-
11 |ришда маҳ^аллий ҳркимлик органларининг роли
тн масъулиятини оширишга дойр масалаларни

атрофлича тахлил этишдан иборат эканини таъкидлади.

Жамгарма энди тузилган кезларда унинг хаётимизда тутажак катта урнига унчалик ишонмаганлар ҳам булган эди, деди Президентимиз. Лекин утган вақт мобайнида Жамгарма уз олдиға куйган мақсад ва вазифаларнинг аҳамиятини нафақат жойларда спортни ривожлантириш тимсолида, балки муайян ижтимоий муаммоларни ҳал этиш, ёш авлодни комил инсонлар этиб тарбиялаш, фарзандларимизнинг имон-иродасини мустаҳкамлаш, мустикал дунёкарашини шакллантириш, уларнинг онгу шуурида Ватанга садоқат ва эл-юртга меҳр-муҳаббат туйғуларини қарор топтиришдек юксак мақсадларимизни руёбга чиқариш-да қумаклашиш билан ҳам исботлаб турибди.

Спорт фарзандларимизнинг характери́ни тоблайди, қалбида уз ҳалқи, юрти билан фахрланиш туйғуларини шакллантиради. Зеро, Ғурур, фахру ифтихор инсон учун уз мақсадларига эришишда мадад булади.

Жорий йилда мамлакатимизда болалар спортиншоотларини барпо этиш борасида режалаштирилган 155 иншоотдан 153 таси фойдаланишга топширилди. 2004—2005 йилларда янги қурилган 101 болалар спортиншооти бир миллиард 22 миллион сумлик спорт ашёлари билан жиҳозланди. Утган йили болалар спортиншоотлари-

ии жиҳозлаш учун 47 хил анжом хориждан келтирилган бўлса, бу йил шундан 31 тасини мамлакатимиз қорхоналарида ишлаб чиқариш йулга қуйилди. Қелгуси йил дастурида 162 болалар спортиншоотида қурилиш ишлари олиб бори 1 и режалаштирилган.

Шу билан бирга, Болалар спортини ривожлантириш дастурини бажаришда муайян қамчиқлар ҳам мавжуд. Спортиншоотларини қуриш («уйича тендер савдоларини утқизишда пудратчи иппкилотларнинг моддий-техника таъминоти, молиявий ҳолатига етарлича эътибор берилма-**ПТИ**. Айрим вилоятлардаги ягона буюртмачи қурилиш ташкилотлари спортиншоотларини топшириш муддатини асоссиз қузиб, сифатини «.оникарсиз бажармоқда. Баъзи ҳолларда янги Спорт масканлари тула қувват билан ишламаяпти ва спорт жиҳозларидан самарали фойдаланимаяпти. Оммавий спорт турлари учун зарур жиҳозларни, айник.са, футбол ва волейбол тупларини, шунингдек, югуриш йулаклари ва спорт майдонлари сунъий қопламаларини узимизда **Ишлаб** чиқариш ҳалигача тула йулга қуйилма-
i.iii.

1>угунги кунда замонавий қорхоналаримизда • **ифатли** болалар спортини жиҳозларини кенг қуламда ишлаб чиқариш имкониятларини урганиш дар-**Қор**, деди Ислон Қаримов. Бунинг учун, биринчи

навбатда, янги болалар спорти иншоотларини жщозлаш учун тавсия этиладиган спортнинг хар кайси тури буйича энг кулай ва макбул жщозлар каталогини яратиш мақсадга мувофикдир.

Энг мухими, болалар спорти иншоотларини жщозлашда хар бир спорт масканининг асл мақсад ва йуналишидан келиб чикиб иш куриш лозим. Яъни, профессионал спортчи ёшларни тайёрлайдиган спорт залларида профессионал махоратни оширадиган спорт анжомлари урнатилиши зарур. Умумий урта таълим мактаблари спорт масканларини эса болаларга мое спорт анжомлари билан жщозлаш лозим.

Болалар спортини ривожлантириш жамгармасини тузишдан асосий мақсад — истиклолнинг илк йилларидаёқ, белгилаб олинган буюк мақсад-муддаоларимизга, кураётган жамиятимизга муносиб, хам жисмонан, хам маънан соглом, *le*ч кимдан кам булмаган авлодни тарбиялашдир, деб таъкидлади Юртбошимиз.

Хар томонлама хавасга лойик. комил авлодни тарбияламай туриб, эзгу ниятларимизни амалга оширишимиз кийин. Мазкур Жамгарма оркали, аввало, соглом турмуш тарзини шакллантириш, фарзандларимизни турли салбий таъсирлардан асраш, спортни оммавий, умумхалк. харакатига айлантатириш даркор. Масаланинг мохиятини ана шу тарзда чукур англаш учун, даставвал, бугунги

н. | шятга, бугунги ахволга тугри, холис баҳо берилмиш лозим.

Юртбошимиз к[^]ишлоқ, мактабларида спортни Ичин>жлантириш, кизларнинг спорт билан шуи\ шаниши учун тегишли шарт-шароитлар яраи\iiii, болалар спорти мураббийларини, хусусан, Котин-қиз мураббийларни тайёрлаш каби долшрб масалаларга хам алохида эътибор қаратди. Б\ масалаларни самарали хал этиш борасида мут.қсадди раҳбарлар болалар спортини ривож-1.111 гириш наинки ижтимоий, балки давлат ахамим ша молик сиёсий масала эканини теран анг-и и» (шмоги даркор.

\ар бир раҳбарнинг асосий вазифаси — мам-и II ;ггимизда олиб борилаётган сиёсатни, унинг м i v нор йуналишларини, стратегик мақсадларинизни тугри тушуниш, одамларимизнинг, хусу-■ HI, ёшларимизнинг эртанги кунини уйлаш, и\нийг учун муносиб шарт-шароит яратиб беришдан иборат.

Болалар спортини ривожлантириш борасида i наган ишларимиз узини оклади, деди Пре-1ИДентимиз. Биз ҳеч кимдан кам булмаган авлоди\iii нояга етказиш мақсадида бу ишга кул урганми I. Утган қиска даврда бу борада муайян ютук.-Шрга эришдик. Бу ташаббусимиз, хайрли ишимиз | i мевасини бермокда. Зеро, бугун жойларда • ио|ггга кизиқиш изчил кучайиб бормокда.

ТОШКЕНТ АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИНИНГ ПРОФЕССОР- УЎҚИТУВЧИЛАРИ ВА ТАЛАБАЛАРИГА, БУТУН ЖАМОАСИГА

Қадрли дустлар!

Авваламбор, сиз, азизларни мамлакатимиздаги етакчи олий укув юртларидан бири булмиш Тошкент ахборот технологиялари университети-нинг ташкил топганига 50 йил тулиши муносабати билан чин қадрлардан самимий муносабат билан таъминлаш, ижтимоий масалалар ёки фан-техника, маданият ривожига буладими — буларни барчасининг таракқиёти негизда авваламбор телекоммуникация ва ахборот технологиялари турганини энг илғор давлатлар ва умуман, дунё тажрибаси мисолида қўйиб ва аниқлаш қийин эмас.

Хозирги пайтда қайси замонавий соҳа ёки тармокни олмайлик — бу саноат ёки кишлок. ҳуҷа-лиги, қўйиб, хизмат қўйиб тизими буладими, хавфсизликни таъминлаш, ижтимоий масалалар ёки фан-техника, маданият ривожига буладими — буларни барчасининг таракқиёти негизда авваламбор телекоммуникация ва ахборот технологиялари турганини энг илғор давлатлар ва умуман, дунё тажрибаси мисолида қўйиб ва аниқлаш қийин эмас.

Бундай ута муҳим ва стратегик соҳдани жаҳр-андозалари ва талабларига мўъассасида тезкор сўъратлар билан ривожлантиришда бугунги қўн-

и и юқрри малакали кадр ва мутахассислар тайёр-и ||и масаласи биз учун ҳеч нарса билан қиёслаб и \ шайдиган гоёт долзарб вазифага айланмокда.

1)\ни барчамиз — энг юқ.ори вазифадан тор-1114 1\уйи бугинда утирган раҳ.барларгача, олиму м\мхассислардан тортиб оддий фук.ароларимиз-и п.! ихши ангиаб олишимиз зарур, деб уйлай-м.ш.

Бундай мураккаб ва гоёт масъулиятли вазифа-ни и \ал этишда Тошкент ахборот технологиялари мишнрситетининг бу соҳддаги таянч олий укув **Юрти** сифатида урни ва аҳ.амияти улкан, албатта.

Шу боис Ватанимиз мустиқилликка эришга-**НИДан** сунг биз телекоммуникация ва ахборот и\хнологиялари соҳ.асига, жумладан, мақкур олий \i,vп юрти ривожига нақадар жиддий эътибор исириб қўйибганимиз, уйлайманки, барчангизга **ихши** маълум.

Айниқса, университет фаолиятини давр талаб-**Иари** асосида тақомиллаштириш, унинг илмий-**ПСдагогик** салоҳ.ияти, моддий-техник базасини м\стаҳ.қамлаш, Нукус, Самарқанд, Фарғона, Қ.;рши ва Урганч шаҳарларида филиалларини гашкил этиш бўйича амалга оширган салмокли шпларимиз бугун уз ижобий натижасини бераёт-1.ШИ эътибор га молик.

Айни пайтда жаҳрн миқёсида ахборотлашти-**риш** жараёнлари тобора глобаллашиб, бу бора-

даги рақибат кучайиб бораётган, ахборот наинки товар, балки кучли мафкуравий қуролга айланаётган ҳазирги шиддатли замонда ҳаётнинг узи, Ўзбекистоннинг миллий манфаатларини ҳисобга олган ҳолда, бу йўналишда янги-янги вазифаларни олдимизга кескин қўйиб қўймоқда.

Шу борада биз иқтисодийтимизнинг негизини белгилаб берадиган машинасозлик, электроника, самолётсозлик, енгил саноат, теле-радио алоқа, коммуникация, банк-молия тармоқлари учун, бир суз билан айтганда, ҳаётимизнинг барча жабҳалари учун зарур бўлган юксак технологиялар, илмий ишланмалар яратиш, малакали мутахассислар тайёрлаш, жаҳрн ахборот технологиялари бозорида муносиб урин эгаллаш масаласига устувор аҳамиятга эга вазифа сифатида қарашимиз даркор.

Шулар қаторида бугун ҳаётимизга чуқур кириб бораётган Интернет тизимини кенг жорий этиш, ёшларимизни Ўзбекистоннинг қадимий ва бой тарихи, эзгу қадриятларимиз, юксак ахлокий ғазилатлар руҳида тарбиялашга хизмат қиладиган миллий ахборот ресурсларини шакллантириш ва ривожлантириш, бу борада ўзбек тилининг имкониятларидан самарали фойдаланиш масаласи доимо эътиборимиз марказида туриши лозим.

Ана шундай муҳим ва долзарб вазифаларни адо этишда университетнинг қўл миллатли уқитув-

• in ва профессорлар жамоаси, изланувчан талабалари ўзларининг билим, истеъдод ва тажрибани; рини аямасдан меҳнат қиладилар, деб ишонаман.

Сиз, азизларни бугунги қўлуг байрамнингиз билан яна бир бор табриклар эканман, барчангизга сўхат-саломатлик, бахт ва омад тилайман.

*Ислом КАРИМОВ, Ўзбекистон
Республика Президент*

Узбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 2005 йил 14 ноябрь куни расмий таширф билан Россия Федерациясига жўнаб кетди. Давлатимиз раҳбари сафар олдидан оммавий ахборот воситалари мухбирларининг саволларига жавоб берди. Президентимиз бу таширфдан қўтилайётган натижалар ва уларнинг аҳамияти ҳақида тўхталиб, жўмладан, қўйидаги фикрларни билдирди.*

— Бизнинг Россия Федерациясига, унинг

УЗБЕКИСТАН ВА РОССИЯ - ИТТИФОКЧИ ДАВЛАТЛАР

пойтахти бўлмиш Москва шаҳрига бу галги расмий таширфимиз, уилайманки, икки давлат алоқаларининг янги тарихида алоҳида урин эгаллайди.

Бу таширф доирасида бир қатор муҳим ҳужжатлар имзоланиши қўзда тутилган. Айниқса, Узбекистон Республикаси билан Россия Федерацияси уртасида иттифокчилик муносабатлари тўтрисидаги шартномани имзолаш мулжаллана-

с ггани узаро алоқаларимизни янги босқичга олиб чиқаришга хизмат қилади.

Бу шартномани тайёрлаш юзасидан ҳаракатлар бундан бир неча йил олдин бошланган эди. Маълумки, 2004 йил июнь ойида Узбекистон Республикаси билан Россия Федерацияси уртасида Стратегик шериклик тўтрисидаги шартнома имзоланган эди. Бу шартнома бугун биз расмийлаштирмоқчи бўлаётган иттифокчилик муносабатлари йўлида муҳим қадам бўлган эди, десак, **Қато** бўлмайди, деди мамлакатимиз раҳбари ўз <>иқрини давом эттириб.

Узбекистон билан Россия муносабатларини иттифокчилик даражасига қўтаришга оид шартнома нималарни қўзда тутди?

Аввало, бу шартнома ўта муҳим ва масъулиятлиқ масала — икки томонлама ҳарбий, ҳарбий-техникавий алоқаларни юқори ва ишончли асос-4.1 янада ривожлантиришни, Қўролли Қўчларни (шўро этиш, уларни қўроллантиритда узаро ил\мақ ва ёрдам беришни назарда тутди.

Ўзингизга бир тасаввур қилинг: бу шартнома қўчга қириши билан Узбекистонга қарши қўра-илган ҳар қандай қаразли ва ёвуз ҳамла, бизнинг ҳудудимизга бостириб қиришга бўлган уришлар ар ўз-ўзидан Россияга қарши қўл қўтариш (>улиб ҳисобланади ва, табиийки, дунёдаги энг Қўдратли давлатлардан бири бўлмиш бу мамла-

катни бефарк. крлдирмайди. Ва борди-ю, шундай хрлатлар содир булса, икки давлат рахбарияти бамаслахат тегишли карор қабул қилиш ва зарур чоралар қуриш имконига эга бўлади, деб таъкидлади Ислом Каримов.

Кейинги йилларда бизнинг мамлакатимиз кандай хавф-хатарлар остида қолгани, бизга, бизнинг тинч ва осойишта ҳаётимизга қарши кандай хуружлар бўлгани барчамизга яхши маълум.

Бизни қуролмайдиган, аввало мустиқил сиёсатимизни, осойишта ва барқарор ҳаётимизни барбод қилиш мақсадида уюштирилган канчадан-канча мудҳиш ва ёвуз ҳаракатлар, албатта, биздан тегишли чораларни қуришни талаб қилади.

Андижондаги фожиаи воқеаларни уюштирилган ёвуз қўшун ва уларнинг ҳарбийлари бугун ҳам тинчимасдан, халқаро майдонда бизнинг шаънимизга канчадан-канча бўҳтон ва тухмат гаплар ёғдиришдан, қўруқчилик ҳаракатларидан қарчамаётгани — буларнинг барчаси доимо сезгир ва ҳушёр бўлишимизни тақозо этади.

Шу билан бирга, бугунги ута таҳликали, айрим сиёсий қўшун зуравонлик билан уз сузини утқазмоқчи бўлаётган замон биздан ҳар томонлама ишончли давлатларга суяниш ва таянишимизни талаб қилмоқда.

Пекин ҳаммамиз бир ҳақиқатни қуқур англаб олишимизни истардим: ҳавфсизлик масаласини

факат ҳарбий томондан мустиқил қўшун мумкин, деб уйлайдиган бўлсак, очик, айтишимиз керак, 11) оирёклама қараш бўлади. Биз уз ҳавфсизлигимизни ҳам ИҚТИСОДИЙ, ҳам молиявий, ҳам маънавий томондан мустиқил қўшунимиз дарқор.

Шунинг учун Ўзбекистон билан Россиянинг **Иттифокчилиқ** муносабатлари ҳақида гапирар «қўшунимиз, узаро иқтисодий-молиявий муносабатлар, транспорт, савдо-сотиқ. алоқаларимиз ҳам амми қенгайтириш, бу соҳаларда икки давлат мқбирқорлари, фирма ва компанияларига янги имгизлар бериш, узаро борди-қелдиларимиз 11\1 идаги мавжуд тусиқларни олиб ташлаш ҳақида **фикр** қуриш уринли бўлади.

Уйлайманки, бу йўналишларда Россиянинг **ЧҚАН** ва бек.иёс бозори, имконият ва салоҳияти **У.иқ.М.ф.а** ортиқча гапиришнинг ҳолати йўқ. Икки **У.иқ.М.ф.а** уртасида маданий алоқаларни, таълим, пчм-фан соҳаларини, биз учун жуда муҳим са-**И**, пиан соғлиқни сақлаш, тиббиёт муассасалари ва ривожлантириш борасида ҳам узаро қатта имкониятлар очилишини узимизга тасаввур қилиши кийин эмас.

Баъзи одамлар, бундай алоқалар эртага яна **НҚ** қўшунга, яъни «қатта ва қичик оғ»лар урта-**И** идаги муносабатларга олиб қелмасмикан, деган **И** авол бериши мумкин. Шунинг учун қачон унутмас-қ керакки, бугун, энг аввало, замон узқарди.

Бугунги Узбекистан ва бугунги Россия кечаги хрлатдаги давлатлар эмас.

Хозирги пайтда хар кайси давлат — Узбекистан хам, Россия хам узининг узок, ва давомли страте гик манфаатларини чукур англаб, тахлил килиб, тенг хукукли алокаларни урнатишни маъкул топмокда.

Бугун хеч ким эски замонга кайтишни хохламайди. Биз ун беш йилдан буен мустакиллик шароитида яшаб келмокдамиз. Ва халкимизнинг буюк ютуги булмиш истиклолимиздан хеч качон воз кечмаймиз. Эркинлик хдвосидан туйиб нафас олган одамлар карамлик хрлатига кайтишни асло истамайди. Бундан халкимизнинг кунгли тукбулиши керак.

Шу борада бир хакикатни барчамиз яхши англаб олишимиз зарур. Факат узини х.имоя килишга к.одир, бунга имкон топган давлатнинггина келажаги еруF булади.

ИНСОН, УНИНГ ХУХУЪ ВА ЭРКИНЛИКЛАРИ ХАМДА МАНФААТЛАРИ - ЭНГ ОЛИЙ КДДРИЯТ

Ассалому алайкум, мухтарам ватандошлар!
Авваламбор, сиз, азизларни Конституциямиз-иппг ун уч йиллик байрами билан чин калбим-и.и самимий муборакбод этиб, сизларга, сиз и >риуиН бутун халкимизга узимнинг чукур хурматиу)\тиромимни изх.ор этишга ижозат бергайсиз. Кддрли дустлар!

Х,акик.атан х.ам, 8 декабрь — Конституциямиз К;|(>ул килинган кунни катта ижтимоий-сиёсий |\лмиятга молик вокеа сифатида кенг нишон-и.iin хаётимизга тобора чукур кириб бормокда.

Ушбу кутлуг сана умумхалк. байрамларимиз и иоридан муносиб жой олиб, юртимизда яша-И гган хар к.айси фук.аро, х.ар кайси о ила такди-рида, уларнинг бугунги хаёти, эртанги келажа-1ИПИ, инсон хукук. ва эркинликларини таъмин-|.пида Конституциянинг бек;иёс урни, ахамияти Н1 гаъсирини яна бир бор эслаш ва тасаввур и II шшгаундайди.

Мана, ун уч йилдирки, биз эски тузум асорат-Иридан, миллий табиатимизга ёт ва бегона

булган мафкуравий карашлардан воз кечиб, узимиз кузлаган янги хаёт, янги жамият куриш, унинг конституциявий асослари ва тамойилларини белгилаб олишда Асосий крнунимизга таяниб ва суяниб иш олиб бормокдамиз.

Ана шу утган давр мобайнида халкимиз сиёсий тафаккури, акл-заковатининг кузгуси булмиш Конституциямизнинг хаётий негизи накадар мустахкам эканига, у бизнинг миллий кадриятларимиз ва айна пайтда умуминсоний талабларга хар томонлама мое келишига такрор ва такрор ишонч хрейл килдик.

Биз мустикал таракдиёт йилларида босиб утган РОЯТ мураккаб ва масъулиятли, машақдатли ривожланиш йули давомида кандай жараёнларга дуч келмайлик, кандай огир синовларни бошимиздан кечирмайлик, Конституциямиз хамиша юртимизни, халкимизни турли бало-казолардан асраш, ута тахликали вазиятларда яккаю ягона тугри йулни топиш ва келажакка ишонч билан карашда асос булиб хизмат килмокда, десак, хеч к.андай хато булмайди.

Бугун Конституция тугрисида, унинг маъно-мазмуни ва устувор тамойиллари хдк.ида гапирар эканмиз, Асосий к.онунимизда биринчи навбатда шахе манфаатининг давлат манфаатидан устун этиб белгилангани, инсон, унинг хукук. ва эркинликлари хамда манфаатлари энг

опий кадрият сифатида мухрлаб куйилганини Я На бир марта таъкидлаб утиш уринли, деб **биламан.**

Лйнан ана шу к.атъий талабни нафак.ат к.онун-**шримиз** ва хукукий меъёрларимизда белгилаб **риш**, балки бу устувор принципни х.аётимизга **1 if)** и к. килиш ута мух.им ах.амиятга эгадир.

Бунинг учун барча фук.ароларимиз уз хукук. **ii.i** бурчларини чукур англаб олиши ва сиёсий **i** пвиясини ошириши лозим. Айник.са, ушбу конс-шгуцион тамойилга биринчи галда мансаб ва |малий вазифаларда утирганлар, х.укук.-тарти-**Вот** идоралари ходимлари узининг кундалик фак'шятида огишмай риоя килиши зарурлигини **i** л тунги кунда энг долзарб масала сифатида урта-м куйсак, уйлайманки, х.ар томонлама тугри п'иади.

Шу уринда давлат курилиши ва унинг тарак.-**i** **чети**, жамиятимизнинг демократик янгиланиши, **nisi** исодиётимизни ривожлантириш ва эркинлаш-**ГИриш**, маънавий-маърифий ишлар билан **60F-iiii** булган, кискача айтганда, олдимизда турган **Внрча** муаммо ва вазифаларни ечишда **"Исло^от ншоҳ,от учун эмас, аввало инсон учун, инсон ман-1|».**1;1 **глари**ни таъминлаш учун" деган теран маъно-|ц фикрни асло унутмаслигимиз керак.

Содда килиб айтганда, бугун к.айси сохани **Влмайлик** — бу пахта ёки галла етиштириш була-

дими, ижтимоий ҳаётимиз ёки янги-янги қурилишлар, шаҳар ва қишлоқларимизни ободонлаштириш буладими — нимаики иш қилмасак, уларнинг ҳаммаси охир-оқибатда инсон учун, шу юртда яшаётган одамлар учун қилинаётганини қуриш қийин эмас.

Барчамиз ҳолисона тан олишимиз керак — қупинча қундалиқ ҳаёт ташвишлари билан банд бўлиб, мана шу оддий ҳақиқатни, афсуски, эсимиздан чиқариб қуямиз.

Шу борада яна бир муҳим масалага тухталиб ўтиш жоиз, деб уйлайман.

Бугун юртимизда демократик давлат, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш йулида амалга оширилаётган катта-катта ўзгаришларни нафакат ҳаётимизни четдан қузатадиган одамлар, ҳатто Банимларимиз ҳам инкор этолмайди.

Пекин, таассуф билан таъкидлаш лозимки, ана шу тараккиётга етишиш, олдимизга қуйган марраларга эришиш йулидаги муаммолар, қийинчилик ва етишмовчиликлар, жойларда йул қуйилаётган ҳато ва нуқронлар, ўчраётган тусик ва говлар, содир бўлаётган жинойтлар ҳақида ошқора гапириш, бу тугфида одамларга ҳақдоний ва ҳолис ахборот етказишда биз ҳамон заиф бўлиб келмоқдамиз.

Очибини айтганда, собиқ тузумга ҳос қолдиқ ва асоратлар, барчамизнинг онгимизда ҳали-бери

слкутниб қ.олаётган эскича ёндашув ва қарашлар **бунга** асосий сабаб бўлмоқда.

Барақа топқурлар, агар биз эришган ютуқларимизни эътироф этиш билан бирга, мавжуд қммчиликлар, йул қуяётган ҳатоларимизни ави.ию узимиз танқидий қуз билан баҳолаб, аччиқ. чак.ик.атни биринчи галда узимизга айтадиган пулсак, ҳеч қачон қам бўлмаймиз, аксинча, \лсгимиздаги мана шундай нуқ.сонларни уз вақ.-**гида** бартараф этиш имқонига эга бўламиз.

Бу ҳақда гапирганда, мен ўчта муҳим масала-и в алоҳида ўриу бериб ўтмоқчиман.

Биринчидан, барчамиз ҳаётимизда ҳанузгача \чраб қелаётган лок.айдлик ва бепарволик асор.иларидан бутунлай ҳалос бўлишимиз зарур. Минг афсуски, биз бу масалада ҳамон заиф "\lib қ.оляпмиз ва бундан қанимларимиз жуда м талиқ билан фойдаланяпти. Мана, масалан, Лидижон вок.еаларини олайлик. Бу жинойтлар-п ни г ортида қимлар тургани ва уларни қандай мақсадларни қузлаб амалга оширгани х°зирги i \ i иш суд қараёнлари орқали аён бўляпти, да-111 uар асосида ишботланяпти.

Хотирамизда умрбод яра бўлиб қрладиган Аi lдижон вок.еалари содир бўлган қунлардан бош-i и» х,озиргача душманларимиз бу фожиа ҳақида **вутун** дунёга турли бўхтой ва ўйдирмаларни ово-l.i қилиб қурибди. Бу масалада миллий матбуоти-

миз, радио ва телевидениемиз, жонкуяр журналистлар, юртпарвар таргиботчиларимиз халкимизга асл хакикатни тушунтириб бериши зарур.

Чунки чекка вилоятлардаги одамлар Андижон вокеалари содир булган пайтда, уларнинг тафсилотларини яхши билмасдан, хавотирга тушганини тасаввур килиш кийин эмас. Бу бизнинг шу борадаги заифлигимизни курсатади. Шу маънода, узок.-узок. жойларда — бу Крракалпогистон ёки Сурхондарё буладими, Фаргона водийсидаги чекка кишлоклар буладими — одамларимизнинг бундан беҳабар булиб крлишига авваламбор биз узимиз сабабчимиз.

Мана, куряпсизлар, хрзирги пайтда дунё зуравонлар дунёси булиб крляпти. Кимнинг кулида кучли матбуот, ахборот воситалари булса, таъсир утказиш имкони булса, ким информация майдонида устунлик кдлса, замон кимники булади — аввало ушаларники булади.

Биз бу масалада кандай хатоларга йул куяётганимиз, нима учун бепарволикдан кутулолмаётганимиз х.акида очик. айтишимиз керак. Хар бир фук.аро, бу — менинг Ватаним, менинг тупроғим, аждодларимиз хоки ётган шу мукаддас замин такдири учун мен хам жавобгарман, деган эътикрд билан яшаса, четдан туриб уюштирилган бундай бузгунчиликлар одамларимизга уз таъсирини утказмас эди.

Мккинчидан, мамлакатимиз ва унинг атрофим содир булаётган вок.еа-х.одисаларга доимий мчлдорлик х.исси билан яшашимиз даркор.

Токи шу юртда яшайдиган х.ар кайси инсон ана п iv мураккаб ижтимоий жараёнлардан х.ар томон-
Щма хабардор булиб, уларга нисбатан уз фикри ва \\\иосабатига эта булсин, нима хакикату нима и\\юн ва уйдирма эканини англаб ета олеин.

Учинчидан, х.ар бир фук.аро узининг, оиласининг тақдири ва эртанги куни учун ривожланиш муимизда FOB булиб турган тусикларга к.арши i п'ий кураш олиб бориши керак.

Бугун хаётга мана шундай ёндашувни замон-\\uu\\ узиди так.озо этмокда ва бу кескин талабларини бош тортиб булмайди.

1>у уринда гап к.андайдир таргибот-ташвик.от ц.ида эмас, балки одамларнинг кузини очиб **Јериш**, уларнинг к.алби ва онгида мустакил фикр мпотиш х.ак.ида бормокда.

Чунки хрзирги даврда, халк.аро майдонда тур-|п сиёсий манфаатлар тукнашаётган мураккаб бир имроитда фак.ат уз фикри, уз х.аётининг позицияси-**Г'и** эга булган халк. ва жамиятгина енгилмас кучга in шниб, уз келажагини уз кули ва акд-заковати би шн куришга к.одир булади.

Бугун инсон хукуклари ва манфаатлари, улармн \ар томонлама х.имоялаш ва таъминлаш, жа-
Ииятни демократааштириш ва эркинлаштириш

йуллари ҳақда гапирар эканмиз, бу мавзу дунёда ҳар доим, айникса, сунгги пайтларда энг уткир ва долзарб масалага айланиб бораётганини яққол кузатиш мумкин ва буни табиий дол, деб қабул қилишимиз керак.

Шу фурсатдан фойдаланиб, Ўзбекистонимизнинг демократик янгилавиш ва янги жамият қуриш йулида асос қилиб олинган поидевор ва тамойиллари ҳақида мухтасар қилиб, шунга тарзда эслатиб утмоқчиман.

Биринчидан, бугунги замонда асосий демократик тамойилларни рад этадиган бирон-бир давлатни ер юзида учратиш узи қийин, деб уйлайман. Лекин демократияга эришиш, унинг асосларини яратиш учун аксарият давлатларга ун-юз йиллаб вақт керак бўлган бўлса, қўпгина давлатлар энди-энди бу жараёнга қиришмоқда.

Иккинчидан, барча мамлакатлар учун, уларга хос хусусият ва аломатларни ҳисобга олган ҳолда, бирдек мое келадиган яққою ягона — универсал демократия модели йўқ. ва бўлиши мумкин эмас.

Ҳозирги пайтда дунёда 200 дан зиёд давлат, 6 мингга яқин миллат ва элат бор. Қўп, айтинглар, уларнинг ҳаммасини бир сафга, бир хил йўлга бошлаш мумкинми? Айтайлик, бир давлат, жаҳрнда узини энг қўчли, ҳар томонлама қўдратли деб ҳисоблаган ҳолда, демократия соҳасида уз моделини бошқа мамлакатларга ҳам!

қўрлаб тик,иштириши ва бу борада катта-катта маблағ ва қўч ишлатиши, уйлайманки, қалтабинликдан бошқа нарса эмас.

Демократияни экспорт қилиш ва уни четдан қўриб зуравонлик билан жорий қилишнинг узи пинан демократия табиатиға зид нарса.

Демократия асли эркинлик дегани бўлса, эркинликни қандай қилиб зуравонлик билан жорий > гиш мумкин? Демократияни қўч билан урнатишға уринаётганлар ҳар қайси мамлакат ва халқнинг минг йиллар давомида шаклланган уз миллий қадрият ва урф-одатлари, қарашлари қўрлигини ҳисобга олиши, уларнинг тавсиялари бошқаларға маъқул келадими-йўқми — буни олдин шу юртда яшаётган одамлардан қўраб, қейин бирон-бир тўпсия ёқи қўмақ қериши керак эмасми? Бундай қўчларға қарата, бизнинг юртимизда утмиши улуг (>улган буюқ халқ. яшайди, бизнинг аждодларимиз дунёдаги қадимий ва қўй цивилизацияни қратган пайтларда сизлар қарда эдингиз, деган 1;қўлни қериш уринли, деб қиламан.

Демократияни зуравонлик билан экспорт қилиш, бошқа мамлакатға четдан жорий этиш 1 қўрибаси нотўғрилигини бугун дунё миқёсида 1 и қўп-қўп ҳаётий миқоллар тасдиқлапти. Уйлайманки, ҳаётнинг узи бундай зуравонлик усул-услуглари ва ҳаракатларини вақти қелиб албатта қўй-қўйига қўяди.

Демократиями ташкаридан, хдр кайси давлат ва халкда хос булган замин ва хусусиятларни хисобга олмасдан урнатишга каратилган ҳаракатлар бир вақтлар коммунизм тизимини экспорт қилиш каби аянчли, хунук оқибатларга олиб келиши муқаррар.

Бундай мудҳиш тажрибалар туфайли инсоният канчадан-канча қурбонлар бергани бугун ҳаммага маълум. Шу нуқтаи назардан қараганда, демократик жараёнларни ҳам қур-қуруна, сунъий равишда тезлатиш аянчли оқибатларга олиб келиши мумкинлигини тарих албатта қурсатади.

Учинчидан, Ўзбекистон ўзи учун демократик ривожланиш ва фуқаролик жамияти қуриш йулини аниқ-равшан белгилаб олган ва бу мақсад Конституциямизда муҳраб қуйилган.

Бу йул демократия ва эркинликнинг умум-эътироф этилган ва асосий принципларига таянади. Айни пайтда мамлакатимизнинг тарихий, миллий ва диний хусусиятларига ва халқимизнинг дунёқарашига асосланади.

Биз демократик жамият барпо этиш мақсади сари қадамларимизни қимгадир яхши қуришиш, қимгадир ҳисобот бериш ва сохта оброу топиш учун эмас, аввало халқимизнинг ҳоҳиш-иродаси билан танлаб олган, миллий манфаатларимизга жавоб берадиган манзилга босқичма-босқич ри-

иожланиш йули билан етиб бориш учун қуймоқ-**цамиз.** Ва ана шу йулимиздан асло қайтмаймиз.

Шу билан бирга, очик. айтиш керак, Ўзбекистонда олиб бораётган мушакил сиёсатдан қайт-
илиш, қимгадир қарам қилиш мақсадида чет-
и туриб ички ишимизга аралаштиш, турли ни-
қоблар остида бизга қарши таъйик. ва зуравонлик
Утқазтиш сиёсатини мушакр қабул қилмаймиз.
Бундай уринишлар қиппаққа чиқиши муқаррар
на бу масала бўйича луттибозликни йигиштириб
қуйиш керак.

Азиз дустлар!

Вақтинг шиддат билан утишини қарангки, юртимизда "Сих.ат-саломатлик йили" деб эълон Қилинган 2005 йил ҳам, мана, ўз ниҳоясига етиб (>ормоқда.

Асосий маъно-мазмун ва фалсафаси «Соғлом (Юлк;, соғлом миллатгина буюк ишларга қрдир (улади» деган шиоримизда муҳасам булган ушбу нлда амалга оширилган кенг қуламли ишлар, >ришилган катта ижобий натижаларни бугун мамнуният билан таъкидлашга барча асослари-
миз бор.

Мен бугунги фурсатдан фойдаланиб, якунига с **гиб** бораётган, «Сих.ат-саломатлик йили» деб ном **Олган** жорий йилимизда амалга татбиқ. этган дас-
и ур ва тадбирлар аввало тиббий соҳани янги бос-
қчга қутаришга, одамларимиз, халқимиз ҳаёти-

га кандай ижобий таъсир курсатгани хакида кичкача тухталиб утмоқчиман.

Утган давр мобайнида республикамиздаги 38 та шифохона ва сихатгоҳ. янгитдан барпо этилгани, тулик. капитал таъмирлангани ва реконструкция килингани, 93 та даволаш-профилактика муассасаси замонавий тиббий ускуналар билан жиҳрзлангани, уйлайманки, бу борадаги ишлар куламидан етарлича далолат беради.

Шунингдек, бир сменада 10 минг 500 беморни қабул қила оладиган амбулатория-поликлиника муассасалари, жумладан, 210 та кишлоқ. врачлик пункти ишга туширилгани канча-канча одамларнинг шифо топишига, касалликларнинг олдини олишга хизмат қилиши шубҳасиз.

Айниқса, кишлоқ. врачлик пунктларини капитал таъмирлаш ва реконструкция қилиш натижасида 800 минг нафар юртдошимиз сифатли тиббий хизматдан фойдалангани ва қушимча равишда 2 миллион кишига хизмат курсатиш имконияти яратилганини бу йулдаги муҳим кадам сифатида баҳрлаш керак.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, бундай ибратли ишлар нафакат пойтахтда, балки барча вилоят ва туманларимизда ҳам амалга оширилмокда. Жумладан, Бухоро вилоятининг Когон шаҳрида, Хоразм вилоятининг Янгибозор тума-

пида янги шифохона, ВОҒОТ туманида эса янги гугрукхона мажмуи барпо этилди.

Қўрақалпоғастон Республикаси Қўрақалпоғ тумани марказий касалхонасида катта х.ажмдаги қурилиш-таъмирлаш ишлари бажарилди, Андижон, Жиззах, Самарканд, Сирдарё ва Наманган вилоятларидаги қатор туманларда эса марказий касалхоналар зарур асбоб-ускуналар билан жиҳазланди. Бу ишларга 1,5 миллиард сумдан зиёд маблағ сарфланди.

Шу билан бирга, Қўрақалпоғ шаҳрида кардиология им ва ихтисослаштирилган урология марказлари, Самарканд вилояти тез тиббий ёрдам маркази 1-инг Окдарё филиали, Жиззах вилоятининг 1-ишорол туманида уруш ва меҳнат фахрийлари 1-шаторийси, Фарғона вилоятидаги "Чимён" шаторийсида янги корпус, Фарғона шаҳрида иол ал ар аквапарки каби тиббиёт ва ижтимоий нифратузилма иншоотлари барпо этилди.

Шулар қаторида Республика шошилинч тиббий хизматининг марказий ва жойлардаги шифоналари 127 та махсус автотранспорт ҳамда имонавий алоқа воситалари билан таъминланиши мазкур тизимнинг самарадорлигини оширишга 1-татта х.исса қўшади.

Тиббий хизмат соҳасида замон талабларига жўлмоқ берадиган малакали кадрлар тайёрлаш мақсадида пойтахтимиздаги иккита медицина

олий укув юрти негизида Тошкент тиббиёт академияси ташкил этилди.

Хозирги пайтда академия кршида укдгувчилар малакасини ошириш маркази дам иш бошлади. Бундан ташкари, 3 та янги медицина коллежи барпо этилиб, уларда минг нафар талаба тахсил олаётгани ҳам тиббий кадрлар тайерлаш ишини яхшилашга хизмат кдлади.

«Сщат-саломатлик йили»да биз учун ута мухим булган оналик ва болалик, репродуктив саломатликни химоя килиш, тиббий маданиятни ошириш, оилани соғломлаштириш борасида ҳам жиддий натижалар кулга киритилгани барчамизга мамнуният багишлайди.

Оналар ва болалар скрининги тизимининг такомиллашуви, никохдан олдин тиббий куриктан утказиш, 1 ёшгача булган болаларнинг патронажлик ва эмлаш ишларининг микёси кенгайиши ва бошка мухим тадбирлар туфайли чакалоклар улими билан боклик, холатлар утган йилга нисбатан 7,4 фоизга, оналар улими билан боглик, холатлар эса 6,8 фоизга камайгани айникса эътиборга молик.

Эътибор беринг, биз килган ишларимиз хакида гапирганда, купинча уларни ракамлар ва фоиз Хисобида ифодалаймиз. Узингиз уйланг, агар оналар улими карийб 7 фоизга камайган булса, биз юртимиз буйича к,анча она, к,анча инсон-

и инг хаётини сакдаб к.олган, к.анча оилани бахтли к.илган, к.анча болани етимликдан асраб к.олган буламиз.

Бир кдрашда оддий куринган ракамлар негилида мана шундай мухим хаётий масалалар ётибди. Шу боис улар оддий ракамлар эмас. Хар кайси ракам ортида тирик жон, инсон такдири, юртимиз ахолисининг хаёти билан боглик. масалалар Пор. Бу хак,икатни хеч қачон унутмаслигимиз керак.

Менга крлса, қани энди, оналар улимини хар куни бир фоиз-бир фоиздан камайтириб бориб, \нга бутунлай бархам берсак.

Жорий йил давомида юртимизда фаолият курсатаётган 9 та скрининг маркази каторига яна иккита — Урганч ва Навоий шаҳарларида ташкил этилган ана шундай замонавий тиббиёт марказлари ҳам кушилди.

Очик. тан олишимиз керак, хозирги кунда пойтахтимиз ёки бошка катта шаҳарларга бориб, малакали шифокорлар куригидан утиш, керакли тиббий муолажа ва тавсиялар олишга хамманинг \ам имконияти етарли эмас. Айникса, олис ва чекка жойларда яшайдиган ахоли учун бу жиддий муаммо эканини яхши тушунамиз.

Шуни инобатга олган холда, жорий йилнинг март-сентябрь ойларида табиий шароити мураккаб булган Қрракалпоғистон Республикаси,

Хоразм, Бухоро ва Навоий вилоятларига "Саломатлик" тиббий-санитар ёрдам поезда юборилиб, 20 мингдан ортиқ киши тиббий куриқдан утқазилгани купчиликнинг кунглидаги иш булди.

Шулар каторида ёзги таътил мавсуми давомида Халқ таълими вазирлиги ва Республика қасаба уюшмалари федерацияси томонидан 247 минг мактаб укувчиси оромгохларда соғломлаштирилганини ҳам айтиб утиш уринли, албатта.

Утган давр мобайнида ахрли саломатлигини мустахкамлаш учун яна бир ибратли тажриба жорий этилиб, камқурликка қарши темир моддаси билан бойитилган махсус ун ишлаб чиқариш йулга қуйилди. Шунингдек, йод танқислиги бўйича ҳам алоҳида дастур ишлаб чиқилиб, амалиётга татбиқ қилинмоқда.

Бугунги кунда дунёнинг турли жойларида қандай хавфли юқумли касалликлар тарқалаётганидан, уйлайманки, ҳаммамиз хабардорсиз.

Бу масала барчамиздан, биринчи галда, медицина ходимларидан доимий сезгирлик ва ҳушёрликни талаб қилади. Уз вақтида қурилатган чора-тадбирлар ва тиббиёт идораларининг саъй-харақатлари натижасида бундай хавфли касалликлар бизнинг ҳудудимизга, юртимизга четдан қириб қелишининг олдини олишга эришилганини катта мамнуният билан қайд этиш лозим. Мана шундай бало-қазоларни остонамизга йулат-

маслиқка ҳисса қушган тиббиёт ходимларига алоҳида миннатдорлик билдиришимиз зарур, деб уйлайман.

2005 йида ёлғиз кексалар ва ногиронлар, ёрдамга муҳтож инсонлар саломатлигини асраш қуйича амалга ошириб қелаётган ишларимизни мақом эттирганимиз бу масала биз учун устувор, аминатга эга эканини қурсатади.

Мисол учун, хорижлик мутахассислар билан биргаликда Қашқадарё, Самарқанд, Жиззах, Ўзбўрғ, Тошкент вилоятлари ва Тошкент шаҳридаги қам таъминланган оилаларга мансуб 2500 ми зиёд бола атрофлича тиббий куриқдан утқазилгани, «Соғлом авлод учун» жамғармаси билан ҳамкорликда 280 нафар ногирон бола пластик операция қилинганини айтиш мумкин.

Профессинал маҳорат ва катта маблаг талаб қиладиган бундай тадбирлар туфайли юзлаб ота-оналарнинг дарду ташвиши енгиллашгани, энг муҳими, бу болаларнинг узи ҳаётга янғича қуз, шунинг билан қарай бошлаганини тасаввур қилиш қийин эмас, албатта.

«Нуроний» шифохонаси негизида 150 уриниш Республика геронтология маркази ташкил қилиб, унда турт минг нафар уруш ва меҳнат флҳрийси, ногиронлар уз саломатлигини яхши-лаш имқонига эга булгани ҳам шундай савобли ишлар жумласига қиради.

Мамлакатимизнинг ихтисослашган тиббиёт марказларида эса шу тоифадаги беморлардан 15 минг 570 нафари даволангани, бу курсаткич утган йилга нисбатан 2500 нафарга ортгани эътиборга сазовор.

Хусусан, республикамизнинг урология, хирургия, куз хирургияси ва кардиология марказларида 2300 дан ортик. беморга тиббий хизмат курсатилди ва бу мақсадларга давлат бюджетидан бир ярим миллиарддан зиёд маблағ сарфланди.

Бундай мисолларни куплаб келтириш мумкин.

Жорий йилда мамлакатимиз СОЕЛИКНИ саклаш тизимининг қрнуний-хукукий негизини мустахкамлаш борасида ҳам муайян ишлар килинди.

Жумладан, «Тиббиёт фаолияти тугфисида»ги қрнун лойихаси ишлаб чикилиб, ҳрзирги пайтда тегишли муҳрамадардан утказилмокда. Шунингдек, «Фукароларнинг саломатлигини асраш тугрисида»ги, «Дори воситалари ва фармацевтик фаолият тугрисида»ги қрнунларга қушимча ва узгартиришлар киритиш масаласи ҳам қуриб чикилмокда.

«Сихат-саломатлик йили» дастурида қузда қутилган яна бир долзарб масала — ахрлининг тиббий маданиятини ошириш, соғлом турмуш тарзи билан боғлиқ. ҳаётини қ.араш ва ендашувларни шакллантириш буйича қенг қуламда тарғибот-ташвиқ.от ишлари олиб қорилмокда.

Бу борада республика миқёсида турли мавзуни муналишларда 80 мингдан зиёд тадбир утқали пб, улар да 2 миллиондан ортик. киши ишти-1"ч лтанини айтиб утиш жоиз.

Хусусан, икки жилддан иборат «Соғлом тур-**Июш** тарзи асослари» қитоби қоп этилиб, марка-1И и ва минтақавий теле-радио каналлари орқ.али I '()) дан зиёд курсатув ва эшиттиришлар, жум-|| i,i,и, Ўзбекистон телевидениесида "Турт қарра н\ is!" номли телемарафон ташкил қилинди.

Бу борада "Сихат-саломатлик йили: мазмун ми моҳ.ият" деган ном остида нашр этилган мето-|ИК тавсиялар ва мултимедиа дастурлари ҳам п\олининг тиббий маданиятини оширишга хизм.п ё;илиши шубҳ.асиз.

Уқувчи ва талабалар уртасида соғлом турмуш ур шни тарғиб этиш, гиёҳ.вандлик ва СПИД қаби и i штларнинг олдини олиш мақсадида қамона-1ПП1 ахборот ресурслари, хусусан, Интернет тишмидан қенг қойдаланиш йулга қуйилди.

Айни пайтда қишлоқ. қойлардаги қуплаб ма-Чичлаларда аёлларнинг репродуктив саломатли-III, соғлом оила тарғиботига бағишланган учра-**Шув** ва судбатлар утказилди.

Айниқра, жисмоний тарбия ва спорт билан шугулланишни ҳ.аётимиз қ.оидасига айлантатириш |>\пи ча қ.илинаётган ишларга алоҳида қутхталиб viпиши қарур, деб қиламан.

Йил давомида маҳаллалар, корхона ва муассасаларда турли мусобакалар, спорт уйинларининг утказилганини биринчи галда юртимизда спортни оммалаштиришга берилаётган катта эътибор самараси, деб қабул қилиш лозим.

Бу борада хотин-қизларнинг иштироки ортиб, утказилган куплаб спорт тадбирларида қарийб уч ярим миллион қизларимиз қатнашгани тадсинга лойик., албатта.

Мана шу спорт мусобакаларида қатнашаётган уч ярим миллион нафар ёш қизларимиз эртага қандай соғлом ҳаёт кечиради, юртимизда соғлом авлодни вояга етказишга қандай катта ҳисса қўшиши мумкинлигини бир тасаввур қилиб қулинг! Бунинг тагида чуқур маъно бор. Нима учун мен доимо, қизларимизни спортга қупрок. жалб қилинлар, майли, улардан чемпион чиқмасин, лекин улар соғлом бўлиб вояга етсин, деб қўйиб гапираман? Чунки миллат соғлом бўлиши учун, албатта, эҳкам ҳам соғлом бўлиши керак, лекин биринчи навбатда аёл соғлом бўлиши лозим.

Шу нуқтаи назардан Қарағанда, бу масалага ҳар қуни, ҳдр доим алоҳида эътибор беришимиз керак. Биз уз аждодларимиз билан нафакат фахрланишимиз, балки келажак авлодимиз улардан қура қучли ва қудратли бўлиши учун ҳаракат қўлишимиз зарур. Биз 2005 йилни юртимизда

¹ 11 \;ri -саломатлик йили» деб эълон қилганимиз йилида ҳам ана шу маъно ва мақсад мужассам. **Бундан ҳаммамиз** яхши тушунишимиз керак.

Ҳозирги кунда мамлакатимиз бўйича спорт йили пияларига 2 миллион укувчи жалб қилинган бўлиши ва уларнинг қарийб 40 фоизини қизлар ташкили қилади. Умуман, кейинги пайтда спорт йили шугулланаётган укувчи ёшлар сони 20 фо-и на ортигани қувонарли ҳолатдир.

2005 йил мобайнида утказилган «Барқамол **100**» спорт уйинлари, аёллар спартакиадаси, йилиги гимнастика бўйича "Шарқ. гузали" халқаро беллашувлари, яқинда бўлиб ўтган узбек қураши бўйича жаҳон чемпионати ва бошқаларнинг мусобакалари ҳам республикаимиз спорт йилида муҳим воқеа сифатида эътироф этилди.

Мухтасар қўлиб айтганда, **"Саломатлик йили"** дастурининг ижросини таъминлаш бўйича шу йилнинг 1 ноябригача жами 165 миллиард 800 миллион сум маблағ сарфлангани бу йўналишда оғажарилган ишларнинг ҳажми ва қўламини яқинлаштириб турибди.

Фурсатдан фойдаланиб, ушбу дастурни амалга оширишда фаол иштирок этган давлат идоралари ва нодавлат ташкилотлар, Жаҳон соғлиқни Оқлаш ташкилоти ва унинг минтақавий бўлим-ИВрига, халқаро хайрия тузилмаларига, саҳоват-ИИ хрмийлар, умуман, шу олижаноб ишга ҳисса

кушган эзгу ниятли барча инсонларга уз номимдан, бутун халкимиз номидан миннатдорлик билдиришга ижозат бергайсиз.

Бугун «Сидат-саломатлик йили»нинг дастлабки якунларини сардисоб килар эканмиз, албатта, бу йилга шундай ном берганимиз ва шунинг дисобидан катта ишларни бажаришга эришганимиз дакида дар канча мамнуният билан гапирсак, арзийди. Биргина юкррида зикр этилган ракам ва мисолларнинг узиёк. куп нарсани англатади.

Имкониятдан фойдаланиб, кунглимдаги яна бир гапни айтишни жоиз, деб биламан. Агарки «Сшат-саломатлик йили» буйича килган барча саъй-даракатларимиз лоакал битта боланинг даётини асраб крлишга, лоакал битта беморнинг шифо топишига хизмат килган такдирда дам, биз 2005 йилга шундай ном беришимиз зарур, шарт эди, десам, уйлайманки, сизлар дам бу фикрга кушиласиз.

Кддрли юртдошлар!

Шу уринда бир савол тугилади: кириб келаётган дар кайси янги йилга эзгу ният билан маълум бир ном беришда биз кандай асосий максадларни кузда тутамиз?

Аввало, шуни айтиш керакки, бошк.а куп ишларимиз катори, дар к.айси йилга ном беришда дам биз инсон ва унинг манфаатларини таъ-

[Инлашни, жамиятимизда тинчлик ва осойиш-||
iiiК, медр-окибат, инсонпарварлик мудитини
м\ч-тадкамлашни, купчиликни уйлантираётган
Волзарб муаммоларни дал килишни узимиз учун
¹1 i\вор вазифа деб белгилаб оламиз.

Ш унинг учун дам дар сафар халкимизнинг бу м.калага муносабатини атрофлича урганиб, кенг иушллар угказамиз, шу тугрида жиддий бош миирамиз.

Нега деганда, янги йилга ном бериш ва шу .носда махсус дастур к.абул к.илиб, уни амалга ошириш шу юртда яшайдиган барча инсонлар учун дам ижтимоий, дам иктисодий, дам маъна- нпй, к.олаверса, сиёсий адамиятга эга булган мудим масаладир.

Албатта, ана шу йуналишдаги вазифа ва му- аммоларни бир йилда тула дал килиб булмасли- лини даммамиз яхши тушунамиз. Лекин, бутун >ътиборимиз, моддий куч ва имкониятларимиз- ии бирлаштириб, дастурда белгиланган максад сари сафарбар этиш уз олдимизга куйган юксак марраларга етиб боришда мудим омил булиши шубдасиз.

Айни вақтда биз ана шу устувор вазифаларни амалга оширишнинг молиявий манбаларини ав- нал-бошдан аник, белгилаб олишимиз даркор.

Бу дакда гапирганда, марказий бюджет маб- лаглари билан бирга, жойлардаги докимият идо-

ралари, нодавлат ташкилотлар, биринчи галда, фукаролик институтлари, узини узи бошқариш органлари, жумладан, маҳаллалар, кулидан амалий иш, амалий кумак бериш келадиган инсонларни ҳам шу эзгу ишга жалб этиш муҳим аҳамиятга эга.

Шу борада тегишли чора-тадбирларни режалаштириш, жамоатчилик фикрини шакллантириш, тушунтириш, тарғибот-ташвиқ ишларини кенг йулга қуйиш ҳам алоҳида урин тутди.

Муайян ижтимоий йуналишга қдратилган дастурни амалга оширишда, энг аввало, унинг қрнуний-хуқукий асосини атрофлича урганиш, яна қандай янги қрнун ва меъёрий ҳужжатлар қабул қилиш зарурлигини аниқдаш, бу йулда ҚОВ бўлиб турган тусиқларни олиб ташлаш, керак бўлса, давлат томонидан тегишли имтиёз ва қушимча имкониятлар яратиб бериш биринчи даражали аҳамият қасб этади.

Албатта, бизнинг эзгу ниятларимиз, орзу-хавасларимиз қатта бўлиши ва шунга мое равишда янги йилга қандайдир қиройли номлар *цм* бериш мумкин.

Лекин, ота-бобомиздан қрлган "Ишқ.— бошқ,а, давас — бошқа» деган қуқур маъноли бир нақл бор. Шу нуқтаи назардан Қарағанда, бизнинг орзу-^авасларимиз қатта, лекин ҳдммасини тарозига қуйиб, бир уйлаб қуришимиз керак:

бугунги қуннинг энг қолзарб масаласи нима? Бизнинг асосий мақ^садимиз нима ва уни нима уюбидан амалга оширамиз, бунинг учун қ.анча маблаг керак? Бу масалани қун тартибига асосий п,гшфа қ;илиб қуйишга ҳалқимиз розими? Қелгу-си йил учун биз танлайдиган ном одамларга маъқул бўладими, йуқ,ми? Авваламбор, масала-пнинг ана шу жихатларини *хдр* томонлама пухта \iijiaб, қейин аниқ, бир қарорга қелишимиз за-РҰР-

Биқобарин, уз олдимизга қуйган мақ.садлари-миз одамларнинг эътиборини жалб қ.илган, улар-**Нинг** қунглидан қуқур жой олиб, шу ишга муносиб х.исса қушишга даъват этган тақдирдагина қутилган натижани бериши муқ.аррар. Мухтарам ватандошлар!

Юқ.орида қикр этилган эзгу мақсад ва инти-лишларимиз қ.ай тарика амалга оширилаётгани-ми яна бир бор узимизга аниқ, тасаввур қдлиш учун утган йилларга қ.андай ном берганимизни >слаб утиш жоиз, деб қиламан.

Барқанғизга маълумки, 1997 йил юртимизда "Инсон манфаатлари йили", 1998 йил — "Оила йили", 1999 йил — "Аёллар йили", 2000 йил — "Соғлом авлод йили" деб эълон қилинган эди. Шунингдек, 2001 йил — "Оналар ва бол ал ар пили", 2002 йил — "Қдрияларни қадрлаш йили", 2003 йил — "Обод маҳалла йили", 2004 йил —

"Меҳр ва мурувват йили", жорий йил эса "Сихат-саломатлик йили" сифатида истиклолимиз тарихидан муносиб урин эгаллади.

Куришиб турибдики, бу йилларнинг барчаси узининг чуқур инсоний маъно ва фалсафаси, ижтимоий йуналиши билан узаро узвий боигик..

Шу хрлатларнинг хаммасини инобатга олиб хамда ҳаётни яхши биладиган одамлар билан атрофлича маслаҳатлашиб, фикр алмашиб, бир хулосага келдик.

Утган йилларда амалга оширган ишларимизни изчил давом эттириш ва янги босқичга кутариш максадида мен кириб келаётган янги — 2006 йилни юртимизда **"Хомийлар ва шифокорлар йили"** деб эълон қилишни таклиф этмокчиман.

Балки, шу мухташам залда утирган сиз, азизлар, хрмийлик ва шифокорлик тушунчалари бири бири билан қандай боклик., деб савол қуйишингиз мумкин. Мен буни қискача тушунтириб, изоҳлаб беришга ҳаракат қиламан.

Шу ҳақда гапирганда, авваламбор, бир фикрга эътиборингизни жалб қилмокчиман. Хомийликни шифокорлик билан қиёслаш, одамга шифо бериш билан тенг қуйиш табиий хрл.

Хомий, х.омийлик деганда биз нимани тушунамиз? $X^{o\text{мий}}$ дегани — бу авваламбор саховатли булиш, бегараз ёрдам бериш дегани.

Менинг фикримча, хрмийлик ва саховат деган тушунчаларни бир-биридан ажратиб бўлмайди. Шу муносабат билан муборак ҳадисларда айтилган **"Ллло^ таоло сахийдир, сахийликни севади. Яхшилик 1днлувчидир, яхшиликни яхши куради"** дегани хикматни яна бир бор эслаб утмокчиман.

Хомийлик фак.ат уз бойлигидан бир қисмини хайр-эх.сон учун ажратиш эмас. Бу закот ҳам эмас, гадака бериш ҳам эмас. Шунга эътиборингизни и па ва яна бир бор қаратмокчиман.

Хомийликни биз инсон қалби ва юрагидаги j_i i г эзгу туйғуларнинг амалий ифодаси деб биламиз. Яъни, **х.омий деганда, ён-атрофдаги бева-бечораларга, етим-есир, мухтож кишиларга қумак ва ёрдам беришга, одамларнинг дардига хамдард булишга, қдцрдон қ.ишлоги ёки шадрини обод қилишга интиладиган, бир суз билан айтганда, савоб иш дилиб яшайдиган инсонларни узимизга «лсаввур этамиз.**

Мук.аддас Куръони қаримда зикр этилган **"Хайрли, савобли ишларда бир-бирингиздан узиш-1а шошилинг"** деган х.икматли сузларда қандай чуқур маъно борлигини, уйлайманки, барчамиз яхши англаймиз.

Биз 2006 йилни нима учун «Хомийлар ва шифокорлар йили» деб эълон қиляпмиз? Биз, ал-\амдулиллоҳ., мусулмонмиз, яхшилик ва мурувиатпарварлик эса мусулмончилиكنинг асосий

кдирятларидан биридир. Бунга халкимиз азал-дан катта эътибор бериб келган.

Шу нуктаи назардан Караганда, биз уз ижтимоий-сиёсий таракқиётимизни ривожлантиришга қаратилган қандай янги дастурлар тузсак, авваламбор шу масалага алоҳида эътибор бериб келаямиз. Бундан кейинги режа ва тадбирларимизни Хам айнан ана шу кадрятларга асосланган ҳолда ишлаб чиқишимиз ва бу биз учун асосий мезонлардан бири бўлиши шарт.

Мен баъзан қўп жойларда саховатли, олиҳиммат юртдошларимиз, ҳеч қимга овоза ва ошқор қилмасдан, болалар уйларига, муҳтож оилаларга ёрдам бериб, ногиронлар ва ёлғиз кексаларга мурувват қўрсатиб юрганини эшитганда, беихтиёр К.ОЙИЛ қўрламан.

Бундай савобли ишлар, ОННҒН, ҳамманинг ҳам қўлидан қилавермайди. Бунинг учун одам қандай юксак қўзилатлар соҳиби бўлиши қўрак.

Шундан қелиб қикадиган бўлсак, саховатли ва бегараз ҳомийларнинг қиладиган олижаноб ишлари инсон қардига малҳам бўлиб, шерик бўлиб, одамни ҳасталиқдан озод қилишга интилиб яшайдиган фидойи шифокорлар қўаолияти билан томонлама ҳамоҳанг ва узвий боптаниб кетганини тасаввур қилиш қийин эмас, деб уйлайман.

Энг қатта қўйлиги жондан азиз боласи, жи-қарбанди бўлган бечора бир аёл, муштипар она-

ИНСОН, УНИНГ ХУҚУҚ, ВА ЭРКИНЛИКЛАРИ-ОЛИИ КАДРИЯТ

ни қўз олдимизга қелтирайлик. У қўзининг оқу қўораси бўлмиш қарзандига шифо талаб, қўрак бўлса, нажот сўраб шифокорнинг олдига қелади.

Шифокор эса уз бурчини бақариб, шу бола-ни даволар экан, узининг бегараз ва самимий хизмати, фидойилиги билан нақакат уша мурғак |удакка, балки онанинг безовта қалбига ҳам шифо беради. Ва шу тариқа дунёда ҳеч нарса билан улчаб, бақолаб бўлмайдиган олижаноблик ва инсонийлик қўзилатларини намоён этади.

Ҳеч шубҳасиз, юраги ва қалби тоза, узгалар учун фидо бўлиб яшашни узининг ҳаётий эътиқодига айлантирган одамгина бундай савобли ишларга қўодир бўлади.

Бугунги қўнда орамизда ана шундай эътиқод билан яшайтган минг-минглаб жонқўяр шифокорлар — етук жарроҳлар, моҳир қардиолоғлар, терапевт ва педиаторлар, захматқаш ҳамширалар мсхнат қилмоқда.

Қўндалик ҳаётимизда, барқамизнинг соғ-саломат бўлиб юришимизда айнан шундай уз қасбига садокатли, профессионал тиббиёт қўдим-**Иарининг** урни ва аҳамияти бек.иёс эканини ҳам-м.1миз яхши тушунамиз.

Лекин, узингиз айтинг, азиз дустлар, биродарлар, шундай фидойи одамларни қ.адрлаш, |**арнинг** машақадатли, ОҒНр ва масъулиятли меҳ-

натини дам моддий, дам маънавий жихатдан муносиб бахрлаш ва рағбатлантиришга биз етарли эътибор беряпмизми?

Мана, биз уста пахтакор, галлакор, ишчи ёки курувчиларимиз меҳнатини улугааб, уларга ҳақ-рамонлик унвонларини берамиз, керак бўлса, ҳайкаллар урнатамиз. Бу инсонлар шундай юксак иззат-ҳзфматга арзийди, албатта.

Аммо машақдатли меҳнати бошқа сода вакиллариликдан асло кам бўлмаган шифокорларга — Ибн Сино бобомизни ҳисобга олмаганда — бирорта ҳайкал қуйилганини эслай оламизми?

Бинобарин, нафақат давлатимиз ва ҷамиятимиз, балки барчамиз тиббиёт ходимлари олдида ҳали қарздор эканимизни унутмаслигимизни истардим.

Азиз дустлар!

Қириб келаётган йилни "Ҳомийлар ва шифокорлар йили" деб эълон қилар эканмиз, биз биринчи галда ҳрмийлик ҳ.аракати, ҳ.омийларнинг мавқ.еи ва макрмини қучайтириш, бу масаланинг қ.онуний базасини яратишни, бундай бегараз ва олижаноб интилишлар ҷамиятимизда муносиб урин олиши учун кенг ҷамоатчилик фикрини шакллантиришни қузда тутамиз.

Шу мак.садда ҳрмийлар бундай ҳайрли ишларни уз ҳ.аётининг узвий бир қ.исми деб ҳис

финиши учун уларга давлатимиз томонидан Чук.уқий қафолат ва имтиёзлар яратиб бериш Оилан бирга, уларни ҳар томонлама рағбатлантириш учун ҳомийлик фаолияти тугрисидаги и изомни қабул қилишимиз зарур, деб уйлайман. Бир уйлаб қурайлик, ҳ.омий одам уз даромади-**қан**, бола-чақ.асидан орттириб бошқ.аларга ёрдам беради. Орамизда битта эмас, икки-учта машина минадиган, ҳатто ҳ.ар йили машинасини алмаштиридиганлар ҳ.ам бор. Лекин шундай инсофли одам-**Пар** \ам қупки, улар фақат узини эмас, бошқ.алар-**ии** \ам уйлайди. Нега деганда, биладики, Аллоҳ. ччилиқ қилсанг, албатта қайтади, деб буюрган. Мана шундай саҳоватли инсонларга раҳмат |йтиш керак. Уларнинг охиратни уйлаб қ.илаёт-**ГВН** ҳайрли ишларини биз тугри тушунишимиз ларур. Мен шахсан Президент бўлиб, уларнинг бегараз ишлари учун имқоният яратиш, шу бо-**реда** баъзи бир солиқдарини қамайтириш бўйи-**•I;I** имтиёзлар беришга ҳам тайёрман.

Айни пайтда бутун ҳалқимиз, авваламбор, ппларимиз онги ва тафакқурида меҳр-мурувват, л'мҳоват фазилатларини мустаҳкамлаш, миллий қидриятимиз бўлмиш бу ҳаракатни янада қучай-ГИриш масаласи ҳ.ам эътиборимиз марказида нулишидаркор.

Сир эмас — бугунги бозор муносабатлари шароитида қимдир узининг ҳудо берган ақл-за-

ковати, куч-кувватини ишга солиб, астойдил меҳнат килиб яхши яшайпти, кимдир эса хали мана шундай мураккаб шароитга туда мослашиб ололгани йук.-

Бизда ҳам шундай одамлар бор, буни тан олишимиз керак. Биз адолатли жамият курмокчимиз. Доим айтадиган гапимни бугун яна бир бор такрорлашни жоиз деб биламан. Ўзбекистонда ута бой ҳам, ута камбагал ҳам булмаслиги керак. Биз мана шундай жамият курмокдамиз.

Албатта, биз узбеклар Ғурур, ор-номус туйғусини ҳамма нарсадан баланд куямиз. Бундай фазилатларни ҳамма миллатга ҳам бермаган. Шу маънода, биз халкуимизнинг ор-номусини аяшимиз керак. Сен — камбагал, сен — кашшок., деб одамларни ажратмаслик, ҳеч қачон таъна қилмаслик керак.

Агар муҳтож одамга сидқидилдан, бегараз кумак берилса, бундай ёрдам худонинг даргоҳида ҳам қабул булади.

Ногиронлар, етим-есирларга, ёлғаз қарияларга, муҳтож қимсаларга қурсатиладиган ёрдамни куз-куз этмасдан, чин дилдан қилишимиз керак. Бугун давлатимиз мана шу ишларни амалга оширяпти, шу йулда ҳаракат қилаяпти, шу мақсадлар учун қатта-қатта маблағ ажратаяпти, муҳтож инсонлар ва оилаларга маҳаллалар орқали мунтазам ёрдам беряпти.

Албатта, маҳаллалар орқали берилаётган мабтарли эмас. Мен Президент сифатида буни ҳам олиб, очик айтишим керак. Шунинг учун ҳам Пизҳомийлик фаолияти тутрисида низом қабул қилиб, бу борада тегишли имтиёзлар берамиз, шунинг ҳисобидан ҳдм муҳтож одамларга ёрдам қурсатиш йулини топамиз.

Давлат ва халқ бирлиги айнан ана шундай ишлар орқали мустаҳкамланади. Биз турли ижтимоий дастур ва тадбирларни ишлаб чиқишда шу омилга алоҳида эътибор беришимиз зарур.

Шифокорлар ҳақида гапирар эканмиз, биз бу (қ)рада бошлаган ишларимизни изчил давом этгириб, соғлиқни сақлаш тизимининг моддий-техник базасини янада мустаҳкамлаш, тиббиёт ходимлари учун муносиб меҳнат ва турмуш шароитини яратиш, уларнинг меҳнатини рағбатлантириш масалаларига биринчи даражали аҳамият қилишимиз даркор.

Қуни кеча шу борада телевидение ва матбуотиимизда "Тиббиёт ходимлари меҳнатига ҳақ тулаш қизимини такомиллаштириш тутрисида" қабул қилинган қарор эълон қилинди.

Бу қарорга биноан 2006 йилнинг январь ойида бошлаб тиббиёт ходимларининг ойлик тариф сеткасини такомиллаштириш, уларга малакани, бажарадиган ишининг мураккаблиги, билими ва тажрибаси ҳамда ўз қасбини адо этишда,

одамларни даволашда кушаётган хиссасини инобатга олган холда маош белгилаш ва рағбатлантириш тизимини жорий этиш, шундай мезон асосида уларнинг иш хаки микдорини 30 фоизгача ошириш кузда тутилмокда.

Энди барчамизнинг энг мухим вазифамиз — қабул қилинган ана шу қарор олдимизга қуйган мақсадларни жойларда ҳаётга тулик татбиқ этишдан иборат. Токи тиббиёт соҳасида меҳнат қилаётган барча инсонлар — юқри малакали шифокорлардан бошлаб, оддий ҳамшира ва медицина хизматчиларигача бу қарорнинг амалий таъсирини уз ҳаётида қурсин.

Қадрли юртдошлар!

Ҳозирги пайтда давримиз муаммолари чиндан ҳам ута кескин эканини сезиш, англаш қийин эмас. Мамлакатимизга нисбатан четдан бўлаётган жуда оғир, асоссиз таъйиқларни бошимиздан кечиряпмиз. Ён-атрофимизда нималар бўлаётганини қуряпсизлар.

Ана шундай вазиятни инобатга олиб, эртанги кунимиз, келгуси режаларимиз ҳақда ҳам ҳар томонлама уилашимиз, тегишли чоралар қуришимиз керак. Бир суз билан айтганда, узимизни ҳар томоштама мустаҳкам ва бақувват қилиб олишимиз, доимо сезгир, ҳушёр бўлиб яшашимиз зарур.

Нега деганда, узимиз ҳақида узимиз уйламасак, четдан қилиб бизга ҳеч қим ёрдам бермайди.

1»млиб Ъ^уйинглар, дунёда бегараз ёрдам беради-
|;п| давлатнинг узи йук.-

Ҳозирги вақтда турли ниқоблар остида мам-и,1катимизни "демократлаштириш" мағ^садида ҳар\пл нодавлат ташкилотларини қупайтириш ва рнвожлантириш учун бегараз ёрдам берамиз, деб жир солаётганлар сони қупайиб бормокда. Рус-илрда «Текин пишлок, фак;ат қ,опқ,онда бўлади» и тан гап бор.

Биринчидан, нодавлат ташкилотлари ҳақида, **уларни.** четдан туриб молиялаштириш, уларга ммблаг ажратиш тзтрисида гап борадиган бўлса, бунинг тагида айрим қудратли давлатларнинг қ іртимизга нисбатан узок, ва давомли стратегик м;|к,садлари ётганини сезиш қийин эмас.

Бугун ҳаётнинг узи шуни як.қ.ол қурсатмокда-қ 11, ташқаридан маблаг оладиган ва четдан бош-«..лриладиган нодавлат ташкилотлари ҳозирги **Найтда** ана шундай давлатлар ташқи сиёсатининг **Восита** ва қуролига айланиб бормокда.

Иккинчидан, агарда қимда-қим бизга ҳақи-Қ;гган ҳам бегараз ёрдам бермоқяи бўлса, бундай |рдам биринчи навбатда сарф қилинадиган со-V'шар қуп.

Бундай қумакни авваламбор муҳтож табак,а-**Нарга,** маҳаллаларга бериш мумкин. Маҳаллалар қммга қ.андай ёрдам қерақлигини яхши қилади. Пима учун қуриб бораётган, уз атрофида **яшаёт-**

ган одамларнинг ҳаётига зомин бўлаётган Орол денгизига четдан ҳеч ким ёрдам бермаяпти? Нега Қўрақалпоғистонда, Хоразмда, Бухорода ОФНР ва мураккаб экологик шароитда яшаётган одамларга ҳеч ким ёрдам бермаяпти?

Амалда нима бўляпти? Биттаси боради — айланиб келади, иккинчиси боради — айланиб келади, яна биттаси семинар утказади, ҳа, ахвол! ОФНР, ёрдам бериш керак, дейди. Ун беш йилдан 1 бери шу гапни эшитамиз.

Шу нуқтаи назардан Караганда, такрор-так-рор айтаман, биз авваламбор одамларимизни рози қилишимиз керак. Биз қачон қучли ва қуд-ратли бўламиз — қачонки одамлар бугунги ти-зимдан, бугунги ҳаётдан рози бўлса. Шундагина бу халқни ҳеч ким енга олмайди. Хурматли дустлар, азизлар! Кириб келаётган янги йилга «Ҳомийлар ва шифокорлар йили» деб ном беришимиз халқи-мизнинг эзгу фазилатларига уйғун бўлиб, айтишга барча асосларимиз бор.

Албатта, ҳар йилги тажрибамиздан келиб чиққан ҳолда, биз янги йил буйича ҳам алоҳида дастур ишлаб чиқиб, уни амалга ошириш юзасидан зарур чора-тадбирларни белгилаб оламиз.

Мен бу борада ҳққимият идоралари, вазирликлар, нодавлат, ноҳуқумат ташкилотлар билан бирга, жамоатчилик вакиллари, умуман, шу эзгу ишга ҳ.исса қушишни истайдиган ҳар бир киши узининг амалий таклиф ва фикр-мулоҳазалари билан фаол иштирок этади, деб умид билдираман.

Агарки, шу муқаддас заминда яшаётган барча инсонлар — миллати, тили ва динидан қатъи назар, Ўзбекистон — менинг ягона Ватаним, деб яшайдиган, белини маркам боғлаб астойдил меҳнат қиладиган бўлса, билиб қуйинглар, бизни ҳеч қандай қуч енга олмайди, юртимиз ва халқимиз ҳеч қачон ҳеч кимга қарам бўлмайди.

Ишончим қомилки, узининг муқтакил таракқийёт йули давомида улкан доволарни босиб утган, ҳар қандай синов ва машаққатларни енгишга қодир бўлган халқимизнинг буюк иродаси, азму шижоатига таяниб, биз уз олдимизга қуйган янги ва юксак марраларга албатта етамиз.

Сизларни Конституциямиз байрами билан яна *>ир бор қўлаб, барчангизга сихат-саломатлик, **бахт** ва омад, хонадонларингизга файзу барақа гилайман.

*Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг
13 йиллигига башиланган тантанали
маросимдаги маъруза,
2005 йил 7 декабрь*

**ЁШЛАРГА ИШОНЧ БИЛДИРИШ,
УЛАРНИНГ ТАШАББУС ВА
САЛО^ИЯТИНИ РУЁБГА ЧИКАРИШ -
БУГУНГИ КУННИНГ УСТУВОР
ВАЗИФАСИДИР**

2005 йилнинг 28 декабрь куни Ўзбекистан Республикаси Президенти Ислом Каримов, анъанага кура, янги йил арафасида пойтахтимиз Тошкент шаҳридаги янги қурилишлар, ободончилик ишлари билан танишди. Давлатимиз раҳбари, жумладан, «Ёшлик» талабалар шаҳарчасида ҳам бўлиб, бу ерда янгитдан қурилган ва тубдан реконструкция қилинган ижтимоий объектларни куздан кечирди.

Шаҳарчада бунёд этилган мухташам «Маънавият ва маърифат» марказида мутасадди раҳбарлар ва бир гуруҳ талабалар билан бўлиб ўтган амалий мулоқот ва самимий суҳбат чоғида ёшларимизнинг бугунги ҳаёти, уларнинг замонавий таълим ва тарбия олиши учун зарур имкониятлар яратиш, ёшларнинг қалби ва онгида миллий истиклол ғоясини янада кучайтириш билан боғлиқ муҳим масалалар ҳақида суз борди.

Мамлакатимиз раҳбари талабалар шаҳарчасида амалга оширилган ишларнинг ахамияти ва моҳасида фикр юритар экан, айтилган янги, 98

и ҳақида қисқа кўрсаткичлардаги шартли равишда 11 қўшниқларга алоҳида эътибор қўйилди.

Бу шаҳарчада эртага бизнинг таянчимиз ва қўшниқимиз бўлиб ҳаётга қирадиган ёшлар яшай-қўшниқларимиз билан олади, деб таъкидлади Президенти-ИИЧ. Лекин, афсуски, илгари, собиқ; тузум дав-иҳим бу ётоқхоналарга 50—60 минг талаба жой-лиҳим қўйилган-у, уларнинг тулақ;онли яшаши учун мўнели инфратузилма яратилмаган, очигини имонда, бу ҳақда етарлича бош қўйилмаган. Бугун биз ўтмишдан қолган ОФНР меросни, ушанча йил қўйилган хато-қамчиликларни босқинчма-босқинч тузатиб бораёмиз. Қўйилган бу 11111 иқримизнинг амалий намоёнлиги ёшларга ярақ;1стган шароитлар, янгитдан қўйилган ва қўйилган мирланаётган объектлар мисолида яқин оқибатда мумкин.

Пекин беихтиёр шундай савол тўғрисида, деб қўйилган фикрини давом эттирди Ислом Каримов: нима қўйилган бу ердаги аҳвол кечагина тамоман бошқача бўлиши" Нима учун биз шундай аҳволга чидаб кел-қўйилган." Нима учун аксарият олий ўқув юрлари-қўйилган 1111 раҳбарлари ўз вазифасини фақат аудитория-қўйилган ишдан иборат деб билади?

Лхир, талабалар бор-қўйилган турт-беш соат вақт-қўйилган аудиторияда ўтказди. Қолган вақт-қўйилган-чи, қўйилган ўтказди? Улар шу вақт ичида қўйилган бо-қўйилган ш, қим билан ошна бўлади? Бир қўйилган билан

айтганда, вақтини қандай фойдали
ёки зарарли ишларга сарфлайди?

Дарсдан кейин нима қилишини
билмай юра-диган талабага,
табiiйки, кимдир уз таъсирини
утказишга уринади. Бирок, уилаб курайлик — бу
доимо ҳ,ам СОҒЛОМ таъсир буладими?

Албатта, 18—19 ёшга кирган йигит-к^из ҳдётда
уз йулини танлаб олишга кддир булади. Лекин
бунинг учун нима керак — аввало шарт-шароит
керак. Яъни, талабаларнинг замонавий билим
олиши, СОЕГСОМ турмуш кечириши учун тегишли
имконият булиши зарур. Уларга шундай шароит
яратиб берилса, ҳдётда уз йулини ҳам, уз урнини
хдм адашмай топиб олади. Чунки уларнинг акл-
хуши етарли, кайси томонга бориш, ким билан
дуст булиш, кимдан урнав-намуна олиш зарур —
бу ёрини узи хал қилади.

Бу борада домлалар жамоасининг — уқдгувчи
ёки профессор буладими, декан ёки ректор була-
дими — умуман, узини шу сохдга бағишлаган
одамларнинг, крлаверса, барчамизнинг асосий
вазифамиз — ёшларимизнинг мустиқил фикри ва
дунёқараши шаклланишига кумақлашиш, ҳаётда
уз позицияси ва ёндашувини катъий белгилаб
олишига ёрдамлашиш, уларни онгли ва билимли
қилиб тарбиялаш, ён-атрофдаги воқеаларга бе-
парво булмаслик, дахлдорлик туйғуси била
яшашга ургатишдан иборат, деди Президент.

инсон, унинг ҳжук, ва эркинликлари - олий қадрият

Бугунги кунда эски шуро давридаги қабил курук,
1.ПИБИК.ОТ билан бирор натижага эришиб булмай-
М. Ёшларда аввало даётга қизикиш, қдзшдиш ва
яма бир бор қмзикиш уйБотиш керак ва бу маъ-
и.ишй-маърифий ишларимизнинг негизини таш-
қил этиши лозим.

Аслида одамга қачон ва қандай шароитда таъ-
> ир утказиш, онги ва шуурига бирон гоёни синг-
дириш мумкин? Қдчонки, унда уша гоёга физи-
ки ш уиҒОНса. Одамнинг узида ^изик^иш булмаса,
к|бийки, унинг миясига зуравонлик билан \еч
парсани сингдириб булмайди.

Давлатимиз рақбари Талабалар ша^арчаси-
нинг узига ҳос меъморий қ.иёфаси булиши ло-
шмлигига эътиборни қ.аратди. Бу ерда қурила-
диган ҳ,ар бир иншоот алоҳдда ёндашув билан
бунёд этилиши зарур. Бу ишлар қимнинг номи-
дан қилиняпти? Албатта, ота-оналар номидан,
давлат ва ҳукумат, Президент номидан. Шунча-
ки у ёк.-бу ёгини буяб, ҳужакурсинга қ.илинади-
ган ишлар, табiiйки, ёшларда яхши таассурот
қдлдирмайди.

Айниқса, талабаларни спортга қенг жалб этиш
мақ.садида амалга ошириладиган қурилишларга
ало^ида эътибор бериш лозим. Мисол учун, бу
ерда барпо этиш мулжалланаётган спорт бассей-
ми масаласини олайлик. Аввало, бу иншоотни
дунё андозаларига мое ҳ,олда қуришимиз керак.

Бирок, шуни рукач қдлиб, унинг нарҳини осмонга кутариб юбориш ҳам ярамайди. Токи эртага бу ерга кириш, ундан фойдаланиш учун ҳамма талабаларнинг имконияти булсин.

Умуман, талабалар яшайдиган жойда ҳамма масала адолатли ҳал этилиши даркор. Чунки ёшлар таъсирчан булади, адолат бузилишини \аммадан ҳам куп айнан ёшлар юрагига яқин қабул қилади.

Яна бир масала — талаба қизларимизнинг спорт билан оммавий равишда шугулланиши учун ҳар томонлама имконият тугдириб бериш керак. Боулинг, стол тенниси, бадий гимнастика каби спорт турларини *уизларимиз учун энг ёқдмли, керак булса, давр талаб қиладиган спорт уйинлари, десак, тугри булади.

Мана, бизда қдзларимиз орасида стол тенниси буйича Намангандан, Навоийдан чикдан жаҳон чемпионлари бор. Уларнинг ютукдарини куриб, эшитиб, одам хайратда қрладики, энди гина 16—18 ёшга кирган узбек қизлари Ватанимиз номини бутун дунёга тараннум этипти.

Қисқдча айтганда, талабаларнинг буш вақтини фойдали машгулотларга жалб этиш учун бор имкониятларнинг ҳаммасини ишга солишимиз лозим.

Президент Ислон Каримов Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида қараш-

ли тураржойларни жшозлашда, аввало, ёшлар эркин нафас оладиган, уларнинг мустақил фикри на эътиқодини мустаҳкамлайдиган, муҳими, узи ва атрофдагиларга булган ишонч, ҳурмат ҳиссини қучайтирадиган ижтимоий-маънавий муҳит яратиш зарурлигига эътиборни қаратди.

Масалан, талабалар тураржойига қираверишда урнатилган, замонавий технологиялар билан жиҳозланган турникетлар ҳавфсизлик ва тартиб-интизомни таъминлашни кузда тутади, деди Юртбошимиз. Тартиб-интизом керак, албатта, лекин масалага бир томонлама ёндашиб, шаҳе эркинлигини қандайдир чеклаб қуйиш ярамайди.

Аслида бу биноларнинг эгаси ёшлар эканини унутмаслик, бинобарин, уларни ҳар қадамда тер-Гаш эмас, ҳар бир йигит-қизда уз тураржойига нисбатан меҳр уйғотиш ҳасида купрок, уйлаш нозим. Токи улар ана шу жойларни уз хонадонларидек асраб-авайлашни талабалик бурчи сифатида англайдиган булсин.

Замонавий мебеллар, зарур жшоз ва техника носиталари, маиший ускуналар билан таъминланган компьютер ва спорт заллари, ювиниш қоналари, кутубхона ҳамда ошхоналар билан тапишар экан, Президентимиз бу шароит ва имкониятлардан оқдгюна фойдаланиш ёшларимизнинг маданий савиясини оширишга хизмат қилади ва мин пайтда уларнинг билим ва тафаккури, дунё-

карашига ҳам ижобий таъсир курсатади, деб таъкидлади.

Абу Райхрн Беруний номидаги Тошкент техника университетига карашли талабалар тураржоиларида ёшларнинг яшаш шароити, дам олиб хррдик. чиқариши учун намунали шароит яратилгани барчамизни мамнун этади, деб уз сузини давом эттирди Ислон Каримов. Бундай имкониятларни Қррақалпоғистон Республикаси ва барча вилоятлардаги талабалар тураржоиларида ҳам вуҷудга келтириш даркор.

Шундан сунг Президентимиз бир гуруҳ. талабалар билан суҳбатлашди, уларнинг уй-фикрлари, орзу-интилишлари ва келажакдаги режалари билан кизикди.

Ислон Каримов. Менинг биринчи саволим шуки, сизлар қаердансиз, қайси олий укув юртида укуйсиз?

Нодира Алиохунова. Мен Тошкент давлат техника университетининг энергетика факультета, 2-курс талабасиман, асли фарғоналикман.

Ислон Каримов. Нима учун айнан энергетика факультетига кирдингиз?

Нодира Алиохунова. Бугунги кунда дунёда энергетика соҳасига талаб жуда кучли. Худо хоҳласа, мен шу танлаган касбимнинг етук мутахассиси бўлиб, Ватанимнинг янада таракқий этишига уз ҳиссамни қушмоқчиман.

Ислон Каримов. Албатта, энергетика келажакда янада муҳим роль уйнайдиган тармок.. Лекин энергетика масаласини ҳ.озир дунёда қупчилик бошқача тушунапти. Яъни, қимда-қим нефть ва газ захираларига ҳ.уқмронлик қ.илса, дунёга ҳуқмрон бўлиши мумкин, деган қ.арашлар қучайиб бормокда. Ва аксинча — қимдақи шундай ресурслар бўлмаса, нефть-газ, умуман, углеводород ҳом ашёсига эга бошқа давлатларга нисбатан турли ҳилдаги ҳуружга ухшаб кетадиган ҳ.аракатлар ҳ.ам содир бўляпти. Чунки қ.удратли давлатлар яхши биладик, мана шундай бойлик қимнинг қулида бўлса, у бошқ.аларни уз таъсирига олишнинг қалити, воситаси бўлиб ҳизмат қ.илади.

Шу йилнинг 14 май қуни Андижон вок^еалари муносабати билан утқазилган матбуот анжуманида мен ҳорижий муҳбирларга, нима учун океан ортидаги айрим қатта давлатлар узининг демократия моделини олға қилжитиш масаласида асосий эътиборни фак^ат углеводород захирасига бой ҳудудларга қ.аратади, деган савол билан муурожаат қ.илган эдим, бирортаси ҳам жавоб бера олмади.

Чунки бунинг тагида бошқа нарса бор. Нима учун бундай давлатлар Яқин Шарқ, минтақасида демократия урнатмокчи? Нима учун бундай ҳаракатлар Қаспий денгизи атрофидаги мамлакатлар-

да, Марказий Осиё минтакасида айникса куча-йиб боряпти?

Боиси — бу худудлар, жумладан, бизнинг заминимиз табиий ресурсларга бой. Энергетика — тараканётнинг калити, керак булса, манбаи. Бугунги кунда энергетика соҳаси тараккий этмаса, бирон-бир соҳа ёки тармок. ривож топмайди. Нафакат ишлаб чиқариш соҳаси, балки одамзотнинг купгина кундалик эҳтиёжларини қрндириш масалалари ҳам ҳар жихатдан энергетикага бориб тақалишини, шу сабабли бу масала ҳрзирги вақтда муҳим геополитик масалага айланиб бораётганини, уилайманки, сизлар яхши тушунаси. Шунинг учун сиз танлаган касб албатта керак.

Хуршида Рапиева. Мен Сурхондарё вилоятининг Олтинсой туманидан келганман. Ҳозирда Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистан Миллий университети тарих факультетининг 1-курсида давлат гранти асосида таҳсил оляпман.

Ислом Каримов. Жуда яхши, сизнинг интилиш ва орзу-ниятларингиз, уилайманки, нафакат мени, балки бугунги ёшларни ҳам кизиктирса керак. Тарихни урганишнинг аҳамияти ҳақида гапирганда бир иборани ишлатсак, ҳаммаси аён бўлади. Яъни, тарихни билмаган авлоднинг келажаги йук..

Шу биргина иборада ҳамма нарса айтилган. Тарихни билмаган, тарихдан сабоқ. олмаган ин-

|<М1 нафакат олис ва яқин аждодлари қандай **1Шагани**, узи мансуб бўлган миллат қандай шакл-**Чанганини**, балки келажагини ҳам тасаввур қилолмайди.

Узингиз уйланг, агарда биз Амир Темур бонм из фаолиятини, у яшаган даврни, умуман, чугун дунё тан олган бой тарихимизни билмасак, шу заминдан етишиб чиқдан буюк мутаф;1қирларимизнинг мероси билан таниш бўлмасак, келажаги буюк давлат қуришимиз мумкмпми? Шунинг учун ҳам бир ҳақиқатни доимо > /|.да тутишингизни истардим: бизнинг келажашимиз, эртанги кунимиз тарих билан, кечаги **цаёт** билан узвий боглик,. Шу маънода, табиий **савол** тугилади: инсонда Ғурур қачон пайдо оулади?

Дилрабо Жураева, Тошкент давлат техника университети иктисодиёт-менежмент факультетининг 3-курс талабаси. Ғурур-ифтихор туйғуси — Натан тарихини билган, узини англаб етган инсондагина пайдо бўлади. И неон қачонки узининг она юрт фарзанди эканини англаса, аждодлари амалга оширган, мерос қрлдирган ишларни қуриб, тушуниб, қадрига етса, буларнинг барчаси унда Ғурур уйғотади.

Мисол учун, биз бугун узимиз яшайдиган Ғалабалар шах.арчасида яратилган мана шундай қулай шароитларни қуриб, қалбимизда Ғурур

хислари пайдо булмокда. Масалан, мен шундай шароитларда укиб, билим олишга муяссар булганимдан фахрланаман.

Мен иктисодчи булмокчиман, келгусида Олмалик. кон-металлургия комбинатининг иктисодиётини кутариш, уни янада ривожлантириш, казиб олинаётган хом ашёнинг сифатини ошириб, стратегик ахамиятга эга булган захирани давлатимиз равнаки учун хизмат килдиришга хисса кушишни ният килганман.

Ислом Каримов. Рахмат. Ифтихор хакида гап кетганда, рухсат берсангиз, бу масала буйича мен хам уз фикримни билдирсам. Биласизми, Фурур-ифтихор одамда қачон пайдо булади? Авваламбор, инсон салохиятга эга булган тақдирда. Бундай одамда табиий Фурур пайдо булади ва у, мен кимнинг авлодиман, қандай қатта қуч ва имкониятга эгаман, деган ифтихор туйғуси билан яшайди. Такрор айтаман, Фурур дегани — бу салохият дегани.

Шу билан бирга, фахру Фурур соҳиб бўлиш учун инсон интеллектуал бойликка эга бўлиши керак. Одам қанча чуқур билимга эга бўлса, дунёни яхши билса, ён-атрофда бўлаётган воқеаларни фалсафий жиҳатдан тугри англай олса, шундан кейингина унда Фурур-ифтихор булади. Шундагина жуда мураккаб, тахл икали дамларда ҳам қўқчилик унга мурожат қилиб, маслаҳатла-

Шади. Маслаҳат қимдан суралади — авваламбор, 1-инсониятли одамдан, қатта фалсафий билим ва интеллектуал бойликка эга булган кишидан.

Шунинг учун бу ҳақда гапирганда биз нафақат Мусо Хоразмий, Абу Райхон Беруний, Ибн (ино, Мирзо Улугбек каби буюк алломаларимиз, балки муқаддас заминимизда ҳоклари ётган Имом Бухорий, Имом Моътиридий, Бурҳониддин Маргиноний, Баҳауддин Нақшбанд син-**Гари** азиз-авлиёларимиз билан ҳам гурурланишимиз керак. Улар қолдирган буюк меросга биз, уларнинг авлоди бўлиб, нима улуш қўшамиз, оу бойликни қўқатиришда бизнинг ҳиссамиз қандай булади, деган саволни ҳар қайсимиз, мнваламбор ёшлар, қзимизга бериб яшашимиз қозим. Шундагина аждодларимизга муносиб бўлиб, уларнинг ишини давом эттириш учун белни маҳкам боғлаб, интиламиз, қзимизга қандайдир қуч-қувват тоқамиз. Табиийки, буларнинг барчаси фахр-ифтихор туйғуси, унинг амалий намоёни бўлиб, бизнинг ҳаётимизда уз натижасини беради.

Сиз қайси олий ўқув юртида ўқийсиз?

Жавоҳир Қудратов. Мен Ўзбекистон Миллий университети журналистика факультети^{ТМ}нинг 1-курс магистрантиман.

Ислом Каримов. Қелгусидаги мақсадингиз қима?

Жавохир Куцратов. Максадим — матбуот оркали давлатимиз ва халкимизнинг миллий манфатларини химоя қилиш, ҳолис журналист бўлиш ва шу йўлда бор куч-гайратимни сарфлаш.

Ислом Каримов. Биласизми, чиройли йигит экансиз, гапларингиз ҳам маъноли, ниятингизга етинг. Менинг орзуим шуки, ўзбек йигит-қизларидан ҳам чет тилларни чуқур биладиган, дунёда тан олинган, халқаро майдонда танилган журналистлар чиқса.

Маълумки, ҳрзир телевидение ва ахборот коммуникациялари жуда тез суръатлар билан ривожланиб борапти. Шундай пайтда, қани эди, бизнинг миллатимиздан ҳам ана шундай журналистлар чиқса, деб ҳавас қилиш, уйлайманки, уринлидир.

Афсуски, бизнинг шарҳловчиларимиз шу даражага кутарила олмапти, ҳамоно заиф бўлиб қрляпти. Шунча имкониятлар булатуриб, нима учун журналистларимиз халқаро майдонга чиқолмаяпти? Нима учун Банимларимиз юртимиз, халқимиз ҳақида турли афсонаю бухтонларни тарқатганда уларнинг аксарияти жим туради? Ҳа, булмаса, узимизнинг матбуот, телевидение орқали дадил, ҳар томонлама асосланган маълумотлар билан ҳақиқатни очиб бериш мумкин-ку!

Ҳолбуки, бугун одамларни жуда қўп масалалар қизиқтиради. Ҳозирги пайтда пойтахтимиз,

пилоят ва туман марказлари ўз йўли билан, ҳатто **ПЛИС** қишлоқларда яшайдиган болалар ҳам арилидиган ун чандон уткир. Улар билан гаплашишнинг имкони, шундай саволларни берадики, уларга жавоб беради.

Менинг фикримча, журналист албатта маълум бир соҳага ихтисослашган бўлиши керак. Менинг фикримча, журналист албатта маълум бир соҳага ихтисослашган бўлиши керак. Менинг фикримча, журналист албатта маълум бир соҳага ихтисослашган бўлиши керак. Менинг фикримча, журналист албатта маълум бир соҳага ихтисослашган бўлиши керак.

Агар Алл ох. ик.тидор бермаган бўлса, журналист бўлиш мушкул. Журналистнинг нафақати Калами, балки зехни ва мантикий тафаккури ҳам тафаккур бўлиши керак. У воқеаларнинг мантикий тафаккури бўлиши керак. У воқеаларнинг мантикий тафаккури бўлиши керак. У воқеаларнинг мантикий тафаккури бўлиши керак.

Бугунги жамият аъзолари ана шундай журналистга кулок. солади, унинг гапларига ишонади. Телевидение ёки радио, газета ёки журнал буладими — каерда чикиш килмасин, хамма унинг фикри билан танишишга ҳаракат килади.

Кейинги йилларда мамлакатимизда оммавий ахборот воситалари ривожига катта эътибор бериб келинмоқда. Айни вақтда журналист кадрларни тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш масаласи ҳамон долзарблигича қолмоқда. Шу борада журналистларнинг муайян соҳаларга ихтисослашувини таъминлаш мақсадида Ўзбекистан Миллий университети қришида икки йиллик укув курсларининг ташкил этилиши ҳам радио, телевидение, матбуот учун юқри малакали кадрларни тайёрлашда муҳим аҳамият касб этади.

Бу курсларда биринчи навбатда олий укув юртини битириб, маълум бир касб соҳасини эгаллаган кишилар журналистиканинг сир-асрорини урганиши, каламини чархлаши керак. Шундан кейин журналист, уйлайманки, воқеликка дилетантлик билан саёз ва юзаки ёндашиш ҳавфидан ҳалос булиши мумкин.

Адабиётга кизик.адиган айрим ёшлар журналистика факультетига уқишга киришга, келгусида шу касбни эгаллашга кизик.ади. Хуп, боланинг табиий истеъдоди булса, у келажакда шоир

ёки ёзувчи булиб етишиши мумкин. Аммо, бара-и в юпкур, журналистика бу — бошка масала. **Бадий** ижод билан журналистиканинг фарқи бор. 1>.|дий ижодда хаёл, тафаккур, фантазия иш икриши мумкин. Чунки у аниқ, билим ва далил-**Иарни** куп ҳам талаб к.илавермайди.

Журналист авваламбор публицист булиши зарур. Лекин ҳозирги пайтда журналистикада бирон соҳани чуқур билмасдан, аниқ, ихтисослик-ке эга булмасдан туриб, жиддий бир нарса ёзиб чуладими? Ахир, журналистнинг ҳар бир сузи қаича-қанча одамлар, ташкилотлар, қолаверса, бутун жамият ҳаётига дахлдор булади.

Масалан, бирон-бир редакция ёш журналистпи бир қорхона ёки вилоят ҳаётини, у ердаги иелохртлар жараёнини урганишга юборади. Айтинг-чи, агарки унинг аниқ, ихтисослиги, ҳаётий гажрибаси булмаса, нимани урганади ва қайси томондан урганади? Етарли билими булмагач, иима килади — одамлар, раҳбарлар айтган гапни қурук. қогозга тушириб, шундан ҳул оса чиқариб, макрла тайёрлайди. Лекин узининг мустақил фикрига эга булган журналист авваламбор қаламга олаётган мавзунини қалби ва юрагидан, бутун вужудидан утказади. Шундан кейингина унинг тайёрлаган макрласи ёки курсатуви одамларда КИЗИК.ИШ уйғотиши, ижтимоий ҳаётга қанлайдир таъсир қурсатиши мумкин.

Сухбат жараёнида давлатимиз рахбари маънавий-маърифий тарбия масалаларига алоҳида тухталди.

Биз бугунги ҳаётимиз, хусусан, ёшларимизнинг баркамол инсон бўлиб усиб-улгайиши, жамиятда уз урнини топиши билан бо'лиқ масалаларнинг маънавий томонига катта эътибор бераётганимиз бежиз эмас, деб таъкидлади Юртбошимиз.

Баъзи ёшларимиз лавозим погоналарида тезроқ усиш ва улгайишни хоҳлайди. Уларни бунга ким даъват қилади? Албатта, ота-онаси. Улар, сен ҳам бошқалардек катта ишларга кутарилгин, масъул вазифаларни эгаллагин, дейди. Одатда кексаларимиз ҳам дуойи фотиҳа қилганда, мартабангиз улуг булсин, янада ошсин, деган гапларни айтади.

Бундай ният ва тилаклар албатта яхши. Лекин, менга буюрса, ёшларни дуо қилганда, аввало инсон бул, бир касб ёки хунарни чуқур эгалла, ота-онангни, эл-юртингни рози қил, деган сузларни айтсак, янаям яхшироқ буларди.

Иккинчидан, ҳақиқий инсон етук мутахассис бўлиш билан бирга, юксак маънавият эгаси ҳам бўлиши лозим.

Бу ҳаётда кимгадир раҳбарлик қилиш учун эса куп уқиб-урганиш, бошқаларга ҳар томонлама ибрат бўлиш зарур. Раҳбарлик қилиш дегани —

бу кимгадир талаб қуйиш, одамларни бошқариш, уларга иш ургатиш, масъулиятни узига олиб, қатъият курсата олиш дегани. Энди уйлаб қуринглар, бирдан юқри мансабга кутарилган одам бу фазилатларнинг барчасини қандай эгаллайди? Ўл мал зинасидан жуда тез кутарилган одамнинг бу борада мурт ва заиф бўлиб қолмаслигига ким қафолат беради?

Ахир, лавозим курсисига утириб, оғир ва масъул иятли вазифалар бўйинга тушгандан кейин уқиб-урганишга, орқага қайтиб бошқатдан талаба ёки шогирд бўлишга имкон булмайди. Шупинг учун, сизларга қарата, эй болаларим, эшигинглар, деб мурожаат қилмоқчиман: эртага бирданига кутариламан, катта амалдор буламан, мансабга эришаман, деб яшашни узингизга эп қурманг. Мансабга интилиб яшаш — бу аслида **энг** хунук одат.

Агар яхши инсон, етук мутахассис булсангиз, мана шу замин манфаатлари йулида ёниб яшайдиган булсангиз, эл-юртнинг, ҳаётнинг узи сизии кутаради. Ҳалқимизда нарвонга ҳам аста-секин чиқилади, деган гап бор. Ҳеч қачон унутманглар, бу дунёда ҳама нарса аста-секин, уз йули билан булади.

Очигини айтадиган булсам, мени доимо ҳар томонлама қийнаб келадиган муаммо шуки, бирор **роқ** масъул лавозим, айтайлик, бирорта вазир-

нинг урни бушаса, шу жойга муносиб одам топиш — мен учун энг оғир масала. Бу ҳдтда турли кийинчилик ва синовларни бошидан кечирган, куйи ва урта лавозимларда ишлаб, тажриба ортирган, дунёнинг пасту баландини курган одамгина эл-юрт уртасида хурмат-эътибор топади, радбарликнинг машакдатли юкини кутаришга тайёр булади.

Аввало, инсон булиш, малака ва тажриба ортириш, ҳаётдан зарур сабоқ. чиқариш, кутгрок; билимга эга булишга ҳаракат қилсангиз, бас — қилгани узи келаверади. Мен бу гапларни қилгани курган, қил жойда ишлаган одам сифатида айт-япман.

Қдни, суҳбатимизни давом эттирсак. Сиз қаерда қил-сиз?

Қамола Эрматова. Қухтарам Ислоқ Абдуғаниевич, биз, энг аввало, ёшларга бу қдқар қатта эътибор бераётганингиз учун сизга қин қилдан ташаққур қилдирмоқ, қимиз. Сизнинг фармонингиз қилан 1999 йил 10 июнда юртимизда Зулфия номидаги давлат муқофоти таъсис этилган эди. Мен ана шу юксак муқофот совриндорларидан бири булганимдан ҳақди равишда фарланаман.

Ҳозирги қунда Ўзбекистон Қиллий университети журналистика факультети талабасиман. Биз журналистикани оламни қилтратадиган сода, деб'

инсон, унинг ҳуқуқ, ва эркинликлари-олий қадрият қиламиз. Журналистика, етук қадрларга эга булса, жуда қил жойларга қилиб қориши қумқин.

Ислоқ Қаримов. Журналистика дунёни яхши маънода қилтратса, қайли, мен қдрши эмасман (қулги). Сиз нима дейсиз?

Бахтиёр Маъруфбоев. Аввало, узимни қаниш-қилиб утсам: мен Ўзбекистон Қиллий университети фарсафа факультетининг 1 -курс магистран-қиман. Донишмандлар, зийрак ва оғоҳ. одам ҳ.амма парсадан ҳ.икмат топиши қумқин, деган экан. Шунинг учун мен фарсафа қанини, оламнинг моҳияти, қамият ва табиат уйлунлиги ҳ.ақ.идаги билимларни урганмоққиман.

Ислоқ Қаримов. Дарҳақиқат, фарсафа барча қанларнинг отаси. Фарсафани қилмайдиган одам — медицина ёқи таълим, санъат ёқи маданият соҳ.аси вақили буладими, бундан қ.аъи на-тар — ҳаётнинг, уз қасбининг маъно-мазмунини яхши тушунмайдиган. Қисол учун, тарихни таҳлил қилиш учун ҳ.ар бир воқеа ва қараёнга фарсафий қмраш, уларни умумлаштирган ҳ.олда зарур ҳуло-қалар қил.ара олиш қерак. Шу боис тарихчи булиш учун фарсафий тафакқур қрқилиятига эга булиш дарқор.

Фарсафанинг узақини таққил этадиган диалектика қани буйиқа ҳ.озир олий укув юртлари-мизда қ.андай дарелиқлар бор? Дунёни диалектик нуқтаи назардан баҳрлашда, бугунги ута му-

раккаб ва шиддатли жараёнларни англаш, уларга муносабат билдиришда кайси йуналишлар сизларга маъкул? Бизда шуро давридаги фалсафий карашлар, афсуски, дали-бери уз таъсирини саклаб келяпти. Мисол учун, уша пайтлари Кант, Гегель, Фейербах, Ницше, Вейсман, Фрейд каби Фарб файласуфларининг назариялари мутлакр урганилмас, уларнинг гоёлари факат асоссиз танкид кулинар эди.

Бу масалада бундай бир ёклама карашлардан мутлакр воз кечиш лозим. Уйлайманки, ана шундай файласуфларнинг таълимотига дали дам шубда билан караб, уларни урганмайдиган булсак, билиб куйинглари, узимизни, фалсафий тафаккуримизни анча чеклаб, гариб-камбагал кдлиб куйган буламиз. Кайсидир файласуф, бизга ёкади-ми-йукми, бундан катъи назар, унинг асарларини барибир билишимиз, урганишимиз керак.

Дунёни англаш, даёт ва жамият к^онуниятларини дар томонлама идрок этиш, ер юзидаги турли халкдар ва миллатлар дунёкдраши, гоёси, маслак-муддаоларини билиш учун дам фалсафа фанини кенг ва атрофлича урганиш даркор. Бир суз билан айтганда, ёшларимизни фалсафий тафаккур билан куроллантириш — давр талаби. Нега деганда, бугунги замонда дар кандай рақиб ва муҳолиф билан бадсга киришиш учун унинг кдрашлари ва гоёси, фалсафасини купрок; били-

шимиз, керак булса, унинг узидан дам пухтарок. нллашимиз лозим. Мен ана шундай ёндашув **гарафдориман.**

Мисол учун, фалсафада сабаб ва окибат де-1,111 категория бор, сизлар уни к.андай тушуна-сиз? Агар вак.тим бемалол булганда, бу дакда **батафсил** гапиришим мумкин эди.

Афсуски, даётда биз купинча сабаб ва окибат ургасидаги доимий богклик ва муносабатларни |ушунмаймиз. Биз амалий даётимизда купинча о^ибатни сабаб урнида к.абул киламиз, сабабни >са окибат деб тушунамиз. Аслида, сабаб ва окибат ургасидаги богкликнинг узи диалектикадир.

Мана, демократия дак.ида куп гапирамиз. Биз, албатта, Европани дам, Американи дам, Япония-пи дам, улар танлаган демократия йулини дам \урмат киламиз. Аммо шуни дам айтиш керакки, кимлардир четдан туриб узининг демократия моделини бизга дам жорий килишга уринмокда.

Биз уларнинг узига хос даёт тарзи, узига хос Кпрашлари, фалсафаси борлиги ва дар бирининг гаракдиёт йули ана шу кадриятларга асослани-шини эсдан чикармаслигимиз лозим. Шундай жан, нима учун дунёнинг нариги бир чеккасида шаклланган, универсал модель сифатида макта-**наётган** демократия модели бошк.а бир мамла-катда, дейлик, бизнинг юртимизда зуравонлик **билан** урнатилиши керак?

Ахир, бизнинг минг йиллар давомида шакланган, неча-неча замонлар синовидан утиб, безавол яшаб келаётган узига хос урф-одат ва кдцриятларимиз, турмуш тарзимиз, умуман, бошкалардан ажралиб турадиган миллий хусусиятларимиз бор. Модомики шундай экан, кимлардир огиз купиртириб мактаётган уша «универсал демократия модели» бизнинг мукаддас динимизга, хаёт тарзимиз ва карашларимизга, миллий манфаатларимизга канчалик туБри келишини уилаб куришимиз лозим.

Мана, куринглар, Европада, Фарб дунёсида нима буляпти? Англиялик Элтон Жон деган таникли бир кушикчи эркак булатуриб бошка бир эркак билан оила курибди. Инсонийликка мутлак зид булган бундай ахлоксизликни хам кимлардир «демократия», «эркинлик» намунаси сифатида бутун дунёга таргиб кияпти. Эй барака топкур, бу ахир демократия эмас, одамларни йулдан оздирадиган кипкизил бузгунчилик эмасми?

Ахлоқ.-одобни инсоннинг энг катта бойлиги деб биладиган бизнинг динимиз буни хеч қачон қабул қилмаслигини яхши биламиз. Лекин буни қайси дин қабул қилади? Христианлик қабул қилади — йуХ- Хуш, шундай фалсафа, шундай демократия, шундай х.аёт тарзи бизга тутри қиладимиз?

Агар демократия нисбатан остида шундай бе-маза ишлар қилинадиган булса, бунинг асл мак.-

сади ва сабаби, иддизини аниқламасдан, теран аниқламасдан туриб, тугри ҳулоса чиқариб буладими? Шунинг учун ҳам фалсафани, диалектикани чуқур билиш керак.

Такрор айтаман, ҳаёт — бу диалектика дегани. Чунки ҳаётдаги барча воқеалар бир-бири билан ҳамбарчас боғланиб кетган.

Қани, яна қим гапиради?

Азамат Назаров. Мен Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистан Миллий университетида психология бўлимининг 1-курс аспирантиман. Асосий йўналишим ижтимоий психология бўлгани учун ўзирги кунда Куролли Кучларимизда хизмат қилаётган аскар ва офицерлар фаолияти мисолида ҳарбий психология бўйича илмий-амалий тадқиқотлар олиб бораётман. Шу билан бирга, ўзимнинг махсус дастурымни тузмокчиман.

Ислом Каримов. Яқинда Тошкентда Ломоносов номидаги Москва Давлат университетининг филиали очилишидан хабардормисиз?

Азамат Назаров. Бундан хабарим бор.

Ислом Каримов. Психология фани биз учун энг зарур соҳалардан бири, десак, тугри булади. А на шу филиалнинг очилиши муносабати билан Россиядан психология бўйича ҳам етук мутахассислар қилади. Психологияни урганиш — ҳаётининг инсонни урганиш дегани. Керак булса, раҳбарлик қилмокчи экансиз, етакчи бўлиб одам-

ларга курсатма бермокчи экансиз, олдин уларнинг психологиясини хар томонлама урганиш керак. Бунинг тагида жуда катта маъно бор.

«Ёшлик» талабалар шаҳарчасидаги **«Маънавият ва маърифат»** марказида **«Нафосат» клуби** ташкил этилган бўлиб, у ерда кизларни ҳаётга тайёрлаш, уларнинг эстетик дидини шакллантириш, айникса, кийиниш маданияти масалаларига алоҳда эътибор қдратилади. Бўлиб утган эркин ва самимий суҳбат чогида кийиниш борасида миллийлик ва замонавийликни уйғунлаштириш хусусида ҳам давлатимиз раҳбари уз фикрларини билдирди.

Мен шунинг тарафдориманки, кийиниш маданиятида албатта миллийлик бўлиши керак, деди Ислон Каримов. Бирок., миллийликни қандайдир бир ёклама тушуниш ҳам нотугри. Аслида, бу масалада ҳам эркинлик бўлиши зарур.

Агар ҳрзирги пайтда кийиниш борасида ҳаёт нимани талаб қилади, деб сурасангиз, мен мутахассис эмасман-у, лекин уз фикримни айтишим мумкин. Биринчи талаб — эркинлик. Одам узини хар қандай либосда ҳам эркин ҳис қилиши керак. Мисол учун, баъзи бир ёшлар тор оёқ кийим қияди. Балки бу модадир, лекин инсон бу пойабзални қийганда бемалол юролмаса, бундай мода узини оқлайдими?

Шунинг учун, мода — мода билан, аммо одам хар қандай либосда ҳам узини эркин сезиши ло-

«им. Демак, аввало эркинлик, ундан кейин мода бўлиши керак. Умуман, бу икки талаб узаро уйғунлашиши, эркинлик албатта мода билан ёнмас юриши зарур.

Қрлаверса, кийим танлаш ва кийинишда ёшларимиз миллий турмуш тарзимизга, Ўзбекистон шароитига, иқлимимизга мое жихатларни инобатга олишеа, фойдадан холи бўлмайди. «Нафосат» клуби фаолиятини амалга оширишда ана шу фикрларни ҳам эътиборга олсангиз, маъкул буларди.

Мана, бугун шундай гузал ва шинам турар-жойлар сизларнинг ихтиёрингизга берилмокда. Бундай уй-жойларни қуришдан асосий мақсад — ппларнинг қалбидаги жушқин интилиш ва ҳаваспарни, керак бўлса, талабларни руёбга чиқариш-қан иборат. Шунинг учун менинг ниятим, менинг лаъватим — бундай уй-жойлар янада қупайсин. Энди бу биноларни қуз қ.орачигидай асраб, (>у ердаги шароитлардан оқилона фойдаланиш сизларнинг узингизга, ҳар бирингизнинг тириш-Кокдигингиз ва ташаббусқорлигингизга, янги-имкка интилиб яшашингизга БОЕПИК.. Агарки бу шароитларни қ.адрлаб, ёшликнинг ҳар дақ.ик.асини ганимат билиб, қунт билан уқиб-ургансан-Гиз, қамолотга эришиш учун астойдил интил-Сангиз, биз, ота-оналар, устоз-мураббийлар сиз-чардан албатта рози бўламиз, сиз билан фахрлампб яшаймиз, деди пировардида Ислон Каримов.

УЗБЕКИСТОН ХАЛҚИГА ЯНГИ ЙИЛ ТАБРИГИ

Азиз ватандошлар!

Мухтарам отахон ва онахонлар, опа-сингиллар, дустларим, биродарларим!

Мана шу файзли ва шукухли дакикаларда барчангизни янги — 2006 йил билан кизгин муборакбод этаман ва сизларга калбимдаги эзгу тилакларимни, самимий меҳр ва хурматимни билдиришдан бахтиёрман.

Янги йил арафасида, табиийки, барчамиз якунига етиб бораётган 2005 йилнинг узимиз ва оиламиз, халкимиз ва мамлакатимиз ҳаётидаги урни ва аҳамияти, моҳиятини беихтиёр ҳаёлимиздан утказамиз.

Ҳеч шубҳасиз, утиб бораётган йил эл-юртимиз ҳаётида чуқур из қолдираётган йил булиб Қ.ОЛИШИ мук,аррар.

Утган вақт мобайнида эзгу мақсадларимиз сари — юртимизда барқарорликни сақлаш, ҳаётимизни янгилаш, йулимизда тусик, булиб турган асоратлардан воз кечиш, демократах давлат, очик.

(|>ук.аролик жамиятини барпо этиш, эркин ва барчамизга тенг имкониятлар яратиб бераётган иктисодиётимизни ривожлантириш, мукаддас Кадриятларимизга мое маънавиятимизни юксалтириш йулида янги кадамлар куйдик.

Мамлакатимиз таракқийётининг мезони булмиш ислохотларни янада чуқурлаштириш, юртошларимизнинг мулкка эгалик ҳиссиётини қучайтириш, тадбиркорлик ва ишбилармонлик, бизнес ва фермерлик ҳаракатига равон йуллар, кенг имтиёзлар очиб бериш, тупланиб қолган ижтимоий муаммоларни ечиш, аҳрли тураржойларини обод этиш ва коммунал хизматни тартибга солиш каби масалаларда амалга оширастган саъй-х.аракатларимиз уз самарасини бермокда.

Бунинг тасдигини мамлакатимиз ривожиди, авваламбор, иктисодиётимиз барча етакчи соҳа ва тармоқларининг барқарор усиш суръатларида, юртимизга кенг куламда кириб келаётган инвестиция ва сармояларда, замон талабига жаппоб берадиган янги корхона ва ижтимоий иншоотлар, лицей ва коллежларда, бошқатдан қурилган ва таъмирланган мактаб ва шифохоналаримизда, улкан ободончилик ишларимизда — муҳгасар қилиб айтганда, шаҳар ва қишлоқларимиз, бугунги ҳаётимизнинг қийёфаси кундан-кунга очилиб бораётганида қуриш қийин эмас.

Айникса, ризк.-рузимиз манбаи булган киш-лок, хужалиги, пахтачилик ва галлачилик тар-мокларида кулга киритган юксак марралари-миз, албатта, барчамизни кувонтирмасдан крл-дирмайди.

Бу ҳаракатларимизнинг пировард натижаси ахрлимизнинг реал даромадлари жорий йилда карийб 22 фоизга, ойлик иш хаки, пенсия, сти-пендия ва нафакалар уртача 40 фоиз усишида намоён булди.

Албатта, якунига етиб бораётган йил биз учун осон булмади. Кундалик ҳаётимизда, иктисодий ва ижтимоий муаммоларни ечишда купгина ки-йинчиликларга дуч келдик.

Ёвуз мақсадларни кузда тутиб уюштирилган тажовузор террорчи чик.ишларни бартараф этишга, юртимизга қарши четдан ташкил килин-ган ҳамла, бухтон ва тухматларни бошимиздан кечиришга тугри келди.

Яратганимизга минг шукроналар булсинким, I мана шундай ута тахликали ва OFHP вазиятда биз юртимизда тинчлик ва осойишталикни саклаш-га, гаразли хуруж ва офатларни енгишга эриш-дик.

Ўзбекистонни олиб бораётган мустак;ил сиё-сатидан қ,айтариш, бизни кимгадир қ.арам Қ.ИЛИШ ҳ.аракатлари беҳ.уда, пуч эканини намо-ён этдик.

Кадрли дустлар! Кириб келаётган янги йилда биз истик,лоли-\ш шинг ун беш йиллик *кутлуг* туйини нишон-ынмиз, яъни, шарқ,она дикматга кура, айни п.|Ц|<;иронлик, балогат палласига қ.адам куямиз. Йиллар, замонлар утади, балки бугун содир i >\)!ган куп вок.еа ва додисалар ҳаёлимиздан кута-рпииши мумкин. Лекин яхшилик ва сахийлик, шшжаноблик ва меҳр-окибат ҳ.еч қ,ачон унутил-м;йди.

Биз миллий қ.адриятимиз булган бундай пок i vi Iгуларни доимо асраб-авайлашимиз, азиз фар-индларимизни ҳ.ам шундай эзгу фазилатлар со-\иби этиб тарбиялашимиз керак.

Юртимизда «Хомийлар ва шифокорлар йили» Дсб эълон қ.илинган 2006 йил айнан шу каби юксак интилиш ва ҳаракатларга ундайди. Ишо-II;Iманки, бундай даъват шу муътабар заминда яшаётган, миллати, тили ва динидан қ.атъи на-і.ір, барча ватандошларимиз қалбидан чуқур жой топади.

Шу маънода, инсон ва унинг манфаатларини тъминлаш, ижтимоий ёрдамга мухтож қатлам-нарга доимий эътибор ва кумак бериш, жамия-тмизда узаро ҳамжих.атлик, мурувват ва багри-кснглик мухитини янада мустах.камлаш, аҳ.оли-миз учун муносиб турмуш шароитини яратиш,)л-юрт фаровонлигини ошириш масалалари янги

йилда ҳам биз учун долзарб ва устувор вазифа бўлиб крлаверади.

2006 йил давлат бюджетида белгилаб қуйилганидек, ишчи ва хизматчиларнинг умумий иш хаки, шунингдек, стипендия, пенсия ва нафакалар миқдорини 33 фоизга ошириш кузда тутилмоқда. Яқинда қабул қилинган қарорларни инобатга оладиган бўлсак, уқитувчи ва шифокорларнинг ойлик иш хаки, индексацияни қушиб ҳисоблаганда, уртача 1,5 марта ортади.

Буларнинг барчаси халқимизнинг кундалик ҳаётида узининг ижобий таъсирини қурсатиши, янги йилимизнинг янада мазмунли бўлишига ҳисса қушиши шубҳасиз, албатта.

Табиийки, бундай юксак мақсадларга эришишнинг асосий шarti ва гарови — авваламбор, уз юртимиз ва хонадонларимизда тинчлик ва барқарорликни асраш, ҳавфсизликни таъминлаш билан боғлиқ, эканини, доимо хушёр ва огоҳ. бўлишимиз зарурлигини ён-атрофимиздаги, дунёдаги мураккаб вазият яққил қурсатиб турибди.

Мухтарам юртдошларим!

Мана шу қувончли лаҳзаларда бетакрор диёримизнинг узок-яқин шаҳар ва қишлоқларида янги йилни катта орзу-умидлар билан қутиб олаётган сиз, азизларни, бутун Ўзбекистон аҳлини яна бир бор чин қалбимдан қуглайман.

2006 йил барчангизга, сиз, кадрдонларимга хТ ва омад олиб келсин! Юртимиз тинч, халқимиз омон бўлсин! Хонадонларимиздан файзу барақа аримасин! Янги йил барчамизга муборак бўлсин!

*Ислом КАРИМОВ, Ўзбекистон
Республикаси Президенти*

9— И. Каримов — т. 14

ВАТАН ХИМОЯЧИЛАРИГА БАЙРАМ ТАБРИГИ

Хурматли аскар ва сержантлар, офицер ва генераллар, Куролли Кучларимиз фахрийлари!

Кддрли ватандошлар!

Барчангизни мамлакатимиз хаётидаги кутлуг сана — Ватан химоячилари куни билан чин калбимдан самимий муборақбод этиш менга катта мамнуният багишлайди.

Куролли Кучларимиз доимо мамлакатимиз озодлиги ва мустакиллигининг, кенг микёсдаги демократик узгаришларни амалга ошириш ва фукаролик жамиятини шакллантириш, мукаддас заминимизда тинчлик ва осойишталикни таъминлашнинг ишончли кафолати булиб келмокда ва бундан кейин ҳам шундай булиб крлади.

Уз хаётини дунёдаги энг мух.им ва олижаноб вазифа — Ватан химоячиси деган шарафли касбга багишлаган инсонлар эса давлатимиз ва жамиятимизда хамиша юксак хурмат ва эхтиромга муносиб булиб крлажак.

Биз утган давр мобайнида миллий Куролли Кучларимизни шакллантириш, стратегик ва тактик вазифаларни бугунги кун талаблари даража-

И **Ида** х.ал кила оладиган, сархддларимиз дахл-
И **и шиги**, мамлакатимиз ва бутун минтак.амизда-
ш тинчлик ва баркарорликни бузишга к.аратил-
i.ni \ap к.андай ёвуз ^аракат ва хуружларни бар-
|.||)аф этиш ва уларга муносиб зарба беришга
и>цир булган ихчам, тезкор ва ҳаракатчан, замо-
Навий курол-ярог ва техника билан таъминлан-
|,п| армияни барпо этиш йулида куп ишларни
амалга оширдик.

Бизнинг Куролли Кучларни кайта ташкил килиш ва ислох этиш буйича к.абул килган Давлат м;1стуримиз Марказий Осиё минтак.асидаги шид-
i;n билан узгараётган дарбий-сиёсий вазиятнинг
\;i p томонлама чуқур тахлилига, ҳудудимиз хавф-
l'мзлигига таҳдид солиши мумкин булган ва реал
ч.ггарларни ҳисобга олишга, мамлакатимизнинг
мудофаа к^обилиятини кучайтиришга к.аратилган,
пухта уйланган ва узок, истикболга мулжалланган
чора-тадбирларни амалга оширишга асосланган.

Бугунги кунда Куролли Кучларнинг жанговар
Кобилиятини ошириш, армиянинг ташкилий
тузилишини тубдан ислох. килиш ва мустаҳкам-
Лаш, барча кушин турлари, ҳудудий округлар,
«.нем ва булинмаларнинг хатти-х.аракатларини
яхлит тузилма сифатида уйғунлаштириш мак.са-
дида иш олиб борилмокда.

Армиямизни шартнома-контракт негизида
профessional асосга утказиш жараёни деярли

нщоясига етмокда. Харбий укув юртлари ва сержантлар тайёрлаш мактабларини модернизация килиш, уларнинг моддий-техник ва укув базасини мустахкамлаш, замонавий компьютер техникаси, коммуникация ва ахборот технологиялари Хамда таълим воситалари билан жщозлаш буйича катта иш килинмокда. Буларнинг барчаси хар к;андай вазиятда х.ам ташаббускор ва самарали карорлар қабул килишга крдир булган командир ва сержантларнинг янги авлодини тайёрлаш ва j тарбиялаш максадида амалга оширилмокда.

Мамлакатимизда жорий этилган сафарбарлик-1 чакдрув резерв хизмати тизими узини тулик. окламокда. Унинг сафларида ёшларимиз бошлангич харбий тайёргарликни эгаллаш ва чиникиш мактабини утамокда, узининг эл-юрт учун керакли-1 гини яна бир бор хис этмокда.

Харбий хизматчилар ва уларнинг оилалари I учун бугунги кун талабларига жавоб берадиган! ижтимоий-маиший шароитларни яратиш, хар-бий шахдрчаларни ободонлаштириш борасида] хам купгина ишлар килинмокда.

Харбий хизматчилар, жумладан, муддатли Харбий хизматни утаётган аскарларни моддий! куллаб-куватлаш ва ижтимоий химоя килиш| масалаларига катта эътибор берилмокда. Хусусан, J 2005 йилда уларнинг ойлик маошлари уртача 351 фоизга оширилди, харбийларни резервга буша-1

I ишда туланадиган туловлар х.ажми эса икки марта купайтирилди, х.арбий мутахассисларнинг касб мл\оратини оширишни рағбатлантиришга к.ара-шлган кушимча пул маблаглари ва бошк.а тулов гурлари белгиланди.

Бу масалаларни ечиш учун зарур молиявий манбалар излаб топилмокда, жумладан, кушин-Иарни модернизация килиш жараёнида тежал- i.iii маблаklar х.ам шу мак.садларга йуналтирил-мокда.

Биз бугун катта гурув ва ифтихор билан айта оламизки, ёшларимиз учун мамлакатимиз Курол-ли Кучлари сафларида хизмат к.илиш нафак.ат конституциявий бурч, балки юксак мак.сад, том маънодаги шон-шараф ишига айланмокда. Ар-мияда улар харбий мутахассисликларни пухта чгаллаш билан бирга, жисмоний ва маънавий жихатдан чиник.иб, иродаси тобланиб, хаётий карашлари шаклланмокда. Ватан химояси йули-да доимо тайёр турадиган мард ва жасур инсон-лар булиб камол топмокда.

Эзгу орзу-умидлар билан мустакил хаётга к.адам куяётган минглаб ёшлар учун армия сафларида хизмат килиш уларнинг шахе сифатида шаклла-ишида узига хос пойдевор булмокда, хаёт йулла-рини танлашда, олий маълумот, шу жумладан, \арбий маълумот олишда кенг имкониятлар очиб Оермокда. Бугунги кунда айнан мана шу ёшлар

мамлакатимизнинг фаол ва пухта тайёрланган кадрлар захирасини, Ўзбекистон келажагининг таянчи ва суянчини ташкил этмокда. Азиз ватандошларим!

Бугун барчамиз кандай мураккаб замонда яшаётганимизни, уйлайманки, яхши тушунамиз. Халқаро террорчилик, экстремизм, тобора кула-ми кенгайиб бораётган наркоагрессия каби балоказолар мамлакатимизнинг хрзирги куни ва келажаги учун жиддий тахдидга айланмокда.

Кейинги вақтда биз турли бузгунчи ва муайян ташки кучларнинг юртимиздаги вазиятни изданчик ариш, конституциявий тузумни агдариш, узларининг узокни кузлаган кабих. режаларини амалга ошириш ва мамлакатимизнинг мустикал ташки сиёсат йулини узгартириш, уз стратегик манфаатларига жавоб берадиган таракхиёт моделини зуравонлик билан жорий этишга каратилган уринишларининг гувохи булдик.

Лекин бу кучлар энг асосий омилни — халкимизни уз танлаган йулидан кайтариб булмаслигини хисобга олмади.

Биз ана шу хатарли тахдид ва мисли курилмаган тазйикларга, тухмат ва уйдирмалар окимига мардона карши тура олдик, хар бир оила ва бутун мамлакатимизда тинчлик-осойишталикни саклашга муваффақ. булдик ва бугун катъий ишонч билан уз келажакимизни барпо этмокдамиз.

Бундай вазиятда барчамиз доимо хушёр ва **Оергак** булиш, янги куч ва имкониятларимизни • лфарбар этган хрлда, Куролли Кучларимизнинг мудофаа к.обилиятини мустах.камлаш нак.адар му\им ах.амиятга эга эканини янада чукуррок. **щглаймиз**, албатта.

Бугун бу масала биз учун нафак.ат долзарб шпифа, балки давлатимиз ва жамиятимизнинг, мамлакатимиз такдири ва келажаги учун бефарк. |>\имаган х.ар бир инсоннинг мук.аддас бурчидир.

Бизнинг бу борадаги вазифаларимиз куйидашлардан иборат:

биринчидан, минтакамизда содир булган ва руй »)сраётган вок.еалар, уларнинг к.айси йуналишда ривожланиб бораётганини инобатга олиш, хавф-сизлигимизга рахна солиши мумкин булган замонавий хатар ва тахдидларни сезгирлик билан бахрлаш, мустикаллимизга, мамлакатимизнинг худудий яхлитлиги, одамларимизнинг осуда \астига к.арши к.аратилган х.ар кандай тажовузнарни бартараф этишга крдир Куролли Кучларимизнинг стратегия ва тактикасини такомиллаштириш.

Биз бепарволик ва локайдлик каби иллатлардан бутунлай халос булишимиз, х.арбийларимиз, айникса, кумондонлик ва рах.барлик лавозимларида утирган шахсларнинг уз иши учун талаб-

чанлик ва масъулият хиссини оширишимиз даркор;

иккинчидан, кушин турлари ва Куролли Кучларимиз кисмларининг уйгун ва тезкор даракат килишига, уларнинг жойлардаги ҳркимият органлари ва жамоатчилик билан ҳамкорлигини мустаҳкамлашга эришиш мақсадида армиям изнинг ташкилий қурилиши ва ҳарбий бошқарув тизимини такомиллаштиришга қаратилган ишларимизни янада қучайтиришимиз зарур;

учинчидан, ҳар қайси ҳарбий хизматчи онгида унинг уз фикри, атрофида кечаётган воқеаларга дахлдорлик туйғусини мустаҳкамлаш, юксак ахлокий ва маънавий ғазилатларни, ғоал ҳаётий позицияга эғалик ва ватанпарварлик хиссини тарбиялаш. Бу ута мушм масала армиядаги хизматни, барча бугиндаги командирлар ғоолиятини баҳ.олашда асосий мезон булиши лозимлигини кузда тутган ҳ.олда, ҳ.арбий хизматчилар, биринчи навбатда, ҳ.арбий хизматга чак^ирилганларни тарбиявий, ахлоқ;ий-рухий, ижтимоий-сиёсий жих.атдан тайёрлаш борасидаги ишлар қ,андай йулга қуйилганини қ,айта қуриб чик,иш;

туртинчидан, ҳ^арбий хизматчиларнинг касбий малакасини оширишга, ҳарбий билим юртлари ва сержантлар тайёрлаш мактабларидаги укув-тарбия ишларини тубдан яхшилашга, уларни

Ҳамонавий техника ва жихрзлар, укув қулланма-**Ири** ва таълим технологиялари билан таъмин-
I.Нига биринчи даражали эътибор қаратиш. Қур-
Оантлар, билим юртлари ва сержантлар тайёр-
i.iш мактабларини битирувчиларнинг интеллек-
гуал тайёрғарлик даражасига алоҳ.ида аҳ.амият
бсриш;

бешинчидан, қушинларнинг юксак жанговар
қобилияти ва самарадорлигини, ҳ.аракатчанлиги
п.| ғезқорлигини ҳ.ар томонлама мустаҳкамлаш
мпк^садида уларни энг замонавий қурол-яроғ ва
нхника, махсус жихрз ва аслаҳ.а билан таъмин-
даш масаласига армияни ислоҳ. қ.илишнинг ута
МУ^им ва устувор вазифаси сифатида қ.араш. \ар-
()ий техника ва қурол-аслаҳ.аларни модернизациялаш, қушинларнинг моддий-техник базаси-
IП1 ^озирги замон талабларига мувофик. тарзда
мустаҳкамлаш борасидаги ишларни изчил давом
нтириш.

Юқ.орида зикр этилган барча вазифаларни
()лжаришнинг энг асосий шarti — ҳарбий хизматчиларнинг ижтимоий-маиший ахволини, тпнаш шароитларини яхшилаш, иш ҳ.ақи ва таъминотини ошириш масалаларини босқ.ичма-босқ.ич ва тизимли равишда яхшилаб бориш давлат на жамиятимизнинг, Қуролли Қучлар қумондон-
'шгининг доимий диқ.қ.ат-эътиборида булиши ирур.

Қадрли дустлар!

Бугунги байрам кунда Куролли Кучлар сафларида уз хизмат бурчини шараф билан адо этаётган барча Ватан химоячиларига, захирадаги аскар ва офицерларга мурожаат килар эканман, бизнинг армиямиз юртимизнинг мукаддас сарҳадларини, халкимизнинг тинчлиги ва осойишталигини, мусаффо осмонимизни доимо муносиб химоя кила олади, деб қатъий ишонаман.

Яна бир бор сиз, кадрдонларимни Ватан химоячилари кунни билан табриклайман.

Барчангизга сихат-саломатлик, бахт ва омад тилайман.

*Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти,
Куролли Кучлар Олий Бош Қумондони*

МАМЛАКАТИМИЗ ТАРАВДИЁТИНИНГ КОНУНИЙ АСОСЛАРИНИ МУСТАХКАМЛАШ ФАОЛИЯТИМИЗ МЕЗОНИ БУЛИШИ ДАРҚОР

Хурматли мажлис қатнашчилари!

Бугунги имкониятдан фойдаланиб, Сенат фаолияти хусусидаги узимнинг айрим фикр-мулоҳазаларим билан уртоклашмоқчиман.

Сенатимиз иш бошлаганидан буён роппа-росса бир йил ўтмоқда.

Албатта, ўтган вақт Сенат фаолиятига қатъий баҳо бериш учун қатта муддат эмас. Лекин, шундай бўлса ҳам, ўтган давр мобайнида қилинган ишлар бўйича дастлабки ҳулосаларни чиқаришга имкон бор, деб ўйлайман.

Авваламбор, шунини таъкидлаш лозимки, Сенат фаолиятини йулга қуйиш нисбатан қисқа ташкилий даврда амалга оширилди.

Раҳбарият таркибини сайлаш, ижро тузилмалари, қўмиталар ва комиссиялар фаолиятини, ишчи аппаратини шакллантириш, турли тахлилий гуруҳлар ишини ташкил этиш билан боғлиқ жиддий ва масъулиятли масалалар ўз оқда қўзилмасдан тез муддат ичида ҳал этилди, бу борада қатта сафарбарлик қўрсатилди.

Энг асосийси — Сенат узининг амалий фаолиятида дастлабки кунларданок, уз профессионал крбилиятини, аниқ, макрадларга йуналтирилган иш услубини намойиш этди, крнунчилик хужжатларини тасдиклаш хдмда мамлакатимизнинг ҳаётига оид муҳим муаммоларни ҳдл этиш йулида қарорлар қабул қилишга қрдир ҳркимият органи сифатида узини қурсатди.

Ҳеч муболагасиз айтиш мумкинки, Сенат қрнун ижодқорлиги қараёнида узига муносиб уринни эгаллаб бормокда. Конституциямизга қиритилган янги узқартиришлар ва қабул қилинган конституциявий қрнунларга мувофиқ ташкил этилган бу тузилма узини мамлакатимиз олий қрнунчилик органининг юқрри палатаси сифатида қарур эканини яна бир қарра исботлади. Сенатнинг утган даврдаги фаолияти бу ҳдқиқатни тула-туқис тасдиқлади.

Мен ҳрқир Сенатнинг қуп қиррали фаолияти билан ботик, барча масалалар ҳусусида батафсил тухталиб утирмасдан, менинг қдрашим буйича, унинг фаолиятига дойр энг муҳим йуналишларга эътиборингизни қдратмоқчиман.

Утган вақт мобайнида Сенат узининг қуртта ялпи мажлисида мамлакатимизда олиб қорилаётган иқтимой, сиёсий ва иқтисодий ислохотларни қуқурашқирриш учун қатта аҳамиятга эга булган 19 та қрнунни қуриб қикди ва маъқуллади.

Бу қорада қуйидаги мисол алоҳида эътиборга молик, деб уйлайман. Юқори палатада қуриб қикиш қараёнида қуртта қонун қайқаридди. Улар иуйича Қонунчилик палатаси билан бирқалиқда мқишув қомиссиялари тузилиб, барча баҳсли мюалалар қуриб қикилди ва узаро мақбул ҳулоқ и а қелинди.

Иққи палата уртасида шаклланаётган мана қундай эътиборга сазовор муносабат ва тақриба қивало бугун парламентимизда демократик қуниқ-Иа ва қараёнлар қарор тоқаетқанидан қарак береди. Ва шундай мисоллар мамлакатимизнинг қонунчилик ҳрқимияти тизимида қабул қилинаман қрнунларнинг юқсак сифатини, қамиятдаги манқаатлар уйқунлиқини таъминлайдиган, узаро мувозанатни саклашга ҳизмат қиладиган самарали тизим шаклланаётганини яна бир бор намойиш этади.

Сенат томонидан Бош вазирни ва Бош прокурорни тасдиқлаш, Конституциявий суд, Олий на Олий ҳужалиқ судларини шакллантириш буйича қабул қилинган муҳим қарорларни аввало Сенат, қдлаверса, мамлакатимиз ҳоқимият тизимининг мустанқил қонунчилик идораси булмиш парламентимиз — Олий Мақлисимиз вақолатларининг амалий қихдгдан қенгайқани ва ҳуқуқлари анча ошганининг тасдиғи сифатида қайд этиш лозим.

Юкрри палата Узбекистан Республикаси Президентининг тавсиясини куриб чикиб, мамлакат Конституциясининг 13 йиллиги муносабати билан амнистия тугрисидаги актни қабул қилди. Шунингдек, Узбекистоннинг хорижий давлатларидаги диттломатик ва бошка вакиллари тайинлаш ва озод этиш тугтжсида бир катор қарорлар қабул қилди.

Маълумки, мазкур ваколатлар илгари давлат раҳбарига тегишли эди, энди улар мамлакатимизнинг олий қрнунчилик органи томонидан амалга оширилмоқда. Айни пайтда жамиятда қрнун устуворлигини таъминлаш ва ҳуқуқий маданиятни ошириш масалаларига ҳам катта эътибор қаратилмоқда.

Утган қиска вақт мобайнида Сенатга мамлакатимизнинг турли минтакаларида яшайдиган фуқаролардан 700 дан ортиқ хат ва аризалар тушди ва бу муружаатлар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Юқ.орида зикр этилган фикрлардан келиб чикиб айтиш мумкинки, Сенат — мамлакатнинг Олий Қрнунчилик органи, Олий Мажлиснинг юкрри палатаси сифатида шаклланди.

Шу фурсатдан фойдаланиб, сиз, мухтарам Сенат аъзоларига юртимиз ва халқимиз фаровонлиги йулида қилаётган меҳнатингиз учун узининг чуқур миннатдорлигимни изх.ор этмоқчи-

ман. Шу билан бирга, бугун эришилган ютуқларми таъкидлаган ҳрлда, Сенат фаолиятида йул Қуйилган айрим жиддий қамчилик ва нуқсонлар гуррисида ҳам алоҳ.ида тухталиб утиш зарур, деб уйлайман.

Биринчидан, Сенатимиз фаолиятининг бугунги кунда энг буш томонини, шуни очик. тан олишимиз керак, аввало мах.аллий кенгашлар депутатлар корпуси билан узвий алоқдларни таъминламаганимиз, улар билан ҳамкорликда ишлашни жой-жойига қуймаганимизда қуришимиз лозим, деб уйлайман.

Шуни назарда тутиш керакки, Сенат вакиллик органи бўлиб, сенаторларнинг асосий қисми халқ. депутатлари вилоят, шах.ар ва туман кенгашларининг депутатлари ҳ.исобланади ва улар махаллий кенгашларнинг умумий йигилишларида Сенат аъзолигига сайланган.

Бошқ.ача айтганда, Сенат аъзолари уз ваколатларини махаллий кенгашлар депутатлари дан олган ва уларнинг олий органдаги тулак.онли, пйни вақтда шу кенгашларга ҳ.исоб берадиган ипқиллари сифатида фаолият курсатади. Бирок, пмалда Сенат ва мах.аллий кенгашлар уртасида иччил, самарали алоқ.а ва ҳамкорлик ҳ.озиргача йулга қуйилмаган.

Яна бир бор такрорлаш лозим — махдллий кенгашлар депутатлар корпуси билан **нафак.ат**

алока, нафакат хисобот ва учрашувлар, балки хамкорлик дам хали-бери шаклланмаган.

Сенат кенгаши томонидан 2005 йилнинг 21 ноябрида, яъни Сенат ташкил этилганидан сунг деярли бир йил утгач, «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Қрракалпогастон Республикаси Жукррги Кенгеси, халк. депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар кенгаши билан хамкорлик ҳаракатларининг ташкилий-ҳукукий механизмларини такомиллаштириш чора-тадбирлари комплекси» тасдиқланган эди. Лекин атиги 9 банддан иборат булган бу ҳужжат талаблари ҳам ниҳоятда қрикарсиз бажарилмокда.

Иккинчидан. Маълумки, Сенатнинг мутлак ваколатига қирадиган ута муҳим масалалар бор. Афсуски, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 80-моддасига қура, Сенатга берилган бу ваколатдан ҳам ҳисобот даврида етарли даражада фойдаланилмаган.

Масалан, Ўзбекистон Республикаси Давлат табиатни муҳофаза қилиш қумитаси ва Ўзбекистон Республикаси Марказий банки бошқаруви раисларининг ҳисоботлари чуқур таҳлил қилинмасдан, тегишли ҳулосалар чиқарилмасдан, айтиш мумкинки, юзаки қурилган. Сенат ва Сенат аъзоларига берилган ваколатлардан етарли фойдаланилмаган.

Бу дисоботлар ва улар юзасидан булиб утган муҳокамаларда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, банк тизими фаолиятини такомиллаштириш, шу соҳаларда иқтисодий ислохотларни тугри йулга қуйиш борасида мавжуд булган жиддий муаммолар, қамчилик ва нуқсонларга, шу идораларнинг масъулиятини ошириш масаласига қеракли эътибор берилмаган.

Шуни таъкидлаш лозимки, мамлакатимизда, аввало ХУДУД ва минтақаларимизда ижтимоий-иқтисодий соҳаларда олиб қорилаётган ислохотларнинг самарасини ошириш, юртимизда мавжуд булган ута долзарб муаммолар, масалан, ишсизлик муаммосини муҳоқама қилиш юзасидан Сенат томонидан ташаббуслар сезилмаяпти.

Маълумки, бугунги қунда мамлакатимизда суд-ҳуқуқ тизими ислохотлари изчил давом этмокда. Жумладан, прокуратура, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва суд органларининг бутун бир тизими фаолиятини ташкил этишни талаб қиладиган янги-ча ёндашувлар асосида муҳим ҳужжатлар — қонунлар, жиной жазолар тизимини, судларининг иш юритувини, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш билан боғлиқ масалаларни либераллаштириш тугрисидаги фармонлар қабул мокда.

Қуряпсизки, бу соҳада муҳокама қилинадиган ва тегишли ҳулосалар чиқариш зарурати бўлган талайгина масалалар етарли. Лекин, шунга қарамайдан, Сенат томонидан 2005 йил иш режасида қўзда тутилган Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ҳисоботи 2006 йилга қўчирилганини тушуниб бўлмайди.

2005 йил давомида Сенат қўмиталари бор-йўғи иккита сайёр мажлис ўтказган. Мудоффа ва ҳавфсизлик масалалари қўмитаси томонидан Термиз шаҳрида ўтказилган мажлисда «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида»ги қўнуннинг, Аграр, сув ҳўжалиғи масалалари ва экология қўмитаси томонидан Самарқанд шаҳрида ўтказилган мажлисда «Сув ва сувдан фойдаланиш тўғрисида»ги қўнуннинг ижроси муҳокама этилган, ҳолос.

Ўчинчидан. Ўтган йили Сенат томонидан 24 та турли семинар, конференция ва давра суҳбати ташкил қилинган.

Афсуски, қўп ҳолларда бундай муҳокамалар жиддий тайёргарликсиз, қўрилган масала бўйича амалий таклифлар беришга қўдир бўлган олим ва мутахассисларни жалб этмасдан туриб ўтқазилганини айтишга тўтри келади.

Қўпинча бундай тадбирларда муҳокама қилинаётган соҳалардаги муаммолар тўғрисида гапириш ўрнига олдиндан маълум бўлган мисол

им таклифларни такрорлашдан нарига ўтилмайди.

Оқибатда нима бўляпти? Бундай анжуманларда қўп қарашда қўят долзарб мавзулар қўтарилади, некий, афсуски, бу борада мавжуд муаммоларни қў...ш бўйича амалий таклифлар ўртага ташланмайди.

Энг ачинарли томони шундаки, қўп ҳолларда (>ўпдай семинар, конференция ва давра суҳбатлари қўзланган мақсадларга хизмат қилимаяпти, мамлакатимизнинг қўнг жамоатчилиғи эса ўлардан четда қўрлмоқда.

Маълумки, қўнун ижодқўрлиғи билан шўгулланадиган идораларнинг фаолиятида бу борада муайян тартиб-қўида қабул қилинган. Яъни, бундай муҳокама ва семинарлар фақат маълумот бериш, мавжуд фактларни қўйд қилиш билан чекланмаслиғи, аксинча, бу муҳокамалар пировард патижада зарур қўнунчилиқ таклифларини тайяс-рлаш ўчўн асос бўлиб хизмат қилиши дарқўр.

Тўртинчидан. Сенат назорат фаолиятининг самарадорлиғи, парламент назоратининг таъсирчанлиғи ҳали-бери паст даражада қўолмоқда.

Ўқўри палата нафақат айрим қўнун бўзилиш ҳўлатларини аниқлаши, балки қўнун талабларининг бажарилмаслиғига, қўнун нормаларининг а мал қўдлинмаётганига сабаб бўлаётган омилларнинг тағига этиши зарур.

Шунингдек, крнунчилигимиздаги, мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларни ҳуқуқий жихатдан таъминлаш борасидаги бушлик, ва заиф ну^таларни аниклаш ҳам унинг муҳим | вазифаси ҳисобланади.

Парламент назоратини режалаштириш ва амалга оширишда бу ишларни Крнунчилик *пат* латаси билан мувофиқлаштиришга эътибор бе-ј рилмаётгани натижасида назорат тадбирларини! утказишда, худдики мусобақа ^илгандек, бир-бирини такрорлаш ва ортикча куч сарф кдпиш хрлатлари руй бермокда.

Бешинчидан. Крнунларни куриб чиқиш ва Кабул қилиш жараёнида Олий Мажлис палаталарининг узаро самарали ҳамкорлик қилиш механизмини, аввало, қуйи ва говори палаталар-1 нинг тегишли кумита ва тузилмалари уртасидаги! узаро муносабатларни такомиллаштириш зарур.

Олдимизда турган муҳим вазифа — ҳар икки палата бир-бирининг ишини такрорламасдан, бир-бирини тулдирган ҳолда, яхлит ва изчш тизим, бутун бошли бир крнунчилик органи с фатида фаолият курсатишини таъминлашдир.

Шу борада, яъни янги крнунларни ярати! ёки крнунларга узгартишлар киритиш жараён! да шуни яна бир бор таъкидлаб айтмоқчиманкр юк.ори палата томонидан бирон-бир крнуннш ^айтарилиши, к,онуннинг мазмун-моҳияти буйи¹

қилишув комиссиялари доирасида бах.с-мунозаралар олиб бориши кимгадир ралати куринмаслиги ва кимнингдир нафсониятига тегмаслиги ксрак.

Бундай хрлатларни демократик парламентнинг СОРЛОМ фаолият шакли, қ,абул қдлинаётган к.онун ва крнун ҳужжатларининг сифати ю^ори бўлишини қафолатлайдиган муҳ.им омил, деб қабул қилишимиз зарур.

Юк.орида зикр этилган вазиятларни бартараф >тиш ва оддини олиш мак.садида палаталар уртасида келиб чиқадиган бах.с ва мунозараларни иш тартибида ҳ.ал этиш вазифаси юклатилган Муво-<|)иклаштирувчи кенгаш тузиш ҳақида як.инда Кабул қ;илинган қ;арор узининг амалий натижаларини беради, деб ишонаман.

Хурматли Сенат аъзолари!

Бугунги йигилишимизда Олий Мажлисимизнинг юк,ори палатаси булмиш Сенат фаолияти, унинг қ,иска вак^тда амалга оширган ишлари, зришилган натижалар, шу билан бирга, эътибордан четда қрлган масалалар ва йул қуйилган хато-камчиликлар ҳ.ак.ида тухталиб утар эканман, мен уз олдимга Сенат ишига чуқур таҳлил асосида танк.идий баҳр бериш ма^садини қуйганим йук.

Сенатнинг утган давр мобайнидаги фаолияти яқунларини куриб чиқ.иш масаласи ушбу ял пи

мажлис кун тартибига киритилганидан сизлар хабардорсиз.

Сиз, мухтарам сенаторлар, бу масалани муҳрама этиш чогада утган давр мобайнида килинган ва хали-бери бажарилмаган ишларга узингиз атрофлича чуқур баҳо беришингиз, сизларга ишонч билдирган сайловчиларингиз манфаатларини ифодалаш ва химоя қилишга қаратилган фаолиятингиз самарадорлигини ошириш йўллари белгилаб олишингиз, уйлайманки, ҳар томонлама мақсадга мувофиқ бўларди.

Азиз дустлар!

Бугун сиз мамлакатимиз ҳаётида кечириётган қандай жараёнларни, қайси соҳа ва тармокни олмасангиз — марказда ёки узок-яқин шаҳар ва қишлоқларимизда бўладими, қорхона, ташкилот ёки хужаликларда бўладими — юртимизнинг барча жойларида мавжуд вазиятни бир суз билан ифодалаш мумкин: ҳалқимиз, мамлакатимиз изланиш, янгиликка интилиш, бунёдкорлик туйғуси билан яшамокда.

Олиб борилаётган кенг қуламли ислохотлар натижасида юртдошларимизнинг олдида очилаётган янги имкониятлар уларнинг узи ва оиласининг бугунги, эртанги қуни учун катта умид ва ишонч тугдириб бермокда.

2005 йилни қандай ижобий натижалар билан якунлаганимиз сизларга яхши маълум.

Айни пайтда 2006 йилда амалга оширилаётган мақсад ва вазифаларимизни аниқ, белгилаб олганимиз ва шу йўлда белни маҳкам бок/таб асгойдил меҳнат қилаётганимиз ҳам, иншооллоҳ, уз ҳосили ва самарасини беради.

Айниқса, жойларда аҳолимизнинг қўндалик ҳаёти билан ҳар томонлама қўндалик муаммоларни ҳал этиш бўйича қилаётган ишларимиз — бу иқтисодий масалаларни ечиш ёки тадбиркорлик, кичик бизнес ва фермерликни ривожлантириш бўладими, янги-янги иш уринларини яратиш, шунинг ҳисобидан одамларнинг ҳаёт даражасини ошириш, таъминотини яхшилаш, ҳар қайси инсонга Аллоҳ берган ақл-заковат, қўн-қўнват ва салоҳиятни қўнбга қўн.аришда имконият яратиш бўладими — буларнинг барча-барчаси ана шундай ишонч туйғусини мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Шу борада биздан, яъни қўнун қўн.арувчилардан нима талаб қилинади, деган савол пайдо бўлиши табиийдир.

Биринчидан, мамлакатимиз таракқиётининг қўнунчилиқ базасини яратишда, янги қўнунларни ижод қилишда ва уларга узгартишлар киритишда авваламбор меҳнат аҳли, у фермер бўладими, гадбирқор, кичик бизнес соҳиби ёки ташаббусқор ишбилармонми — қим бўлмасин, уларнинг манфаати ва яна бир бор манфаатини фаолияти-

мизда асос килиб олиш ва руёбга чикариш талаб килинади.

Иккинчидан, қабул килинаётган қрнун ва юридик нормаларни амалда татбиқ. этишда, мана шу жараёни жиловлаб, кулга олиб каттик. назорат утказишда бош-қрш булишни ҳдётнинг узи тақрзо килади.

Минг афсуски, қабул килинаётган қрнун ва қарорларимизни жойларга етказиш, кенг тушунтириш ишларини, таргаботларни утказиш ва кечиктирмасдан ҳаётимизга жорий этиш, бунинг учун керакли чора ва тадбирларни қуриш — бугунги кунда фаолиятимизнинг оҳсоҳ бир томонига айланиб қолмоқда.

Бундай вазифаларни амалга оширишда Олий Мажлисимизнинг қуий — Қонунчилик палатаси каторида Сенат аъзолари зиммасига алоҳида масъулият юклатилади.

Сиз, муҳтарам Сенат аъзолари, маҳаллий кенгашлар халқ, ноибларининг вакиллари булиб, юксак ваколат соҳиби сифатида, ҳаётнинг аччиқ, чучугини яхши биладиган инсонлар сифатида бу масалаларга катта масъулият билан қарашингиз талаб килинади.

Ишонаманки, шундай юксак ишончга сазовор булган сиз, муҳтарам сенаторлар уз масъулиятингизни ҳар томонлама чуқур англаб, сайловчиларимизнинг, халқимизнинг умиди, орзунини

ятларини амалга оширишда узингизни аямай хизмат қиласиз.

Шу йулда барчангизга с.х.ат-саломатлик, муваффақият ва омадлар тилайман.

*Ўзбекистан Республикаси
Олий Мажлисы Сенатининг
бешинчи ялти мажлисидаги нутқ,
2006 йил 24 февраль*

ЭРИШИЛГАН ЮТУҚДАРНИ МУСТАХКАМЛАБ, ЯНГИ МАРРАЛАР САРИ ИЗЧИЛ ХАРАКАТ ҚДЛИШИМИЗ ЛОЗИМ

Хурматли мажлис иштирокчилари!

Бугунги йигилишимиздан кузда тутилган мак.-сад — иктисодиётимизни ривожлантириш, ислох. кшшш ва эркинлаштириш буйича 2005 йил якунларини мухрқама этиш, эришилган натижаларни танкидий бахрлаб, 2006 йиддаги асосий устувор вазифа ва йуналишларни белгилаб олишдан иборат.

2005 йилнинг якунлари хакида гапирар эканмиз, шуни мамнуният билан кайд этмокчиманки, утган йилда деярли барча макроиктисодий курсаткичлар буйича прогноз хажми ва курсаткичларига эришилди, аксарият курсаткичларнинг эса сезиларли даражада ошириб бажарилиши таъминланди.

2005 йилда ялпи ички махсулотнинг усиш суръатлари 7 фоизни, инфляция даражаси эса 7,8 фоизни ташкил этди.

Саноат ишлаб чик,ариши 7,3 фоизга, жумладан, истеъмол товарлари ишлаб чикдриш 17,7

фоиз, қишлоқ, хужалиги ма[^]сулотлари ишлаб чик[^]ариш эса 6,2 фоизга усгани кувончли хол, албатта.

2005 йил давлат бюджети ялпи ички мах,сулотга нисбатан кутилган 1 фоиз такчиллик урнига 0,1 фоиз профицит билан бажарилди, унинг даромад кисми эса прогноз курсаткичларидан 39 фоиз зиёд булди.

Ялпи ички ма[^]сулотнинг барк.арор суръатда усиб бораётгани, сунгги икки йилда бу курсаткичнинг 7 фоиздан ортаётгани айникса дик.катга сазовор. Иктисодиётнинг усиш курсаткичи 2000 йилга нисбатан 30,1 фоизни, 1991 йилга такдослаганда эса 28,2 фоизни ташкил этмокда.

Бир масалага эътиборингизни алодида жалб к[^]лмок.чиман.

Шуни таъкидлаш зарурки, Ўзбекистан эришаётган барк.арор иктисодий усиш суръатларининг асосий манба ва омиллари тарикасида дунё хом ашё ва товарлар, аввало, нефть ва газ бозорларида мавжуд булган кулай конъюнктура ва кандайдир ташк.и омиллар кумаклашиб тургани йук.

Ик,тисодиётимизда эришилган натижалар негизида аввало бозор ислохртлари ва мамлакатни модернизация килишнинг пухта уйланган модели ва узок, муддатга мулжалланган дастурини боскичма-боскич амалга ошириш буйича олиб

борилаётган тизимли, изчил ва катъий ҳаракатлар турганини кузатиш кийин эмас.

Рухсатингиз билан 2005 йилда иктисодиётимизни ислох, қилишнинг энг муҳим йўналишларига қисқача тухталиб ўтмоқчиман.

Биринчи йўналиш — **иқтисодиётни тизимли ва таркибий жиҳатдан изчил янгилаш.**

Бу борадаги ҳаракатлар аввало иқтисодиётда макроиқтисодий мутаносибликни таъминлаш, иқтисодий ўсишда етакчи урин тутиши лозим бўлган ишлаб чиқариш, соҳа ва тармоқларни жадал ривожлантириш, шу билан бирга, Ўзбекистоннинг ўзига хос демографик хусусиятлари, бандлик, ахрли даромадларини қупайтириш билан боғлиқ. ва бошқа ўта муҳим муаммоларни ҳал этишга қаратилди.

Мамлакатимиз учун устувор бўлган мазкур вазифанинг аҳамиятини яна шу билан изоҳлаш лозимки, ички ва ташқи инвестицияларни қиритишни талаб этадиган таркибий ўзгаришларни амалга оширмасдан туриб, ҳом ашё етиштиришга иуналтирилган бир ёклама иқтисодиётдан ҳалос бўлиш, том маънодаги иқтисодий мустақилликка эришиш мумкин эмас.

Қурилаётган катъий тадбир ва чоралар, амалга оширилаётган ислохртлар натижалари мамлакатда ишлаб чиқарилаётган ялпи ички маҳсулотнинг таркибига ижобий таъсир қўлатмоқда. Етак-

чи соҳаларимиздан бўлмиш саноатнинг ўлуши 2002 йилдаги 14 фоиз ўрнига 2005 йилда 20,7 фоизни ташкил этгани ҳам бу фикрни тасдиқлайди.

Хизмат қўлатиш соҳасини оладиган бўлсак, бу тармоқ ҳам жадал ривожланмоқда. Бу соҳанинг ялпи ички маҳсулот таркибидаги ўлуши 38,5 фоиздан ошгани, жумладан, коммуникация, транспорт ва алоқа тармоқлари бўйича хизмат қўлатиш ҳажми беш йил мобайнида бир ярим баравар ўсгани бўлиши яққол тасдиғидир.

Айниқ.са, кейинги йилларда телекоммуникация алоқаси ва молия-банк тизимида хизматларнинг янги турлари тез сўр'атлар билан ривожланаётгани эътиборга сазовор.

Сўнгги беш йилда сўгурта хизматлари ҳажми 5 марта, лизинг операциялари деярли 6 марта, аудиторлик хизмати қўлатиш, пул билан ҳисоблағанда, тахминан 9 марта ўсгани, табиийки, салмоқли натижа сифатида баҳрлашга арзийди.

Мамлакатимиз иқтисодиётида амалга оширилаётган таркибий ислохртлар ва ўлардан қўзланган мақсадларнинг бажарилиши енгил саноатнинг жадал сўр'атда ривожланишида ҳам ўз ўфодасини топмоқда.

Бу тармоқда 2005 йилда ўсиш сўр'ати 2004 йилга нисбатан 12 фоизни ташкил этгани, шу жумладан, туқимачилиқда 17 фоиз, туқувчилик-

да 24,5 фоиз, трикотаж махсулотлари ишлаб чиқаришда 53 фоиз узиш кузатилганини қайд этиш зарур.

Замонавий техника ва ускуналар билан жиҳазланган корхоналарнинг ишга туширилиши, хорижий инвесторлар билан ҳамкорликда янги ишлаб чиқариш қувватларининг ташкил этилиши, жаҳр бозорига рақибатга бардошли тайёр енгил саноат махсулотларини экспорт қилиш ҳажмининг сезиларли даражада ортиб бораётгани — буларнинг барчаси мазкур жараённинг таркибий қисмларидир.

Энг муҳими, бундай узғаришлар натижасида янги иш уринлари яратилмоқда, ахрли, айник, са, хотин-қизлар иш билан таъминланмоқда.

2005 йилда четга махсулот экспорт қилиш ҳажми 11,5 фоизга ўсгани юртимизда амалга оширилаётган ислохотлар ва иқтисодий тн модернизация қилишда эришилаётган ютуқларнинг муҳим натижаси, десак, уйлайманки, ҳеч қандай муболага бўлмайди.

Айни пайтда умумий экспорт ҳажмида тайёр махсулот ва хизматлар улуши 50 фоиздан ошди.

Бу эса, ташқи савдода мустиқлик йилларидаги энг юқори курсаткич — 1,3 миллиард АҚШ доллари миқдоридаги ижобий сальдога эришиш имконини берди. Натижада мамлакатимизнинг олтин-валюта захираси 1,3 марта қупайди, бу эса,

аввало, иқтисодий тннинг ташқи бозор узғаришларига барқарорлиги ортиб бораётганидан далолат беради.

Ўзбекистон иқтисодий тда юз бераётган сифат узғаришларини баҳолаш учун эътиборингизни яна бир мисолга қаратмоқчиман. Агарки яқин-яқинларгача, яъни 2000 йилда экспорт таркибида пахта толасининг ҳиссаси 27,5 фоиз бўлган бўлса, 2005 йилда бу курсаткич 19 фоизни ташкил этганининг ўзи қуп нарсани билдиради, деб уйлайман.

Шу даврда импортнинг таркиби ҳам узғариб, мамлакатга олиб қирилаётган умумий махсулот ҳажмида техника ва ускуналар улуши 44 фоиздан ортгани айникса эътиборга лойик.

Шу билан бирга, иқтисодий тармоқларининг сифат жиҳатидан юқсалиши қуп томондан инвестиция ҳажмидаги таркибий узғаришлар билан БОЕЛИК. бўлиб, уларнинг ялпи ички махсулотдаги улуши 20 фоиздан ошди.

Марказлаштирилган ҳрда маблаг билан таъминлаш ҳажми қисқараётган бир пайтда корхоналар ва ахрлининг ҳусусий маблаг-қуйилмалари кескин ошиб бормоқда, тугридан-тугри хорижий инвестициялар ва тижорат банклари ресурслари фаол жалб этилмоқда.

Буни 2005 йилда номарказ инвестиция манбалари улуши 76,6 фоизни ташкил этгани, тугри-

дан-тутри хорижий инвестициялар ва кредитлар хажми эса қарийб 1,5 баробар қупайгани ҳам қурсатиб турибди.

Дшдат марказимизда бўлиб келган иккинчи масала — бу иқтисодиётни либераллаштириш жараёнларини кенгайтириш ва чуқурлаштириш билан боғлиқ.

Бу борада асосий эътибор солиқ. юқини ка-майтириш, солиқ.-бюджет сиёсатини либераллаш-тириш ва унификация қилиш, солиқда тортиш тартибини соддалаштириш, солиқ; ва молия орган-лари масъулиятини қучайтиришдек аниқ, мақрад-ларга иуналтирилган сиёсатни амалга оширишга қ,аратилганини таъқидлаш жоиз.

2005 йилда юридик шахслар даромадлари (фойда)дан олинадиган солиқ, ставкаси 18 фоиз-дан 15 фоизга туширилди, бу эса қ,арийб 40 миллиард сумлик маблағни қорхоналар ихтиё-рида қрлдириш имконини берди. Ягона ижти-мой тулов ставкаси 31 фоизгача қудсқдртирил-ди, жисмоний шахсларни солиқда тортиш тизи-ми узгартирилди, мулк солиғи ставкаси эса 3,5 фоизгача қамайтирилди.

Амалда жаами 15,2 фоизни ташқил этган со-лиқ; ва туловлар урнига 13 фоиз миқдоридаги ягона солиқ, туловининг жорий этилиши тадбирқорлик фаолиятини қивожлантиришда айниқра қичиқ қорхоналар учун муқим ақамиятга эга булди. Бу

уз нақбатиди қичиқ қорхоналарга фак.ат 2005 йил-нинг иккинчи ярмида қарийб 10 миллиард сум маблағни тежаш имконини берди.

Солиқ. юқини қамайтириш борасида қурилган қоралар туфайли давлат бюджетига тупланаётган қиримлар, яъни фискал қегирмалар 22,6 фоиз-гача қисқартирилди.

Натижада қорхоналар ихтиёрида қ.олдирилган 130 миллиард сумдан зиёд пул уларнинг айлан-ма маблағларини тулдиришга йуналтирилди ва молиявий ақ.волини мустақ.қамлашда муқим омил бўлиб қизмат Қ.ИЛДИ.

Нақд пул олишдаги қекловларнинг бекор қилиниши ва бу борадаги талабларга банқлар то-монидан қ.атъий риоя этилиши, нақд пул тушу-мининг уз вак.тида ва тулик. топширилиши усти-дан назоратнинг қучайтилиши банқ-қредит тизимини либераллаштиришда муқдш қ.адам булди.

Тижорат банқлари учун уларнинг Марқазий банқдаги қорреспондентлик ҳисоб рақ.амларидан қекловсиз фойдаланиш имқонияти яратилгани, шунингдек, нақд ва нақд булмаган пул айланма-ларини унификация қилиш буйиқа қурилган кейинги қора-тадбирлар, нақд пулсиз ҳ.исоб-қи-тобнинг илқор шакли булган пластик қарточка-ларнинг амалиётда қенг жорий этилиши туфай-ли утган йилда бундай қарточкаларнинг қони

тахминан беш баробар ортгани муҳим аҳамиятга эга, албатта.

2005 йилда биз ташки савдони либераллаштиришда, жаҳрн хужалик алоқаларига интеграциялашув борасида янада салмоқли натижаларга эришдик.

Бунда мамлакатимизда ишлаб чиқарилган маҳсулотларни экспорт қилишни рағбатлантириш, экспорт-импорт операцияларини божхона тарифлари орқали тартибга солишни янада тақомиллаштириш, божхона туловларини унификация қилиш, солиқ ва божхона маъмуриятчилиги билан боғлиқ; жараёнларни соддалаштириш бўйича қурилган чора-тадбирлар катта роль уйнади.

Учинчидан — 2005 йилда моддий ресурслар ва тайёр маҳсулотларни реализация қилиш ва улардан фойдаланиш тизимини либераллаштириш йулида ҳал қилувчи қладам қуйилди.

Бугун тула ишонч билан айтиш мумкинки, тадбиркорларга, аввало, кичик бизнес субъектларига асосий, шу жумладан, талаб катта бўлган моддий ресурслардан фойдаланиш имконини берадиган барқарор бозор механизми шаклланди.

Биржа савдоларидаги айланма маблағлар ҳажми 2001—2005 йиллар мобайнида 5,5 баробар ортди. Ҳозирги кунда улгуржи савдо айланмасининг учдан бир қисми биржа савдолари ҳиссасига тугри

қелмоқда. Ваҳ.оланки, 2000 йилда бу курсатқич атиги 8,5 фоиздан иборат бўлган эди.

Шуни алоҳида таъкидлаш уринлики, биржа савдоларида маҳсулот савдосидан энг қуп фойдани кичик бизнес ва ҳусусий тадбиркорлик субъектлари олмақда. Бугунги кунда кичик бизнес субъектлари товар-моддий ресурсларга бўлган уз эҳтиёжининг қарийб 70 фоизини биржа савдоларида қилинаётган харидлар ҳисобидан таъминламоқда.

Барчамизга маълумки, 2005 йилда Тошқентда биринчи бор утқазилган Халқаро пахта ярмаркаси муҳим аҳамиятга эга бўлди. Бу анжуманда дуненинг 26 мамлақатида фаолият қурсатаётган 200 та хорижий компаниянинг 340 нафар вакили иштирок этди. Ярмарка натижаларига қура, пахта қом ашёсини харид қилувчи Ҳитой, Россия, Ҳиндистон, Жанубий Қорея, Сингапур, Бангладеш, Бирлашган Араб Амирликлари ва бошқа давлатлар билан 122 та шартнома тузилди.

Ярмарка пахта маҳсулотини сотиш ва уни қайта ишловчиларга воситачиларсиз, тугридан-тугри стқазиб бериш механизми янада эркинлашишига, харидор мамлакатлар географиясини қенгайгиришга имқон берди.

Тошқентда утқазилган ярмарка Ўзбекистан қунёда пахта толасини ишлаб қикарадиган етак-

чи давлатлардан бири сифатида жахрн пахта бозорида фаол роль уинаши мумкинлигини яна бир бор якдол курсатди.

Туртинчидан — хусусий секторни кенгайтириш, кичик бизнес, фермер хужаликлари ва тадбиркорликни жадал ривожлантириш борасида туб бурилишга эришилди.

2005 йилда давлат корхоналарини бутунлай, шунингдек, давлат акция пакетларини асосан хусусий мулкдорларга сотиш масаласига алохи-1 да эътибор каратилди. Натижада 980 та объектдан 902 таси хусусий мулкка айлантирилди. 2000— I 2005 йиллар давомида жами 4 минг 660 та кор- I хона ва объект хусусий мулкдорларга сотилди.

Масалан, Самарканд чой кадоклаш фабрика- I си, "Охангаронцемент", "Бухорогапс", "Паркент- I сувкурилиш" акциядорлик жамиятлари каби I йирик корхоналар тулигича хусусий мулкдорларга I сотилди.

Хусусийлаштириш жараёнининг сунгги йил- | лардаги узига хос жихати давлат активлари ва акция пакетларининг нолга тенг харид киймати буйича тулик, хажмда сотилаётганида намоён булмокда.

Кейинги уч йил мобайнида 396 та корхона ва объект 43,2 миллиард сумлик инвестиция кири- тиш мажбурияти билан нолга тенг харид кийма- тида сотилди. Низом жамгармасида давлат улуши

булган хужалик субъектлари сони 2001 йилдаги- га нисбатан уч баробар кискарди.

Бугунги кунда мамлакатимизда ишлаб чикари- лаётган ялпи ички махсулотнинг карийб 76 фои- зи, саноат махсулотларининг 78 фоиздан ортиги, кишлок. хужалиги ва чакана савдо айланмасининг деярли барча мах.сулотлари нодавлат сектор улу- шига тугри келмокда. Нодавлат секторда 77 фоиз ёки иктисодиётда банд булган кишиларнинг туртдан уч кисми мех.нат килмокда.

Хеч муболагасиз айтиш мумкинки, **2005 йил кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг жадал ривожланишида туб бурилиш йили булди.**

Бугунги кунда ушбу сода нафакдт иктисодиёт- нинг усиш суръатларини жадаллаштиришда, бал- ки мамлакатимиз учун них.оятда мудим булган бандлик ва ахрли даромадларини ошириш маса- лаларини х.ал этишда х.ам етакчи урин тутмокда.

Бунга куп жих.атдан хукукий базани мустах.- камлаш, ик.тисодиётнинг мазкур сектори учун барк.арор кулайлик, имтиёз ва кредитлар тизи- мини шакллантириш масалаларига жиддий эъти- бор берилаётгани туфайли эришилди. 2005 йил- нинг узида кичик бизнес объектлари 31,5 минг- тага купайди ва уларнинг сони 310 мингтадан ортди.

Хозирги кунда кичик тадбиркорлик (бизнес)- нинг ялпи ички мах.сулот х.ажмидаги улуши 38,2

фоизни ташкил этмокда. Бугун иктисодиётда банд булган ахрлининг 65 фоиздан купроги мазкур сохада фаолият юритмокда. Янги яратилаётган иш уринларининг 85 фоизи айнан кичик бизнес хис-сасига тугри келмокда.

Утган йили к.ишлок. хужалиги ишлаб чикаришини тубдан ислох. килиш ва биринчи галда кишлокда фермер хужаликларини жадал ри-ј вожлантириш масаласига катта эътибор к.ара-тилди.

Мамлакатимиз фермер хужаликларида бугунги кунда 1 миллиондан зиёд киши банд булиб, 2005 йилги пахта хом ашёсининг 66 фоизи, гал-ланинг 55 фоиздан ортиги фермер хужаликлари томонидан етиштирилди.

Бешинчидан — 2005 йилда давлат ва назорат тузилмаларининг корхоналар молия-хужалик фаолиятига аралашувини кескин кискартириш, хужалик субъектлари хамда тадбиркорликнинг шти-содий эркинлиги ва ҳукукларини сезиларли даражада кенгайтириш буйича салмокли ишлар амалга оширилди.

Текширувлар сони 2001 йилдагига нисбатан 2,5 баробардан купрок. камайди.

Илгари хужалик субъектлари томонидан топширилган давлат статистик х.исоботларининг умумий сони икки баробар, ойлик хисоботлар сони эса 5 баробарга кискарди, рухсат бериш|

билан бокпик. 12 та процедура бекор килинди, хисобот маълумотларини нок.онуний талаб кил-ганлик учун жавобгарлик кучайтирилди.

Ягона солик. туловларининг жорий этилиши муносабати билан солик. идораларига такдим этиладиган солик. х.исоб-китоблари буйича хужжат-лар сони 10 баробар кискарди.

Назорат идораларининг хужалик субъектлари ва тадбиркорлик объектларини текшириш нати-жалари буйича к.абул к.илган барча қарорларини суд идоралари орк.али амалга ошириш тартиби урнатилди.

Бундай тартиб уз-узича мазкур субъектларга нисбатан турли санкцияларни куллашни х.ам туб-дан узгартириш, яъни уни суд к.арори билан урна-тишни белгилаб беради.

Шундай к.илиб, хужалик субъектлари фаоли-ятидаги узаро масала ва талабларни турли дара-жадаги давлат бошк.аруви идораларида куриш ва х.ал к.илиш каби уз умрини утаб булган амалиёт-га бутунлай барх.ам бериш борасида катъий к.адам-лар куйилди. Бугун бундай масалалар, ҳукук.ий демократик давлатларда булганидек, истисносиз равишда суд оркали х.ал этилади.

Сунгги йилларда хужалик судлари тизими анча мустах.камланди, умумий юрисдикция судлари-нинг функциялари фуқаролик ва маъмурий-жи-ной ишлар буйича алохида ажратилди.

Шу борада хужалик судларининг фаолияти алохида ахамият касб этмокда. 2001—2005 йилларда улар томонидан курилган ишлар сони 3,7 баробар, жумладан, маъмурий хукукбузарлик холатлари буйича ишлар сони 4 баробардан купрок. ошгани хам шундан далолат беради.

Курилган ишларнинг аксарияти тадбиркорлар ва хужалик субъектлари фойдасига хал килинаётганини алохида таъкидлаш жоиз. Факат 2005 йилнинг узида уларнинг фойдасига 45 миллиард сумдан ортик. маблаг ундирилди.

Бозор ислохотларини чукурлаштириш ва тадбиркорлик тузилмалари фаолиятига аралашувни чеклаш масалаларини хал этишда биз **маъмурий ислохотларни амалга оширишга** алохида эътибор беришимиз даркор.

Ислохотларни янада чукурлаштириш ва иктисодиётни эркинлаштириш масалалари эски замон иллоти булган бюрократик бошқарув тизимини бартараф этиш билан бевосита боғлиқ. эканини исботлаб утиришнинг хожати йук,, деб уйлайман. Тан олиш керакки, республикада амалга оширилаётган маъмурий ислохотлар марказ ва жойлардаги бошқарув органлари тузилмаларини такомиллаштиришга сезиларли таъсир килди, бошқарув ходимлари ва уларнинг фаолияти билан боғлиқ. харажатларни анча кискартириш имконини берди.

2001—2005 йиллар мобайнида бошқарув ходимларининг умумий сони 75 минг кишига ёки 35,5 фоизга, жумладан, республика органлари буйича 21 фоиз, маҳаллий бошқарув органлари буйича 63,5 фоиз, хужалик бошқарув органлари буйича 30,5 фоизга кискартирилди.

Пекин бу тизим, курилаётган кескин чораларга карамасдан, афсуски, хали-бери узининг салбий кучи ва таъсирини йукртгани йук.. Афсуски, купчилик олиб борилаётган маъмурий ислохотларни ханузгача бошқарувчилар сонини шунчаки киск.артиришдан иборат, деб нотутри тушунмокда.

Маъмурий ислохотларнинг натижалари авваламбор бошқарув тузилмаларининг маъно-мазмунини ва макс.адларининг узгариши, уларнинг бошқарув ва назорат ваколатларининг кескин кискартирилиши, керак булса, бархам топиши, шунингдек, хужалик субъектларининг ишига нокрнуний аралашувга, уларнинг фаолиятини чеклашга к.аратилган хатти-харакатларга йул куймаслик билан узвий боғлиқ..

Буни барча б>тиндаги, айникса, марказда ва вилоятларда лавозимда утирган катта-кичик рахбарлар аник, тушуниб олиши ва хаётга к.атъий татбик. этиши зарур.

Ик.тисодиётимиздаги сифат узгаришлари, бозор ислохотлари йулидан илгари бориш хакида

гапирганда яна бир бор таъкидламокчиман: биз ислохртларни шунчаки ислохрт учун амалга оширмаймиз. **Ислохотлар кандай самара бераётгани, улар одамларнинг ижтимоий ахволига кандай таъсир курсатаётганини хлсбга олиш муҳим аҳамиятга эга.**

2005 йилда бюджет соҳаси хизматчиларининг ойлик иш хаки, пенсиялар, стипендия ва нафакалар уртача 40 фоизга оширилди. Уз навбатида, бу ахрлининг реал даромадларини 22 фоизга купайтириш учун асос булди.

Одамларнинг дунёкараши, менталитети узга-риб, улардаги ижтимоий бокимандалик ва факат давлатдан ёрдам кутиб яшаш кайфияти барҳам топмокда.

Хусусийлаштириш, хусусий мулкни мустахкамлаш, кичик корхоналар, микрофирмалар, фермер хужаликлари ташкил этиш ва тадбиркорликни рағбатлантириш хисобидан мамлакатимизда демократик жамиятнинг асоси ва таянчи сифатида урта синф амалда шаклланмокда.

Биринчи навбатда бу — уз кучи ва имкониятига таяниб-суяниб яшайдиган, узини, оиласини бок.аётган ва давлатга ҳам катта наф келти-раётган, узининг мустак,ил тижорат ишига эга булган мулкдор-тадбиркорлардир.

Айнан ана шундай одамлар жамиятимизнинг **таявди** булиб, унинг ижтимоий асосини ташкил

этади. Чунки айнан шулар демократик ва бозор ислохртларини давом эттириш ва чуқурлаштиришдан, мамлакатни барқарор ва изчил ривожлантиришдан купрок. манфаатдор эканини таъкидлаш зарур.

Шундай қилиб, мамлакатимизнинг 2005 йилдаги иқтисодий ривожланиш натижаларини яқунлар эканмиз, лунда қилиб айтганда, шуни таъкидлаш керакки, **утган давр мобайнида демократик янгиланиш ва иқтисодий ислох.отларни чуқурлаштириш, иқтисодиётни эркинлаштириш йулида, деч шубҳасиз, улкан аҳамиятга эга амаллар қуйилди. Шунинг эвазига иқтисодий таракқиётимизнинг барқарор суръатлар билан юксалиши, аввало ялпи ички маҳсулот ва инвестицияларнинг усишида, ташки савдо соҳасида катта х.ажмда ижобий сальдога эришишимизда, давлат бюджетини профицит билан бажаришда, купгина социал муаммоларни ечишда сезиларли натижаларни кулга кiritдик.**

Хурматли мажлис иштирокчилари!

Энди мамлакатимизни 2006 йилда иқтисодий ривожлантириш буйича режа ва мақсадларимиз, бошлаган ислох.отларни янада чуқурлаштиришга қаратилган устувор вазифалар ҳақида қисқача тухталиб утмокчиман.

2006 йилда **иқтисодиётнинг юқори усиш суръатларини, барқарор ва мутаносиб макроиқтисо-**

дий курсаткичларни таъминлаш масалалари доимий дик.кат марказимизда булмоги даркор.

Бу аник; мақсадли вазифани амалга ошириш учун 2006 йилда ялпи ички маҳсулотни 7,2 фоизга, ахрли жон бошига ҳисоблаганда эса 6 фоизга қупайтириш кузда тутилмокда. 2006 йилда иктисодий ривожланиш, авваламбор, саноат маҳсулотлари ҳажмини қупайтириш (9 фоиз), кишлоқ. ҳужалиги маҳсулотлари ишлаб чиқдрилиш (5,2 фоиз), хизмат курсатиш соҳаси (13,2 фоиз) ва савдонинг (8,5 фоиз) усьиши ҳисобига таъминланади. Йил давомида инфляция даражасини чеклаш ва унинг 6—8 фоиз даражада булишини таъминлаш мулжалланмокда.

Ишлаб чиқаришни жадал ривожлантириш учун мустаҳкам пойдевор яратишда, **биринчидан, бюджет ва со лик; ислот;отларини чуқурлаштириш, солик.** тизимини соддалаштириш ва унификация килиш ҳ,амда солик юқини янада камайтириш мулжалланмокда.

Бу мак.садга эришиш учун 2006 йилда даромад солига ставкалари сезиларли даражада — 15 фоиздан 12 фоизга, ягона ижтимоий тулов 25 фоизгача камайтирилади. Кдмбатбахр кргозлар бозорига кизиклшни орттириш ва унинг иштирокчилари даромадларини қупайтириш мақсадида дивидендлар ва фоизлар буйича даромад солига 15 фоиздан 10 фоизга туширилди.

Экология солиги ва савдо килиш ҳуқуқ.и учун ойлик йибим бекор к.илинди. Бундан ташқ,ари, соликда тортиладиган базадан ишлаб чиқ.ариш билан боглик. к.атор ҳаражатлар чиқ.ариб ташланди.

Бу соҳ.ада кузда тутилган чора-тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида, дастлабки ҳисоб-китобларга кура, корхоналар ва ҳужалик тузилмалари ихтиёрида қушимча 250 миллиард сум маблаг крлади. Бу маблаглар ишлаб чиқ.ариш, инвестиция мақсадлари ҳ.амда ходимлар иш ҳақини оширишга йуналтирилиши тавсия к.илинади.

Солик. юқини сезиларли равишда енгиллаштириш буйича кузда тутилган чора-тадбирларни амалга ошириш борасидаги энг муҳим вазифа — ишлаб чиқаришни фаоллаштиришнинг муҳим омили булмиш харид талабининг жадал усьишини таъминлашдир.

Бу ҳақда гапирганда, биз нафак.ат ахрли талабини назарда тутамиз, балки корхоналар ва тадбиркорлик тузилмалари айланма маблаглари *важ*-мининг қупайиши ҳ.исобига харид талабининг усьишини ҳам инобатга оламиз. Умумий талабининг усьиши деярли барча товарлар, шу жумладан, истеъмол товарлари ишлаб чиқ.аришни ошириш учун қучли рағбатлантирувчи омилларни яратади. Шу борада аввало ишчиларнинг иш

хаки, ахрлимизнинг даромадлари усишини таъминлашимизни кузда тутамиз.

2006 йилда бюджет ташкилотлари ходимлари иш хакининг икки боскичда оширилиши кузда тугилган.

Бунинг натижасида уртача ойлик иш хдкининг 1,4 маротаба ошиши таъминланади. Худди шундай микдорда нафака, пенсиялар, стипендия ва бошка ижтимоий кумаклар ҳам купаяди.

Кичик бизнес, фермер ва дех,кpn хужаликларини ривожлантиришга к.аратилган ишларни изчил давом эттириш, йирик ва кичик ишлаб чиқарувчилар уртасидаги кооперацияни, шунингдек, касаначиликни кенгайтириш ахрли даромадларининг усишида му\им омил булади.

Буларнинг барчасини инобатга олганда, ащяининг реал пул даромадлари, хисоб-китоблар буйича, камида 20 фоизга усиши керак.

Биз тадбиркорликнинг мана шу йуналишларини рағбатлантириш юзасидан аник, чоралар куришимиз, бунда микрокредитлаш ҳамда микролизинг механизмлари ва ^ажмини кенг ривожлантиришга алох.ида эътибор каратишимиз зарур. Шу мак.садлар учун хизмат к.иладиган "Микромолиялаш тутрисида" к.онун к.абул килишни тезлаштиришимиз зарур.

Мазкур вазифани амалга оширишнинг механизми ва воситаси сифатида барча худудларда уз

филиалларига эга булган ихтисослашган банк ташкил килиниши ва у кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига микрокредитлаш ва микролизинг буйича турли хизматлар курсатиши даркор. Бундай банкни ташкил килишга жорий йилнинг биринчи чорагида киришиш лозим.

Бу борада ечилиши зарур булган энг мухим масала — банкнинг устав фондини ташкил кштиш учун унинг манбаини топиш, кредит процентини 5 фоиздан оширмаслик ва бериладиган кредитларни кайтариш кафолатларини аниклаш ва ишга солишдан иборат.

Харид талабини ошириш ва рағбатлантириш мак.садида узок, муддат фойдаланиладиган товарларни сотиб олиш учун ахолига, айник.са, кишлок. а^олисига кредит ажратишни кескин купайтиришимиз керак. Хозирги вақтда фак.ат енгил автомобиль харид к.илишни кредитлаш кенг кулланмокда, холос.

Айни пайтда мебель, телевизор, холодильник, кир ювиш машиналари, мураккаб маиший ва бошка электрон техникани сотиб олиш учун кредит ажратишнинг талай имкониятлари мавжуд. Барча банкларнинг бу йуналишдаги фаолиятини кучайтириш лозим. Марказий банк тижорат банклари, Савдо-саноат палатаси билан биргаликда, бир ой муддатда, аввало узимизда ишлаб чиқариладиган, узок, муддат фойдаланадиган

товарларни харид килиш учун ахрлига кредит ажратиш ва олинган кредитларни кайтаришни кафолатлаш чора-тадбирлари буйича Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

Олдимизда турган бундай вазифаларни бажариш, иктисодиётимизда мавжуд булган купгина муаммоларни ечиш учун банк тизимида олиб борилаётган ислохотларни янада чуқурлаштиришимиз ва кенгайтиришимиз даркор.

Бугунги кунда банклар фаолияти хужалик субъектлари, кичик бизнес, фермерлик ҳамда хусусий тадбиркорлик вакилларининг жиддий эътирозларига сабаб бўлаётганини очик. тан олишимиз лозим.

Банк тизимида пул-кредит сиёсати мутаносиблигини таъминлашнинг замонавий воситалари, шунингдек, бошқарув механизмларининг бозор ва монетар агрегатларидан суёт фойдаланилмокда.

Банкларнинг капиталлашуви ва молиявий баркарорлигини ошириш, уларнинг ресурс базасини ахрли ва хужалик субъектларининг буш маблағларини жалб килиш ҳисобига купайтириш борасидаги вазифалар етарли даражада бажарилмаяпти.

Марказий банк ва тижорат банклари биринчи навбатда мижозларнинг депозит ҳисоб ракамларидаги нақд пулларининг ҳеч қандай тўқийинчи-

ликсиз бемалол берилиши, нақд ва нақд бўлмаган пул муомаласини тулик. унификация килиш ҳисобига ахрли ва бизнес вакилларининг банк тизимида булган ишончини мустаҳкамлаш учун барча куч ва имкониятларини сафарбар қилиш зарур.

Банкдан ташқари пул айланмасини кескин қисқартириш ва пул муомаласини мустаҳкамлаш, миллий валюта баркарорлигини ошириш, чакана савдо ва хизмат курсатиш соҳасида ҳисоб-китобларни амалга оширишда пластик картчалардан фойдаланишни кенгайтириш масалалари бундан буён ҳам эътиборимиз марказида бўлиши даркор.

Банклараро бозорда рақибат муҳитини яратиш, банк ва лизинг хизматлари сегментларини ривожлантириш, микрокредитлар ажратишни сезиларли даражада кенгайтириш учун барча имкониятларни ишга солиш зарур.

Барчамиз бир фикрни тушуниб олишимиз керак: қўйлаётган иктисодий ўсиш бизнинг бюрократик тусиқларни, бизнес юритишда ҳавф етказётган барча сабабларни бартараф этиш, тадбиркорлик фаолияти эркинлигини таъминлаш борасидаги ишларимиз билан ҳамбарчас боғлиқ.. Шу борада маъмурий ислохотлар доирасида лицензиялар ва турли рухсатномалар беришни кескин қ.иск.артиришни давом эттириш лозим.

Адлия вазирлиги, Монополиядан чиқариш, рақибат ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси, Савдо-саноат палатаси икки ой муддатда амалдаги рўйхатга олиш, бизнес юритиш учун лицензия ва рўхсатнома бериш тизимини яна бир бор чуқур инвентаризация қилсин ҳамда Вазирлар Маҳкамасига янги корхоналар ва бизнес ташкилотларини рўйхатга олишнинг аксарият ҳолларида хабардор қилиб қўйиш тизимига утиш бўйича таклифлар киритсин.

Иккинчи муҳим устувор йўналиш — таркибий ислоҳотлар ва иқтисодий модернизациялашни янада чуқурлаштириш, унинг қўламини кенгайтириш, хорижий инвестицияларни жалб қилиш учун зарур шароитларни яратишдан иборатдир.

Биз 2006 йилда нефть-газ мажмуида, электр энергетикаси ва рангли металлургия соҳасида ишлаб чиқаришнинг барқарор ҳажмларини таъминлашимиз керак. Машинасозлик, енгил саноат, биринчи галда, ип-газлама ва тикувчилик саноатини янада юқри суръатлар билан ривожлантириш зарур.

Бу устувор вазифани амалга ошириш натижа-сида иқтисодий таркибида сифат ўзгаришларини таъминлаш, яъни 2010 йилгача саноатнинг, шу жумладан, қурилиш индустриясининг ялпи ички маҳсулотдаги ўлушини босқичма-босқич

24—26 фоизгача, хизмат соҳасининг ўлушини 45—47 фоизгача қўпайтириш даркор.

Бизнинг фаолиятимизда углеводород ҳам ашё захираларининг юқри суръатларда ўсишини таъминлаш, энергетика мажмуасига қарашли гармондорчи тез суръатлар билан ривожлантиришга қаратилган геологик қидирув ишларини жадал ва кенг қўламда олиб бориш учун хорижий инвесторларни жалб қилиш муҳим аҳамият касб этади.

Саноат ишлаб чиқаришининг ҳудудий жойлашуви ва таркибини такомиллаштириш масаласини тўдан ҳал этиш лозим. Бу борада маҳаллий ҳам ашёни қайта ишлаш билан шугулланадиган ва рақобатга бардошли тайёр маҳсулот ишлаб чиқарадиган кичик корхоналар ва микрофирмалар ташкил этишга устувор аҳамият беришимиз керак.

Вазирлар Маҳкамаси, Қўрақалпоғистон Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликлари икки ой муддатда замонавий ишлаб чиқариш яхши ривожланмаган аҳоли пунктларида кичик корхоналар ёки маҳаллий ҳам ашё асосида маҳсулот ишлаб чиқараётган йирик корхоналарнинг филиалларини ташкил этиш борасида махсус дастур ишлаб чиқиши лозим.

Бу дастурда мазкур субъектларга бериладиган имтиёз ва қўлайлик тизимини, жумладан, бун-

дай кичик корхоналарни ривожлантириш учун биноларни нолга тенг киймат буйича бериш имтиёзларини кузда тутиш зарур.

Шу борада янги кушма корхоналар ташкил этиш, мавжуд ишлаб чиқариш қувватларини модернизация қилиш ва технологии янгилашга йуналтирилаётган хорижий инвестицияларни янада кенг куламда жалб этиш нақддар катта аҳамиятга эга эканини барчамиз тушуниб олишимиз керак.

Хукукий базани янада мустаҳкамлаш, белгиланган имтиёз ва қулайлик қуллашнинг аниқ, ва ошқора механизмини яратиш, чет эл ишбилармон доиралари ва салоҳиятли ҳамкорларга иктисодиётимизнинг муайян тармоқларидаги инвестиция имкониятлари ҳақида ҳар томонлама кенг ахборот етказиш зарур. Энг асосийси, бюрократик тусик. ва говлар, амалдорларнинг лоқайдлиги ва коррупцияга берилиш ҳрлатларидан узил-кесил ҳалос булиш л озим.

Таъкидлаш жоизки, бу вазифаларни ҳал қилишда яқинда ташкил этилган Ташки иктисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлигининг етарли даражадаги фаоллиги дозирча сезилмаяпти.

Учинчи устувор масала — хусусий мулкчилик тармоиши кенгайтириш, бизнес учун қул аи муҳ.ит яратиш ва унинг қафолатларини муста^акамлашдан иборат.

Бунинг учун қ.андай вазифаларни амалга оширишимиз зарур?

Аввало, корхоналарни хусусийлаштириш боразидаги ёндашувларни туб дан узгартириш керак. Айниқ.са, йирик корхоналар, биринчи навбатда, катта микдордаги инвестициялар ва замонавий технологияларга муҳтож корхоналарни хусусийлаштиришга алоҳ.ида эътибор қаратиш даркор.

Қупгина ҳолдинг ва акциядорлик компаниялари устав жамғармаларида ҳали х.ам давлат акциялар пакети улуши асоссиз равишда, ҳатто бунга х.еч қандай зарурат бўлмаса х.ам, юқ.ори микдорда қ.олаётгани билан мураса қилиб бўлмайди.

"Ўзқишлоқхужалиқмаш-ҳолдинг", "Ўзбек-энерго", "Ўзбекистон темир йуллари", "Ўзбек-нефтьгаз" қаби мамлакатимиз бозорида монополь мавқени эгаллаб турган қуплаб компанияларнинг объектларини хусусийлаштириш масалалари буйича ёндашувларни жиддий қайта қуриб чиқишимиз зарур.

Бугунги қунда Давлат мулки қумитаси асосан майда, иккинчи даражали масалалар билан овора бўлиб, корхоналарни хусусийлаштириш ва хусусийлаштиришдан сунг қуллаб-қувватлаш, корпоратив бошқ.арув тизимида тегишли тартиб урнатиш, акциядорлик жамиятлари ва уларнинг

кузатув кенгашлари ролини тубдан кайта куриб чиқиш ва фаолиятини кучайтириш бўйича муҳим стратегик йуналишларда ҳеч қандай ташаббус курсатмаётганига чидаб бўлмайди.

Кимматли крғозлар бозорини, айникса, иккиламчи бозорни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратиш, рақрбатга бардошли фонд бозорини ривожлантириш бўйича яқин истикболга мулжалланган самарали стратегияни ишлаб чиқиш, акциялар ва объектларнинг биржа савдоларида сотилишида ошқоралик тамойилларини кескин кучайтириш керак.

Ҳар бир корхона ва объектни биржа ва биржадан ташқари савдода сотиш учун тайёрлаш механизминини кайта куриб чиқиш лозим. Бу борада янги, самарали тизимни жорий этиш, хусусийлаштиришдан кейинги мониторингни амалга оширишда тизимли ёндашувни ишлаб чиқариш, янги мулкдорларнинг уз зиммасига олган инвестиция мажбуриятларини бажариш учун уларнинг иктисодий масъулиятини ошириш зарур.

Давлат мулки кумитаси Иктисодиёт вазирлиги, Монополиядан чиқариш, рақобат ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат кумитаси, бошқ.а манфаатдор тузилмалар билан биргаликда, икки ой муддатда, 2006—2008 йилларга мулжалланган янги хусусийлаштириш дастури-

ни ишлаб чиқ.иб, Вазирлар Маҳкамасига киритиши лозим.

Ушбу дастурга табиий монополияларнинг стратегик аҳамиятга эга бўлмаган корхоналарини киритиш ҳамда инвестор томонидан муайян инвестиция мажбуриятларини зиммасига олиш шарти билан, нолга тенг харид қиймати бўйича савдога қўйилаётган корхона ва объектлар рўйхатини сезиларли даражада кенгайтириш керак.

Хусусийлаштириш жараёнида уз ечимини қўтаётган бир қатор принципиал масалалар қўн тартибига қўйилиши лозим.

Биринчидан. Иктисодиёт вазирлиги, Молия вазирлиги, Ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат кумитаси, Давлат мулки кумитаси, Адлия вазирлиги, Монополиядан чиқариш, рақрбат ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат кумитаси бир ой муддатда инвесторлар — хусусий мулкдорларга бинолар ва иншоотларни улар жойлашган ер участкалари билан бирга хусусийлаштириш ҳуқуқини бериш ҳисобига хусусийлаштириш объектларини кенгайтириш имкониятлари юзасидан таклифларни куриб чиқсин ва Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

Бунда ер участкаларининг нархи қатъий бозор ёндашувларидан келиб чиқиб белгиланмоғи лозим. Бугунги қўнда қўпгина хусусийлаштирил-

ган объектлар, мол-мулкининг нархлари атиги бир неча миллион сумни ташкил этгани ҳрлда, унлаб гектар ер майдонларини эгаллаб олган.

Бундай ер участкаларининг катта қисми янги мулкдорлар томонидан умуман фойдаланилма-япти, чунки бу ерлар улар га муддатсиз фойдала-ниш учун бепул берилган.

Иккинчидан. Якка тартибда уй-жой куриш учун ер участкаларини белгиланган меъёрлар доира-сида ажратиш ҳисобига хусусийлаштириш жа-раёнларини янада кенгайтириш ва чуқурлашти-ришга эришиш мумкин. Бу хусусий ва оилавий бизнесни янада кенгайтиришнинг гарови, ипо-теканинг бошка шакллари ривожлантириш-нинг кучли омили булиб хизмат қилади.

Айни пайтда амалда мавжуд булган, лекин давлатнинг назоратидан четда қрлаётган кучмас мулк ва бундай мулк жойлашган ер участкалари буйича савдо айланмасининг қрнунийлиги ва ошқоралигини таъминлайди.

Учинчидан. Хусусий бизнес қафолатларини мустах.камлаш, унинг ривожини учун қулай мухит яратиш мақсадида давлат бошқаруви идоралари ва бозор институтларида **маъмурий процедура-ларни бажариш билан боглик., хали-бери анча қшори булиб келаётган бизнес харажатларини ка-майитириш нуктаи назаридан қайта қуриб чиқиш лозим.**

Монополиядан чиқариш, рақ.обат ва тадбир-корликни қуллаб-қувватлаш давлат қумитаси, Молия вазирлиги Савдо-саноат палатаси, юқ.орида қ.айд этилган маъмурий процедураларни бажарувчи вазирлик ва идоралар билан биргаликда жорий йилнинг 1 апрелига қадар бу борадаги мавжуд ҳ.олатни таҳлил этсин ҳ.амда Вазирлар Маҳкама-сига шу ҳ.акда аниқ, тақлифлар киритсин.

Бундан ташқ.ари, жорий йилнинг биринчи чорагида тадбиркорлик субъектлари учун жари-ма санкцияларини қамайтиришни қузда тутадиган қ.онунчилиқни такомиллаштириш буйича бошланган ишларни ниҳриясига етқизиш қерак. Нега деганда, ута юқрри даражада белгиланадиган жарима санкциялари баъзан текширувчилар орасида коррупция ҳрлатларига сабаб булаётган-ни ^ам сир эмас.

Туртинчидан. Бизнес учун қул аи мухитни шакл-лантиришнинг гоят муҳим вазибаларидан бири суд тизимини янада мустаххамлаш, тадбиркорларнинг қ^онуний ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва уларга яна-да қупрок. эркинлик беришга қ.аратилган суд исло-х.отларини чуқурлаштиришдир. **Адлия вазирлиги, Олий ҳужалиқ суди, Олий суд бир ой муддатда мазкур масалалар буйича тақлифлар киритсин.**

Хурматли мажлис иштирокчилари!

Қичик бизнесни ривожлантириш ва фермер ҳужалиқларини шакллантиришни рағбатланти-

риш буйича кабул кдлинган карорларнинг сузсиз бажарилишига алохида эътибор бериш ва бу масалада катъий назорат урнатиш зарур.

2006 йилда 657 та ширкатни, жумладан, пахтачилик ва галлачиликда 447 та, мева-сабзавотчиликда 210 та ширкатни фермер хужаликларига айлантириш борасида бошланган ишларни нихрясига етказиш олдимизда турган муҳим вазифадир.

Шуни алохдца таъкидлаб айтмоқ, чиманки, фермер хужаликларининг ривожланиши ва мустақамланиши ҳамда шу жараёнга бевосита боғлиқ; булган кишлокдаги туб ислохртларнинг самарали амалга оширилиши жуда оддий, аммо муҳим бир тамойилга асосланишини унутмаслигимиз керак.

Яъни, бу борада фермерларнинг шахсий манфаатдорлиги биринчи уринда туриши керак. Бу мақсад кишлокларимиз ҳаётини узгартириш борасида олиб борилаётган барча ислохртларимизнинг асосий ва ҳаракатлантирувчи кучи булиб қолмоғи зарур.

Ҳозирги босқичда фермерлар томонидан узи ишлаб чиқарадиган кишлоқ, хужалиғи маҳсулотини, аввало, чорвачилик ва мева-сабзавот маҳсулотларини қайта ишлаш буйича ихтиёрийлик асосида кооперациянинг турли шакллари яратишга қаратилган таъсирчан механизм ишлаб чиқилиши муҳим аҳамиятга эга.

Туртинчи устувор вазифа — аҳолининг даромадлари ва турмуш даражасини оширишнинг утамуҳим шарти булган бандлик масаласини этишдир.

Мазкур долзарб муаммони ечиш нафақат ҳал икти-содий, балки улкан ижтимоий ва сиёсий аҳамиятга эга булиб, халқимиз турмуш даражаси ва фаровонлигини ошириш билан бевосита боғлиқ. булгани ҳақида ортиқча гапиришнинг зарурати йук., деб уилайман.

Бундай ута долзарб ва муҳим вазифаларни ечишда ҳеч ким, авваламбор, мадаллий ҳоқимиятлар раҳбарлари ва ходимлари четда турмаслиги керак.

Бу уринда гап мамлакатимизда яқинда кабул килинган, катта аҳамиятга эга булган қарор ва дастурларни амалга ошириш ҳақида бормокда. Жумладан:

янги микрофирмаларнинг ташкил килиниши, оилавий бизнес ва кичик хусусий қорхоналарнинг ривожлантирилиши, микрокредитлаш тизимларининг рағбатлантирилиши ҳақида;

қасаначиликнинг йирик саноат қорхоналари билан кооперациялашувидан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш тугрисида;

енгил ва озик-овқат саноатининг маҳаллий ҳомашёни чуқур қайта ишлаш ва тайёр, рақбатга бардошли маҳсулот ишлаб чиқаришга йуналти-

рилган, куп меҳнат талаб киладиган тармоқларини жадал ривожлантириш ҳақида;

2010 йилгача булган даврда хизмат курсатиш ва сервис соҳасини, биринчи навбатда, кишлок, жойларда ривожлантириш хусусида;

шахсий томорка, деҳдон ва фермер хужалиқларида чорва моллари, авваламбор, қўрамоллар сонини оширишни рағбатлантириш тугрисида гап бормокда.

Шуни таъкидлаш жоизки, янги иш уринларини яратишга қаратилган ушбу йўналишларнинг аксарияти катта капитал маблақпарни талаб этмайди. Уларда кузда тутилган курсаткичларнинг туда бажарилиши биз учун муҳим аҳамиятга эга.

Негаки, бу ун минглаб кишиларни, айниқса, хотин-қизлар, кишлок. ёшларини иш билан таъминлаш, оилаларнинг даромадини сезиларли даражада қупайтириш, бутун мамлакатимиз аҳрлисининг фаровонлигини ошириш имкони ни яратади.

Ўзбекистан Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, Қўрақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, шаҳар ва туман ҳ.оқимликлари қабул қилинган дастурлар доирасида аҳ.оли бандлигини таъминлаш учун барча шарт-шароитларни яратиш, бу масалани ҳ.ал қилиш учун зарур булган бинолар, микроқредитлар ажратиш, бир суз билан айтганда, дар томонлама ёрдам ва

қумак курсатиш буйича аниқ, чора-тадбирларни ишлаб қикиши дарқор.

Ушбу дастурларнинг бажарилиши ҳуқумат ва маҳ.аллий ҳрқимият органларининг ҳ.ар бир чорак яқунларига бағишланган йигилишларида атрофлича қуриб ҚИК.ИЛИШИ лозим.

Бешинчи устувор вазифа — экспортни ҳар томонлама рағбатлантириш ва валюта захираларини тежаш, улардан оқилона ва самарали фойдаланишни таъминлашдан иборат.

Мазкур устувор масаланинг амалга оширилиши иқтисодиётнинг экспортга йўналтирилган тарқибини шакллантириш, экспорт салодиятининг усишида ҳусусий сектор улущини қупайтириш орқали ташқ.и савдо ва валюта бозорини янада эркинлаштиришни тақрзо этади.

Бу борада мамлакатимизда экспортни ҳар томонлама рағбатлантириш, юртимизда ишлаб қикарилган товарларнинг ташқ.и бозорларга қик,иши ва интеграциялашувини таъминлайдиган инфратузилмани ривожлантириш масалалари янада долзарб аҳамият қасб этади.

Ҳуқуматнинг бу борадаги энг муҳ.им вазифаси — амалдаги маъмурий, божхона, банк процедураларини қуқур тақдил қ.илиш, мамлакатимизда ишлаб қикарилаётган рақ.обатга бардошли маҳсулотларнинг экспорти йулида FOB булиб турган барча тусиқдарни олиб ташлашдан иборат.

Шу уринда дал килиниши лозим булган яна бир муаммога тухталишни истардим. Тобора купайиб бораётган кичик корхоналар ёки хусусий тадбиркорларнинг хаммаси ҳам уз махсулотини мустакил равишда самарали экспорт кила олмайди, албатта.

Бунга уларнинг нафакат моддий ва молиявий ресурслари, балки тажрибаси ҳам етишмайди, жахрн бозорида эса, уз молини сотиш учун кескин ракрбат тобора кучаймокда.

Бугунги кунда халкаро амалиётда экспорт масаласи билан шу сохага ихтисослашган ташки савдо ташкилотлари, бу ишнинг хакикий профессионаллари шугулланади. Факат меҳнат тасимоти ва ихтисослашув, янги замонавий технологияларга суяниш жахрн бозорида ракрбатга киришиш, кичик корхоналар махрулоти экспортини салмокли даражада купайтириш ва унинг самарадорлигини ошириш имконини беради.

Шу сабабли Ташки иктисодий алокалар, инвестициялар ва савдо вазирлиги Савдо-саноат палатаси, Молия вазирлиги, Иктисодиёт вазирлиги ва Монополиядан чиқариш, ракрбат ва тадбиркорликни куллаб-қувватлаш давлат кумитаси билан ҳамкорликда ташки савдо компаниялари фаолиятини тартибга соладиган мавжуд қрнун ҳужжатларини қайта куриб чиқиши керак.

Ва бир ой муддатда Вазирлар Маҳкамасига гашк.и бозорда изчил иш олиб бораётган хусусий трейдерларга экспортга мах.сулот ишлаб чиқараётган уз ишлаб чиқ.арувчиларимизга яратилган имтиёз ва қулайликларни куллаш борасида таклифлар киритиши зарур.

Хозирги кескин халқ.аро ракрбат шароитида уз махсулотини хорижга сотаётган ишлаб чиқ.арувчиларимиз экспортини кредитлаш ҳамда экспортга махсулот етказиб беришни сугурталаш механизмларини куллаш амалиётини кенгайтириш керак.

Сифатни бошқариш халқ.аро тизимларини ва ишлаб чиқарилаётган мах.сулотлар сертификациясини жорий этаётган корхоналарни ҳар томонлама рағбатлантириш лозим.

Юқ.орида зикр этилган барча муаммоларни ечиш мақсадида амалдаги Божхона кодексининг янги таҳририни ишлаб чиқиш зарурати бугун кун тартибида турибди. Мазкур кодекс барча божхона процедуралари бажарилишининг очиклигини таъминлаш, ички бозорни сифатсиз контрабанда махсулотлари кириб келишидан ҳимоялашга қаратилиши, бевосита таъсир қучига эга булган норматив ҳужжат булиши керак.

Валюта бозори ва ташки савдо бозорининг янада эркинлаштирилиши валюта ресурсларидан фойдаланишда қатъий тежамкорликка амал

килиш билан бирга олиб борилиши лозим. Валюта захиралари, биринчи навбатда, ишлаб чиқаришни техник қайта жихрзлашга, янгилашва модернизация қилишга, шу асосда корхоналарнинг экспорт салоҳиятини юксалтиришга йуналтирилмоғи зарур.

Алоҳида эътибор қаратилиши лозим булган **олтинчи устувор масала бу — уй-жой-коммунал хужалигидаги ислохотларни чуқурлаштиришдир.**

Бу, аввало, уй-жой-коммунал хужалиги соҳасидаги бошқарувни тубдан яхшилаш, уй-жой мулкдорлари ширкатлари макрмини, уларнинг ташкилий ва молиявий мустақиллигини, фаолиятининг самарадорлигини ошириш масалаларини уз ичига олади. Хозирги кунда мамлакатимизда 2,5 мингта шундай ширкатлар ташкил этилган.

Бундан кузланган асосий мақсад авваламбор ширкатларни етарли даражада ваколатга, зарур имтиёз ва преференцияларга эга булган уй-жой мулкдорларининг ҳақиқий узини узиди бошқариш институтларига айлантиришдан иборат.

Уй-жой мулкдорлари ширкатлари, биринчи галда, уй-жой мулкдорларининг маблағларини жамлаган ҳрлда, бирлашган бугортмачи сифатида иш юритмоғи, тупланган маблағларни бево-сита уз олдида турган мақсадга, яъни уй-жой фондини таъмирлаш, ободонлаштириш ва сак-лашга йуналтириши лозим.

Бирок., афсус билан қайд этиш керакки, утган йили Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида уй-жойлардаги шароитни яхшилаш бўйича муайян ишлар бажарилганига қарамай, ширкатлар фаолиятини ҳ.али-ҳ.амон қоник.арли, деб булмайд.

Ақсарият ҳ.олларда улар собик. ЖЭК ва кооперативлардан деярли фарқ. қилмаяпти. Уларнинг асосий қамчиликларидан бири шуки, маҳ.аллий ҳ.оқимликлар томонидан етарлича назорат урнатилмагани туфайли тупланган коммунал туловлар ҳеч қандай режасиз, назарда тутилмаган мақсадларга сарфлаб юборилмоқда.

Ширкатлар доимо айланма маблақарга муҳ.тож бўлиб тургани ҳ.олда, уларда асоссиз равишда бошқ.арув ва хизмат қурсатиш ходимларининг ортикча штата саклаб қрлинмоқда. Жорий ва капитал таъмирлаш ишларининг сифати қрникарсиз аҳ.волда, қузбуямачилик ва маблағларни суистеъмол қилиш ҳ.олатларига йул қуйилмоқда. Қупинча ширкатларга тасодифий қишилар бошчилик қилмоқда.

Ҳар йили аҳ.олини иссиқлик, газ ва ичимлик суви билан таъминлашда одамларнинг диққати ва норозилигини оширишга олиб қеладиған ҳрлатларга дучор буламиз, умумий фойдаланиш майдонлари, подъездлар ва қуп қаватли уйлар атрофидаги ҳ^удудларнинг қ.иёфаси ҳ.амон ҳунук аҳ.волда.

Бундай вазиятнинг сабаблари хдкдца куп гапириш мумкин.

Бунинг асосий сабабларидан бири шундаки, уй-жой фонди хусусийлашганига, мана, 13 йилдан ошди. Яъни, бугунги кунда барча квартира ва уйлар хусусий эгаликка утган. Лекин шуни таъкидлаш лозимки, купчилигимиз х,али-бери шу хрлатни тан олишдан олисмиз.

Бошқача килиб айтганда, энди шахсий ва умумий мулкка айланган уй-жойларни тартибга солиш, таъмирлаш ва саклаш масалалари буйича янгича, таъсирчан тизим ташкил кдлишда купгина муаммоларга дуч келмокдамиз.

Таъкидлаш жоизки, янги усулда ташкил этилган уй-жой мулкдорлари ширкатлари уй-жой фондини бошқариш ва шу уйларда яшовчиларнинг долзарб муаммоларини уз вақтида хал этишда заиф булиб крлмоқда. Очик. айтиш керак, бу ширкатлар бугунги кунда хакикий уй-жой мулкдорлари бирлашмаларига хали-бери айлангани йук..

Уй-жой-коммунал хизматлар соҳасини ислох. килиш яна бир ута муҳим масалани — коммунал хизматлар, пудрат ва таъмир ишлари бозорларини шакллантириш масаласини хал этишни талаб килмоқда.

Токи бозорда рақибат юзага келмас экан, ҳар бир ширкат бир неча пудратчи орасидан энг мак.-

булини танлаш, у билан таъмирлаш ва ободонлаштириш ишларини бажариш юзасидан шартнома тузиш имкониятига эга булмас экан — бу сохддаги мавжуд ах.волни унглаш кийин.

Бундай ута мураккаб муаммоларни ечишда уй-жой мулкдорлари ширкатлари давлат ташкилотлари, мах.аллий х.окимият, молия ва банк тузилмаларининг доимий амалий ёрдамига мух.тож ва шунга дахлдор булган мутасадди рах.бар ва мутахассисларнинг масъулиятини оширишни талаб килади.

К.орак.алпогистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар х^окимликларининг х.ар чоракдаги якуний мажлисларида туман ва шаҳар ^окимларининг одамларнинг кайфиятига бевосита таъсир к.иладиган мазкур ута муҳим ва долзарб масалалар юзасидан ҳисоботларини эшитиб боришни мақсадга мувофиқ,, деб уйлайман.

Вазирлар Маҳкамаси барча манфаатдор идоралар билан биргаликда икки ой муддатда уй-жой мулкдорлари ширкатларини мустахкамлаш, уларга реал маблағлар ажратиб бериш, бу соҳадаги монополияларни тугатиш, таъмирлаш ва коммунал хизматларининг х.акикий бозорини шакллантириш буйича аниқ, дастурни ишлаб чиқ,иши ва к.абул килиши керак.

Пировардида яна бир устувор масалани алох.ида таъкидлаб утмоқчиман. **Бу — энергия ресурс-**

лари, биринчи галда, куп микдорда энергия сарф этадиган тармоқлар — кимё, рангли металлургия, электр энергетикаси ва бошқа соҳаларда каттик. тежамкорликни таъминлаш буйича чора-тадбирларни амалга оширишдир.

Ушбу вазифа жаҳрда энергия ресурсларининг танқислиги ва нархи мунтазам ошиб бораётган ҳрзирги шароитда *тоят* долзарб аҳамият касб этмокда.

Энергетика масаласида Ўзбекистан узини узи таъминлайдиган мамлакат ҳисобланади. Бирок;, бу бизга к.имматбах.0, қайта тикланмайдиган ресурсларга хужасизларча муносабатда булиш ҳуқуқ.ини бермайди. Бу ноёб бойликларда бола-ларимиз, келгуси авлодларимизнинг ҳам ҳақди борлигини доимо ёдда тутишимиз ва бу ҳақда бош кртиришимиз зарур.

Энергия ресурсларини тежашни асло кечиктириб булмайдиган вазифа деб қабул қдпишимиз, шунинг ҳисобидан товарлар, хизматларнинг нархини пасайтиришимиз ва иктисодиётимизнинг усишини таъминлашимиз лозим.

Тан олиш керакки, бизда бу муаммо билан ҳеч ким тизимли равишда жиддий шугулланмаяпти. Ҳатто бугун ҳам, ҳудди 15 йил илгари булганидек, республика саноат корхоналарида энергия сарфи жаҳрдаги уртача курсаткичдан 2—2,5 марта ортик; экани ҳеч кимни ташвишга солмаяпти.

Бу борада энергия ресурсларини қазиб олиш, қайта ишлашдан тортиб, сотиш ва нихрят фойдаланишгача булган деярли барча босқ.ичларда уларни тежаб ишлатмаслик, улчов асбобларининг йуклиги, асоссиз йукртишларга, купинча угрилик ҳ.олатларига ҳам йул қуйилмокда.

Шу уринда, авваламбор, энергия сарфи энг куп булган тармоқларда ва энергетика комплексининг узида бу масала буйича кенг чора-тадбирлар мажмуининг амалга оширилиши якин истик.болдаги жуда муҳ.им ва долзарб муаммолардан биридир.

Вазирлар Маҳкамасига икки ой муддатда 2006—2010 йилларда энергия ресурсларидан тежамли фойдаланиш буйича аник, чора-тадбирлар дастурини ишлаб чиқиш ва қабул қ.илиш топширилади.

Бу дастурда қуйидагиларни кузда тутиш зарур:

нефть, газ ва газ конденсатини қазиб олиш, уларни ташиш ва қайта ишлаш жараёнидаги йук,о-тишлар ва уз технологик эҳ.тиёжлари учун фойдаланиш ҳажмларини кескин қамайтиришни, бу ресурсларни чуқур ва сифатли қ.айта ишлаш даражасининг оширилишини таъминлайдиган янги илгор технологияларни жорий этиш;

иктисодиётнинг барча тармоқларида энергияни тежайдиган асбоб-ускуналарни кенг мик.ёсда қуллаш, энергияни тежаш буйича ҳ,ар қ.айси тар-

моқда тегишли чора-тадбирлар амалга оширилиши юзасидан катъий мониторинг олиб бориш;

энергиядан фойдаланишни ҳисоб-китоб ва назорат қилиш қридаларини такомиллаштириш, ҳамма жойда улчов асбоблари урнатилишини каттик. назоратга олиш, энергия сарфлайдиган асбобларнинг жаҳрн стандартлари бўйича энергия сарфи меъёрларига мое келишини мажбурий сертификация қилиш;

энергияни тежаш бўйича иктисодий рағбатлантириш чораларини янада такомиллаштириш, бунда молиявий-иктисодий, солиқ. воситалари ва механизмлари тизимидан кенг фойдаланиш;

анъанавий булмаган, мукрбил энергия манбаларини кенг қуллаш.

Шу борада ҳркимликлар ҳузуридаги ахрли ва корхоналарга газ ва электр энергияси етказиб бериш билан шугулланадиган идора ва хизматларнинг узини ҳам ислох. қилиш ва уларнинг фаолияти устидан каттик. назорат урнатиш зарур.

Мазкур идора ва хизматларнинг масъулиятсизлиги билан боглик. қуплаб фактлар ҳ.амда бу соҳ.ада йул қуйилаётган нок.онуний узлаштириш ва суиистеъмолликларга ортик.ток.ат қилиб бўлмайд.

Тахлиллар шуни курсатмоқдаки, амалда бундай хизматлардан фойдаланаётган қупчилик истеъмолчилар ё улар учун ҳ.ак. туламайд, ёки турли назоратчилар ва тулов йигувчилар билан пин-

ҳ.она ҳ.исоб-китоб қилади. Хизмат курсатадиган ташкилотлар билан узаро шартнома муносабатларини урнатмаган ёки хизматлардан улчов асбобларисиз фойдаланаётган истеъмолчиларнинг сони ҳудудларда кам эмас.

Ҳукумат (Ш.Мирзиёев), Қрракдлпогистон Республикаси Вазирлар Қенгаши, вилоят ва шаҳарлар ҳ.оқимликлари них.оят бу ишда узил-кесил тартиб урнатиши шарт.

Хурматли дустлар!

Юқ.орида баён қилинган энг муҳ.им й5шалишлар ва устувор вазифаларни амалга оширишдан асосий мақсад — аввало, иктисодиётимизни жадал ва барқ.арор ривожлантириш, юртимизда эркин ва фаровон ҳаёт барпо этиш, ҳалқ.имиз учун муносиб турмуш даражасини яратиб беришдан иборатдир.

Токи саховатли Ўзбекистан заминида истиқрмат қ.илаётган ҳ.ар бир инсон — миллати, тили ва динидан қатъи назар — келажакка ишонч билан қараб, уз ҳаётидан рози бўлиб яшасин.

Мана шу эзгу мақсадларга эришиш йулида барчангизга муваффақият ва омад тилайман.

2005 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш яқунлари ва 2006 йилда иктисодий ислоҳотларни қуқурлаштиришининг энг муҳ.им устувор пуналишилариға батиланган Вазирлар Маҳ.камаси мажлисидаги маъруза, 2006 тил 10 февраль

НАВРУЗ БАИРАМИГА БАРИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ МАРОСИМДАГИ СУЗ

Ассалому алайкум, азиз ватандошлар!

Мухтарам меҳмонлар!

Бугун она диёримизнинг барча гушалари, воҳаю водийларида одамларимиз, эл-юртимиз багрини кенг очиб, «Хуш келибсан, Наврузи олам!» деб бахррга пешвоз чикмокда, яшариш ва янгиланиш фаслини катта хурсандчилик билан кутиб олмокда.

Барчангизни мана шу кутлуг кун, Навруз айёми билан чин калбимдан муборакбод этишга, сиз, азизларга, сизлар оркали бутун халкимизга уз хурмат-эҳтиромимни билдиришга ижозат бергайсиз.

Навруз айёмининг ҳаётимиздаги урни, аҳамияти ва моҳияти ҳақида куп минг йиллик тарихимизда канча-канча дostonлар, афсонаю ривоятлар, кушик. ва касидалар битилган булмасин, унинг маъно-мазмун, бекиёс гузаллигини таърифлашга, уни эъозлаш ва улуглашга ҳар кандай сузлар ҳ.ам ожизлик килади.

Лекин энг қадимий, энг ардоқди, асл миллий байрамимиз булмиш Наврузнинг юртимизда яшайдиган ҳ.ар к.айси инсон калбига, руҳиятига ҳ.еч нарса билан киёслаб булмайдиган ҳ.аётбахш таъсир утказишини, айна шу фусункор дамларда унинг кунглида жуш ураётган хис-туйгуларни тасаввур килиш, англаш кийин эмас, деб уйлайман.

Аввало, куклам нафаси уфуриб, майин шабадалар эса бошлаши, табиат уйБониб, куртакларнинг очилиши билан инсон вужудига янги куч, янги райрат киргандек, унинг томирига, унинг к.он-крнига ҳ.аёт ва бахрр нашидаси югургандек булади, юрагимизни, бутун борлигамизни яхшилик ва яратувчиликка ундайди.

Клр-адирлар, богу роглар яшил либосга бурканиб, майса-гиёҳлар тупрокни ёриб, куёшга талпинаётган ажиб бир паллада одамзот беихтиёр табиат билан уйгун булиб яшашга, сумалак ва халим каби тансик. таомлар тайёрлаб, бу бах.ор неъматларини уз як.инлари, дусту биродарлари, кадрдонлари билан бах.ам куришга, хурсандчилик билан сайил-томошалар утказишга интилади.

Наврузи олам келиши билан қадим замонларда ҳар қандай уруш-жанжаллар, низо ва адоватлар барх.ам топгани каби, бугунги кунда ҳ.ам одамлар уртасидаги турли келишмовчилик, гина ва аразларни унутишга қ.аратилган ҳаракатлар, ҳонадонлар, барча мах.алла-куиларда, эл-юртимизда

ахиллик, меҳр-окибат ва тотувлик мухити **янаД** кучайиши табиий.

Бетакрор Навруз кунларида шу мукаддас тупрокда яшаб утган аждодларимиз, буюк алло мллар, азиз-авлиёларимиз, ота-боболаримизниш, юртимизда тинчлик-хотиржамлик булсин, элимизни файзу барака, хосият тарк этмасин, сувимиз, хрсилимиз мул булсин, дала ишларипп бошлаётган дехдонларимизнинг бахтини, омадини берсин, деган тилак ва дуоларининг ижобат булиши барчамизнинг юрагимизга малхам беради.

Навруз фалсафаси, Навруз кадрийтларининг узвий бир қисми булмиш ёрдам ва кумакка мух. тож одамларга, бева-бечора ва етим-есирларга, беморларга меҳр-мурувват курсатиш, утганларни хотирлаш, табаррук кексаларимизни зиёрат қилиб, дуосини олиш сингари олижаноб туйғу ва интилишлар янада жонланади.

Мана шу хурсандчилик кунларда бағрикенг, очик, кунгил халкимиз бизнинг кувончимизга шерик булаётган узок, ва як,ин кушни халкларни, мана шу майдонда утирган уларнинг вакиллари-ни чин дилдан табриклаб, узининг самимий тилак ва кутловларини йуллайди.

Мухтарам юртдошларим!

Бу йилги Навруз истикуюлимиз, мустикаллимизнинг ун бешинчи Наврузидир.

Бу йилги Навруз ҳаётимизнинг барча жабҳаларида, иктисодиётимиз соҳд ва тармоқларида янгиланиш, усиш ва юксалиш Наврузидир.

Бу йилги Навруз кишлокда тобора х.ал килувчи кучга айланиб бораётган дех.к.он ва фермерларимиз х.аётида том маънодаги янги кун, янги меҳнат палласидир.

Ҳеч шубҳасиз, халқимизнинг мана шундай фидокорона меҳ.нати, интилиш ва саъй-ҳаракатлари негизида юртимизни янада обод қилиш, одамларимизнинг х.аёт даражасини янги босқичга кутариш, уларнинг акд-заковати, куч-гайрат ва салоҳиятини руёбга чиқариш учун имконият яратиб бериш, ах.оли саломатлигини асраш, купмиллатли жамиятимизда узаро ах.иллик ва х.амжих.атлик мух.итини мустаҳкамлаш каби юксак мак.садлар мужассам.

Юртимизда 2006 йилни «Хомийлар ва шифокорлар йили» деб атаганимиз, шу муносабат билан кенг микёсда амалга ошираётган режа ва дастурларимиз одамларга беминнат яхшилик қилиш, бегараз ҳрмийлик курсатиш, инсон дардига шифо бериш сингари Наврузнинг азалий кадрийат ва анъаналари билан ҳамоҳанг экани, айник.са, эътиборлидир.

Азизларим, кадрдонларим!

Барчангизни бағримга босиб, Навруз айёми билан яна бир бор табриклайман.

Юртимизда тинчлик ва осойишталик доимо баркарор булсин!

Хонадонларимиздан меҳру окибат, файзу барака аримасин!

Табаррук оталаримиз, мухтарама момоларимизнинг умрлари узок, булсин, ёшларимизнинг бахтини, камолини берсин!

Наврузи олам барчамизга муборак булсин!

1 . . . > U . . . '

БАРҚДРОРЛИК ВА БУНЁДКОРЛИК - ТАРАКДИЁТНИНГ КУШ ҚДНОТИ

Мамлакатимиз истиклолнинг ун беш йиллик %утлуг туйиға улкан ютуқлар билан кириб бор-моқда. Демократии: ҳукуки давлат, очиқ фукаролик жамиятини барпо этиши, эркин иктисодиётни ривожлантириши, мукаддас кадриятларимизга мое маънавиятимизни юксалтириши йулида куйилаётган янгида-янги кадамлар бунинг яккол далолатидир.

Залворли ютуқларимизнинг асосида юртимизда %укм сураётган тинчлик-осойишталик, халки-

мизнинг яратувчанлик рухи, эртанги кунга булган юксак ишончи мужассам. Зотан, баркарорлик ва бунёдкорлик — тараккиётнинг куш канотидир.

«Хрмийлар ва иифокорлар йили»да халкимиз учун муносиб турмуш шароитини яратиши, мамлакат ободлиги ва эл-юрт фаровонлигини ошириши, жамиятимизда узаро хамжихатлик, мурувват ва багрикенглик мухитини янада мустахкамлаш борасидаги саъй-харакатлар янги, юксак боскичга кутарилмокда. Иктисодиётнинг барча соҳа ва

тармоқларида кузатилаётган барқарор ушш суръатлари, юртимизга кенг куламда кириб келаётган инвестиция ва сармоялар, шаҳар ва кишлоқларимизнинг киффаси кундан-кунга узғариб бораётгани ҳам фикримизни тасдиқлаб турибди.

Айниқса, пойтахтимизда замонавий янги корхона ва ижтимоий иншоотлар, лицей ва коллежлар, мактаблар, шифохоналар, равон ва қулай йуллар, куприқлар, куркам боғу хиёбонлар барпо этиш борасида улурвор ишлар амалга оширилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримов 2006 йил 4 апрель куни Тошкент шаҳрида олиб борилаётган бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишлари билан танишди.

Навруз байрами кунлари пойтахтимизнинг Шайхонтоҳур туман Қоратош мавзесида бир пула учта янги ижтимоий объект — оилавий поликлиника, тикувчилик корхонаси ва маҳалла маркази ишига тушди.

55-оилавий поликлиника Қоратош, Чақар, Чорсу, Гулбозор, Хадра маҳаллаларида истикомат қиладиган 30 мингга яқин аҳолига тиббий хизмат курсатади. Бу ерда юздан ортик тиббиёт ходими ишлайди. Уларнинг асосий қисми оилавий шифокорлардир. Шифохона аҳолига кеча-кундуз ишлайдиган ҳаракатдаги узлуксиз бирламчи тиббий ёрдам хизмати курсатади. Болалар, катта ёшли-

ларга, аёлларга тиббий хизмат курсатадиган хоналар, шунингдек, алоҳида ихтисосликлар бўйича шифокор кабинетлари мавжуд. Улар энг замонавий компьютер техникаси ва махсус тиббиёт асбоб-ускуналари билан жиҳозланган. Масалан, стоматология хонасида Италиянинг «Фашион» фирмаси ускуналари урнатилган. Улар тишини огриксиз ва шовкинсиз даволаш имконини беради. Рентген хонасидаги «Флюороренекс» аппарати эса Россиянинг «Вимпель» заводида ишлаб чиқарилган. У бир соатда 60 кишига хизмат курсатиш имкониятига эга. Аввалги рентген ускуналаридан фарқли уларок, бу аппаратда плёнка ва реактивлар ишлатилмайди. Тасвир туғридан-туғри компьютерга кучади ва уни оддий ок қозғаш билан олиш мумкин.

— Биз оилавий поликлиникаларни шунчаки, замонасозлик учун қураётганимиз йук, — деди давлатимиз раҳбари. — Бундай ерур ва шинам шифо масканларини бунёд этишдан мақсадимиз соғлом авлодни қамол топтириш борасидаги эзгу мақсадларимизни тула руёбга чиқаришдан иборат. Аммо уларни қуришдан олдин, тегишли ҳудуддаги аҳолининг талаб ва эҳтиёжлари ҳар томонлама таҳлил этилиши даркор. Айтайлик, қанча кекса, қанча хотин-қиз ва ёш бола бор, уларнинг қанчаси қандай тиббий қулаққа муҳтож —

хаммаси пухта урганилиши шарт. Оилавий поликлиника фаолиятининг йулга қуйилиши, жи-хрзланиши, муайян ихтисосликлар буйича шифокорларнинг ишга жалб этилиш жараёни ана шундай аниқ, маълумотларга таянган ҳрлда хал килиниши мақсадга мувофиқдир.

Бундай поликлиникаларда биринчи гадда чакалоклар, бол ал ар ва оналар, ҳриладор аёлл арга, шунингдек, кексаларга тиббий хизмат курсатиш устувор мақсадга айланмоғи лозим. Яна бир муҳим жиҳат, оилавий поликлиника ходимлари беморни кутиб утирмасдан, аҳрлининг доимий тиббий ёрдамга муҳтожлик даражасини мунтазам урганиб боришлари, профилактика ишларини изчил амалга оширишлари керак.

Ислом Каримов поликлиникадаги шарт-шароитлар билан танишар экан, тиббиёт ходимлари билан суҳбатлашди. Соҳада амалга оширилаётган ислохртлар шифокорларнинг касбий фаолиятига, шахсий ва оилавий ҳаётига қандай таъсир курсатаётгани билан кизикди.

Яқинда ишга тушган «Мурувваттекс» корхонасида 270 нафар ишчи ишлайди. Унда турли трикотаж буюмлари, асосан болалар кийим-кечаклари, куйлаклар, майкалар тикилади. Корхонада замонавий жиҳозлар урнатилган.

— Илгор техника ва технологияларга асосланган, кишилар талабига тез мослаша оладиган

бундай ихчам фабрикалар фаолиятини ҳар томонлама қуллаб-қувватлаш лозим, — деди Юртбошимиз. — Айни чоғда, бундай корхоналар, биринчи навбатда узининг кенг ва истикболли бозорига эга булиши, уз маҳсулотларига харидор топа билиши, камида бир-икки йиллик буюртмаси олдиндан маълум булиши керак. Шундагина корхона қутилган самарани бериши мумкин.

Президент Ислом Каримов пойтахтимизнинг Самарканд дарвоза маҳалласида бунёд этилган 14-оилавий поликлиника фаолияти билан ҳам танишди.

Хомийлар маблаитари иштирокида қисқа муддатда қуриб фойдаланишга топширилган мазкур шифо маскани туртта маҳалланинг йигирма беш минг кишилик аҳрлисига хизмат қилади. Илгари аҳрли бир неча поликлиникага қатнашга мажбур эди. Янги оилавий поликлиникада эса турли му-тахассислардан иборат уттиз турт нафар малакали шифокор ҳамада олтмиш саккиз нафар ҳамашира қунига 250 кишига бирламчи тиббий хизмат курсатмоқда.

Поликлиника тула компьютерлаштирилган, бу ерда замонавий, юқрри технологияли рақамли рентген, стоматология, таъхис анжомлари ва бошқа асбоб-ускуналар урнатилган. Ҳар бир оиланинг саломатлик паспорти яратилган. Унда ҳонадон аъзолари саломатлиги, уларни безовта қила-

ётган касалликларнинг олдини олиш борасида қилинаётган тадбирлар қайд этиб борилади. Айниқса, кексалар, болалар, хрмиладор аёллар саломатлиги катъий назоратга олинган.

Ахрлига интенсив тарзда бирламчи тиббий хизмат курсатиш мақсадида оилавий поликлиникада куну тун ишлаш тартиби жорий этилган.

Оилавий поликлиника ходимларини саломатлик посбонлари дейиш мумкин. Улар касалликларнинг олдини олишга сафарбар этилган фидойилардир, деди Юртбошимиз.

Президентимиз Самарканд дарвоза маҳалла фуқаролар йиғини ҳамда милиция таянч пунктининг янги биносини бориб курди. Маҳалла фаоллари билан самимий суҳбатлашди.

— Маҳалла — камдан-кам мамлакатда мавжуд булган ноёб идора, — деди Ислон Каримов. — Бу маскан миллий кадриятларимизни асраб-авайлашда, эл-юртимиз тинчлиги ва осойишталигини мустахдсамлашда, ёшларимизни комил инсонлар этиб тарбиялашда муҳим роль уйнаб кел моқла.

Юртбошимиз «Мурувваттекс» корхонасининг Самарканд дарвоза трикотаж фабрикаси фаолиятини ҳам куздан кечирди.

Фабрикада тайёрланаётган маҳсулотлар ички бозор билан бир каторда Германия, Австрия, Венгрия ва Голландия каби хорижий мамлакат-

Иарга экспорт қилинмоқда. Корхонада 250 нафар киши, асосан, ёшлар меҳнат қилади.

Юртбошимиз корхона ишчилари билан мулоқотда бўлиб, улар учун яратилган шарт-шароитлар билан кизикди.

Мамлакатимиз мустақиллигининг 14 йиллик байрами арафасида пойтахтимизнинг халқа йулида — Сергели тумани ҳудудидаги йирик чоррахада 49 метр узунликдаги йул утказгич барпо этилган эди. Ушбу мураккаб транспорт ечими билан ботик, яна бир хайрли иш амалга оширилди — йул утказгич Катта узбек тракти билан боғланди.

Давлатимиз раҳбари мазкур йул утказгич ва Эркин курғони оралигида бунёд этилган 3,7 километрлик янги йулни бориб курди.

— Таракқиётни белгиловчи омиллар куп, лекин уларнинг энг муҳимларидан бири мукаммал коммуникация тизимини яратишдан бошланади, — деди Юртбошимиз. — Йул эса коммуникациянинг асосини ташкил этади.

Маълумотларга кура, истиклол йилларида пойтахтимиз ва унга туташ ҳудудларда қурилган ва реконструкция қилинган йуллар, йул утказгичлар, куприкларнинг умумий ҳажми минг километрдан ошади.

Шу пайтга қадар мамлакатимизнинг жанубий ва шимолий вилоятларидан келаётган катта транспорт оқими Фаргона водийсига пойтахтимизнинг

Халклар дустлиги кучаси орқали йул олар эди. Эндиликда бундай ортикча ташвиш ва муаммоларга чек қўйилди. Янги йул бош кентимиздаги экологик мувозанатни сақлаш ва транспорт катновини янада яхшилашда ҳам муҳим аҳамиятга эга.

— Биз Тошкентда қўпдан-қўп янги иморатлар, боғлар, хийбонлар барпо этилди, — деди давлатимиз раҳбари. — Агар автотранспорт ҳаракати билан боғлиқ. мана шундай муаммоларни ҳал қилмаганимизда, амалга ошираётган ишларимиз бесамар қетиши мумкин эди. Қўлаверса, замонавий ҳ.а.мда йирик шах.арлар ўз ҳавфсизлигини таъминлаши керак. Таъмирлаш ва қўрилиш ишлари ҳали давом этаётган Тошкент халқа йули айни ана шу вазифани ҳам бажаради.

ИНСОН ХОТИРАСИ - МУҚДДАС, ИНСОН КАДРИ - ЎЛЎТ

9 май — Президентимиз Ислам Қаримов ташибуси билан Хотира ва Қўдрлаш қўни деб эълон қилинган ўшбу ўмумхалқ, байрами мамлакатимизда қўнг нишонланди.

Мустиқлик йилларида бу қўн том маънода инсон хотираси ва қўдрига нисбатан адолатни тиклаган, асл ҳақиқатни ўзида мўжассам этган муҳим тарихий санага айланди.

Ўшбу байрам бу гал «Қўрийлар ва шифокорлар йили»да нишонланаётгани ўнинг аҳамиятини янада оширади. Хотира ва Қўдрлаш — инсон ақл-заковатининг бетакрор маънавий неъматлари, тирликнинг азалий мезонларидир. Қўрийлик, саховат ва ҳиммат, меҳр ва мурувват фазилатлари хотира ва қўдр тушунчалари билан ўзаро ўйғунлик қасб этади. Зеро, қалби саховатга, меҳр-муҳаббатга, шафқат-шафоатга тула инсонларгина ўз тарихини, аждодларини доимо хотирлайди ва фидойи қўртдошлари, ерур қелажак йўлида меҳнат қилаётган қишиларнинг қўдрига этади.

Иккинчи жаҳон ўрушида фашизм ўстидан қозонилган галабининг 61 йиллиги нишонланаётган шу

кунларда юртимизда Хотира ва Кадрлаш купи алоҳида эътибор билан байрам қилинаётгани тегиран маънога эга. Бинобарин, Иккинчи жаҳон урушидаги тарихий ғалабани таъминлашда юртдошларимизнинг ҳам миссори ва хизматлари бекиёс бўлган. Жангу жадалларда жон олиб-жон берган минглаб ўзбек ўғлонлари, фронт ортида тунни тонгга улаб меҳнат қилган, ризку насибасини ўзгалар билан баҳам қурган меҳри даре ватандошларимиз матонати ва фидойиликлари ҳеч қачон унутилмайди.

Инсон, халқ, миллат тарихий хотира билан тирик, барҳаёт.

Айниқса, ўтганларнинг хайрли ишларини ёдга олмоқ, кадрламоқ биз учун ҳам фарз, ҳам қарздир. Шу маънода, Иккинчи жаҳон урушида ҳалок бўлган минглаб юртдошларимиз хотирасини ёд этиш ва эъзозлаш, ОФўр жангу жадалларни бошдан кечирган, ярадор бўлиб қайтган кексаларимизни, фронт ортида машаққатли меҳнати билан Ғабаба хисса қўшган инсонлар, айниқса, оналаримизнинг ҳурмат-эҳтиромини жойига қўйиш ва муносиб тақдирлаш миллий қадриятларимиз қаторидан қенг урин олгани қувончли.

Президентимиз Ислам Қаримовнинг 2006 йил 4 майдаги Фармонида мувофиқ Хотира ва Қдрлаш купи, шунингдек, 1941—1945 йиллардаги Иккинчи жаҳон урушида фашизм устидан қозонилган Ғабаба-

нинг 61 йиллиги муносабати билан уруш қатнашчилари ва ногиронларининг қўл билан муқофотланиши уларга қўрсатилаётган эҳтиромнинг яна бир ёрқин намоёнидир. Энг муҳими, ёшларимиз онгу ишларида ўтганларни хотирлаш, тирикларни қдрлашдек инсоний қазилатлар тобора муқатқам муҳрланмоқда. Қчаги қў сабоқларини, халқимиз қелажаги йўлида жонини қидо қилган инсонларни хотирлаш бугунги ва эртанги қўнимизни қдрлашга ўрнатади. Хотира бўлмас экан, Қдрлаш ҳам йўқ. Ушбу тушунчалар муқатқиллик даври авлоди учун ўзига ҳос маънавий қадриятга айланди. Илло, Юртбошишимиз таъбири билан айтганда, буюқ ғалабани буюқ жасоратли инсонлар таъминлаган ва биз, миннатдор авлодлар бу фидойи юртдошларимизни доимо ўлуглаймиш, уларнинг бекиёс матонати ва хотираси олдида ҳурмат билан бош эгамиз.

9 май. Қўтахтимиздаги Хотира майдони қар қўнгидан ҳам ғавжум. Бу ерга уруш ва меҳнат қарҳийлари, ҳуқумат аъзолари, депутатлар ва сенаторлар, қарбийлар, жамоатчилиқ вақиллари ташириф буюрган.

Майдон ўзра соқин мушқа садоси таралади. Жангқохларда жон берган ватандошларимизнинг номлари абадий муҳрланган «Хотира қитоби»нинг зарқал варақлари Ватаннинг фидойи ўғлонлари қисматидан шақодат беради. Мотамсаро она қиёқасида изтироб ва ўмид намоён...

Соат 8.40. Майдонга Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов кириб келади.

Давлатимиз рахбари харбий оркестр садолари остида Мотамсаро она хайкали пойига гулчамбар куйди.

Президентимиз Иккинчи жахон урушида оконфидо қилган минглаб юртдошларимиз хотирасига хурмат бажо этди.

— Бугун, 9 май — юртимизда Хотира ва Кадрлаш куни деб ном олган умумхалқ. байрами билан барча юртдошларимизни кутлайман, — деди Ислом Каримов журналистлар билан суҳбатда. — Мана шундай улут кунда халкимиз шу еруф ва фаровон кунларга шукроналар айтиш баробарида, ҳаётимизнинг тинчлиги ва осойишталиги, осмонимизнинг мусаффолиги учун жангу жадалларда жон олиб-жон берган аجدодларимиз хотираси олдида ҳақли равишда бош эгади. Шу билан бирга, бугун ҳаёт, орамизда яшаётган уруш катнашчиларини ҳар қанча кадрласак арзийди.

Иккинчи жаҳрн урушида фашизм устидан галабани таъминлашда қуплаб халқдар катори Ўзбекистон халқи ҳам жуда катта ҳисса қушган. Уша пайтда юртимизда қарийб 3,5 миллион аҳрли истикрмат қилган булса, улардан тахминан 1,5 миллион нафари урушга сафарбар этилган. Ўз Ватанининг эркинлиги ва озодлиги учун, бугун

биз кечираётган осуда ҳаёт учун 400 минг нафардан зиёд ватандошимиз уруш майдонларида қурбон булган, яна қанчадан-қанча қишилари-миз бедарак кетган.

Бунча одамнинг қурбон булганини уйлаш, қузнгидан утқазишнинг узи изтиробли. Зотан, жанггоҳдарда ҳалок булган биргина одам ҳам — Инсон. Унинг ҳаёти бемахал қун топди, орзу-умидлари руёбга қик.май ҳазон булди. Бу йукртишнинг ортида яна қанчадан-қанча қайгу, гам-алам, ҳасратлар ётибди. Бева-бечораю етим-есирлар, фарзанди йулига қуз тиккан онаизорнинг умиду надоматлари мужассам шу биргина ачқик. йук.отишнинг замирида...

Шу маънода, бу уруш башарият бошига солган қексиз мусибатлар ҳеч қачон унутилмайди. Уруш майдонлари ва фронт ортида миллионлаб одамлар қурсатган жасорат ва матонат тарихимизда, халкимиз хотирасида сақланиб қ.олади.

Юртбошимиз бугунги кунда дунёда уруш таҳдиди наинқи мавжудлиги, балқи бу таҳдид қундан-қунга қучайиб бораётганига ҳам эътиборни қаратди.

— Башарият уз тарихида уруш ҳеч қачон ҳеч қимга енгиллик, ёрунқик олиб қелмаганига қайта-қайта қувоҳ. булганига қ.арамай, Ер юзида урушни ҳоҳдовчилар қамаймаётгани ачинарлидир, — деди Ислом Каримов. — Афғонистонда 27

йил оддин бошланган урушнинг окибатлари дали дам бардам топгани йук., бу юртда далигача тинчлик ва хотиржамлик кузатилмаяпти. Ирокдаги уруш, Эрон атрофида уруш нафасини уфураётган вокелик дам ташвиш уйготмасдан крлмайди. Урушга йуналтирилган бундай даракатлар нега давом этмокда? Афсуски, бу саволга жавоб топиш мушкул. Зеро, дунё тарихи гуводки, урушдан деч качон на уни бошлаганларнинг муроди хрсил булган ва на уруш домида крлганларга енгиллик келган.

Шундай экан, урушларнинг олдини олиш учун нима килиш керак, деган савол тугилиши табиий. Бунинг учун, аввало, жадонда, минтакамизда тинчлик ва баркарорликка асосланган бугунги ва эртанги даётни таъмин этиш керак. Бу йулда дар кандай муаммо тинчлик йули билан, дипломатия оркали дал этилиши лозим.

Мамлакатимизнинг бу йулдаги саъй-даракатлари алодида адамиятга эга. Россия билан Иттифокчилик шартномасини имзолаганимиз, шунингдек, Хитой, Жанубий Корея, Хиндистон, Покистон каби йирик давлатлар билан дустона ва узаро дамкорлик алоқаларини янада чуқурлаштириш борасидаги келишувларимиз Ўзбекистоннинг тинчлик ва таракдиёт йулида куйилган залворли к.адамлари эканини халкимиз, аввало, ёшларимиз теран англашлари лозим.

Энг мудими, дар биримиз дар доим огод, сезгир ва душёр булишимиз даркор. Шу билан бирга, даётда вок, еаларни бефарк. ва локайд кузатувчи сифатида эмас, уларга бевосита дахлдор, тинчлик ва осойишталик, фаровон даёт ва таракдиёт курашчилари булиб яшашга урганишимиз зарур, деди Президентимиз.

Бу борада Ўзбекистан ёшларида муайян тунча ва тасаввур шаклланганини эътироф этар экан, Юртбошимиз узининг айрим таклифларини баён к.илди:

— Аввало, ёшларимиз тарихни чуқур урганишлари лозим, — деди Президентимиз. — Негаки, уз тарихини билмаган жамият истикболга элтувчи йулни топа олмайди. Тарихга беписанд халкнинг келажаги йук.. Куп асрлик тарихи мобайнида Ўзбекистон к.анча боскинларни курмади, Марказий Осиё минтакаси кандай буронлар ичида к.олмади, кимлар бизни тобе ва карам килишга интилмади. Ана шу тарихдан сабоқ. чик.армасак, эртага кечаги кун кургуликлари к.айтадан бошимизга тушиб к.олиши деч гап эмас. Бошқача айтганда, кечаги кунидан тугри хулоса чикариб иш тутган жамият келажакка ишонч билан кадам куяди.

Айни чоғда, ёшлар нафак.ат тарихни пухта урганиши, балки шу буюк утмишимиз билан Бурурланиб яшаши керак. Чунки, бу бизнинг та-

рихимиз. Амир Темур каби шавкатли аждодларимизнинг, упуF аллома ва мутафаккир боболаримизнинг шонли хаёти лавхаларидир.

Шуни дам унутмайликки, бугунги кишиларга, хусусан, буюк келажагимиз бунёдкорларига факат тарихимиз билан фахру Фурур этиб яшаш кифоя кдлмайди. Бурурли, мард ёшларимиз буюк тарихни яратган аждодларнинг ворислари сифатида «Мен келгуси авлодга узимдан нималар крлдираяпман?» деган тушунча ва интилишни онгу шуурига жойлаб яшаши шарт. Эришилган ютукдаримизни янада ривожлантириш билан бирга, бошқалардан узишга интилмок. керак. Ана шунда буюк келажагимизни таъмин этган буламиз. Аслида, биз ҳеч қачон ҳеч кимдан кам булмаганмиз, кам эмасмиз ва кам булмаймиз ҳам, деган даъватнинг мазмун-моҳиятида айна шундай интилиш мужассамдир.

Юртбошимиз таъкидлаганидек, Иккинчи жаҳрн уруши катнашчиларининг энг ёши бугун саксондан ошган. Утган йили худди шу санани 33 минг 572 нафар уруш кдтнашчиси жойларда биз билан бирга байрам қилганди. Бу галги байрамгача улардан 22 минг 251 киши келди. Фахрийларимизни тириклигида кадрлайлик, эъзозлайлик. Уруш к.атнашчиларининг умрини бир йил, бир ойга булса ҳам узайтириш, кунглини олиш, дардига малҳам булиш йулида кулимиздан кел-

ган барча ишни қилиш бугунги авлод учун ҳам фарз, ҳам қарз булмоғи лозим.

Ушбу санани Хотира ва Қдпрлаш куни сифатида кенг нишонлай бошлаганимизга етти йил булди, деди Президентимиз пировардида. Утган даврда бу айёмни кенг байрам қилиш юртимизда истикрмат қиладиган барча миллат ва элатлар вакиллари учун одат тусига қирди. Шу маънода, утганларнинг хотираси олдида таъзим бажо келтириш, инсонни тириклик чоғида к.адрлашдек ана шу ҳаётӣ к.арашлар эл-юртимизнинг қрн-к.онига сингиб бораётгани ва бугунги кунда ҳ.ар бир юртдошимиз умрининг узвий к.исмига, барчамиз учун муқаддас к.адриятга айлангани катта воқеадир.

МАКТАБ УКУВЧИЛАРИНИНГ «УМИД НИХДЛЛАРИ» СПОРТ УЙИНЛАРИ КАТНАШЧИЛАРИГА

Кдцрли фарзандларим!

Авваламбор, мана шу гузал бахрр кунларида *куща* ва саховатли К,ашкддарё заминида жам булган сиз, азиз угил-кдзларимни, сизларга омад тилаб турган устоз-мураббийлар, ота-оналар ва ёру дустларингизни «Умид нихоллари» спорт уйинларининг тантанали очилиши билан чин калбимдан самимий табриклайман.

Бугун сизлар каби минг-минглаб укувчи ёшларимизнинг азму шижоати, очик, чехрасига бок,иб, барчамиз вақтнинг кдндай шиддат билан утаётганини, куз унгимизда янги бир авлоднинг тобора кучга тулиб, сафимизга кириб бораётганини чукур хис этамиз ва беихтиёр кунглимизда, кдлбимизда кувонч ва Ғурур туйгулари пайдо булади, мустак^ил х.аёт кечираётган йилларимизда амалга оширган машакдатли меҳнатимиз зое кетмагани учун Яратганимизга шукроналар айтამиз.

Айник^са, илм-фан, маданият ва санъат, спорт сохаларида уз билим ва истеъдодини, куч ва

имкониятларини амалда намоён этиб, дастлабки умидбахш марраларни кулга киритаётган навк,ирон фарзандларим изни куриб, эртанги кунимизга ишончимиз янада мустах.камланади.

Шу нуктаи назардан Караганда, «Умид них.оллари» спорт уйинларининг навбатдаги мусобак^алари К.ашк.а вох.асида, буюк бобомиз сохибк,ирон Амир Темур тугалиб вояга етган к,адимий заминда утаётгани алохида рамзий маънога эга.

Айнан мана шу табаррук масканда тарбия топган, билим олган бу улуг аждодимиз узининг бек^иёс акл-заковати, ноёб истеъдоди, юксак харбий мах.орати, бунёдкорлик фазилатлари билан жахрнга машхур булган улкан салтанат бунёд килиб, узбек номини улуглаган ва унинг шух.ратини бутун дунёга тараннум этган.

Шунинг учун х.ам буюк Амир Темур авлодлари булмиш сиз, юртимизнинг азиз фарзандлари бобомизнинг бизларга кдрата айтган — биз киммиз, к,андай улуг зотларнинг зурриёдимиз, бизнинг илдизларимиз нак,адар чукур, деган мазмундаги, бугун х.ам катта маъно ва х.аётбахш кучга эга булган даъватини хеч қачон х.еч к^аерда унутмаслигингизни истардим.

Ва айни пайтда бу хикматли сузлар сизларнинг орзу-ниятларингиз, интилиш ва харакатларингизга к.анот бериб, узгалар х.авас к.иладиган

комил инсонлар булиб улгайишингизда доимо куч-кувват бахш этиши табиий, албатта.

Қашкадарё замини азал-азалдан кураги ерга тегмаган, мардлик ва халолликни мукаддас ва олий кадрийат деб биладиган ориятли полвонлари, довюрак бахрдирлари билан хашиша шухрат қрзониб келади.

Бугун сизларнинг барчангиз калбингизда зур хаяжон, зафар иштиёки билан бел боптаб майдонга тушар экансиз, бу мусобакалар халкимизнинг том маънодаги умид нихрллари булган сиздек ёшларимиз учун катта синов ва шараф, шу билан бирга, улкан масъулият эканини, уйлайманки, яхши англайсиз.

Азиз угил-қизларим!

Хозирги кунда юртимизда еруф келажакни уйлаб, катъият ва изчиллик билан амалга оширилаётган янгиланишлар, шу жумладан, таълим-тарбия соҳасини тубдан узгартириш ва самарасини ошириш буйича қабул қилинган умуммиллий дастурларимиз авваламбор ягона бир мақсадни кузда тутди. У ҳам булса, миллионлаб фарзандларимизнинг замон талабларига жавоб берадиган, жаҳрн андозалари даражасида жихрланган, янгича киёфа касб этиб бораётган мактабларда, илгор таълим стандартлари асосида, ҳеч кимдан кам булмаган шароитда билим ва тарбия олишини таъминлашдан иборат.

Мамлакатимиз таракқиётининг бугунги ва эртанги кунини белгилаб берадиган мана шу эзгу мақсад йулида давлатимиз, жамиятимиз сиз, ёшлардан ҳеч нарсани — маблаб ва имкониятни ҳам, куч ва ҳаракатни ҳам асло аямайди.

Менинг даъватим — халкимизнинг ана шундай эътибори ва ғамхурлигига ҳашиша муносиб булинг, жондан азиз Ватанимизни, унинг озодлиги ва мустак.иллигини куз қ.орачигидек асраб-авайлаш, ҳ.имоя қилишга қ.одир фидойи, барқамол инсонлар булиб етишишга интилиб яшанг.

Унутмангки, ота-оналарингиз, устоз-мураббийларингиз, бутун халкимиз сизларга ишонади, сизларни биз бошлаган буюк ишларнинг давомчилари, ҳаётдаги ҳақиқий таянчимиз ва суянчимиз деб билади.

Ишончим қомилки, қизган беллашувлар, адолат, узаро ҳурмат ва самимият руҳида утадиган, фарзандларимизнинг иродасини янада тоблашга, жамиятимизда соиком турмуш тарзини мустаҳкамлашга хизмат қиладиган ушбу спорт уйинлари ҳар бирингизнинг ҳаётингизда ёрқин ва ўқмас саҳифа булиб қ.олади.

Фурсатдан фойдаланиб, сизларга атаб мана шундай замонавий стадионлар, улкан спорт мажмуаларини барпо этган қули гул қурувчилар, меъмор ва муҳ.андисларга, пудратчи ташкилотлар, саховатли ҳ.омийларга, бутун Қдшқадарё

ахдига, бу олижаноб ишга хисса куштан барча инсонларга уз номидан, халкимиз номидан чукур миннатдорлик билдираман.

Сизларни бугунги байрам, бугунги шодиёна билан яна бир бор кутлар эканман, барчангизга сихат-саломатлик, калбингиздаги эзгу интилишларингиз руёбга чикишини тилайман.

Доимо омон булинг, бахт ва омад сизларга хамиша ёр булсин, азиз фарзандларим!

*Ислом КАРИМОВ, Ўзбекистон
Республикаси Президенти*

«ПАХТАКОР» ФУТБОЛ ЖАМОАСИ АЪЗОЛАРИ ВА ФАХРИЙЛАРИГА

Қдрли дустлар!

Авваламбор, сизларни, сизлар орқдли миллионлаб футбол мухлисларини бугунги кутлуг сана — «Пахтакор» жамоасининг ташкил этилганига 50 йил тулиши муносабати билан чин калбимдан самимий муборақбод этаман.

«Пахтакор» деганда, биз ўзбек футболлари тарихидан юксак урин олган, машхур футбол юлдузларини уз сафида мужассам этиб, ирода, катъият ва махррати билан нуфузли халқаро мусобақаларда унутилмас галабаларни кулга киритган куп миллатли, номдор спорт жамоасини тасаввур киламиз.

«Пахтакор» деганда, нафакат футболимиз, балки мамлакатимиз тарихи билан узвий боғланиб кетган, марказда буладими, узок, ва якин шахар-кишлокларимизда буладими — бутун халқимиз калбидан алоҳида жой эгаллаб, унинг фахру ифтихорига айланган, юртдошларимиз хотирасида мухрланиб қолган машхур футболчилар сиймоси куз унгимизда гавдаланади.

Айнан «Пахтакор» жамоаси узбек футболининг етакчи намояндаси сифатида юртимиздаги ҳар қайси маҳалла ва мактабдаги минг-минглаб ёшларимизга ижобий таъсир курсатиб, унинг сафларида туп сурган буюк футболчилардан ибрат ва намуна олган янги-янгилар футболчилар авлодининг етишиб чиқишига замин яратди, десак, айтиш ҳақиқатни айтган бўламиз.

Ярим асрлик тарихи давомида «Пахтакор» зафарли онлар билан бирга, ҳаётнинг жиддий синов ва машаққатларини ҳам бошидан кечиргани, айниқса, 1979 йилги авиаҳалокат натижасида узининг энг кучли таркибидан жудо бўлганини барчамиз хали-ҳануз изтироб билан ёдга оламиз. Ана шу навқирон спортчи углонларимизнинг хотираси халқимиз калбида ҳамон сақланиб келмоқда.

Бугунги кунда «Пахтакор» босиб ўтган мураккаб йулни, бу жамоанинг нафакат Ўзбекистонда, балки мамлакатимиздан олисда жойлашган турли минтақа ва давлатларда ҳам тан олинганини, катта доғдур ва ҳурмат қўзғанганини эслар эканмиз, бизнинг энг муҳим вазифамиз — узбек футболи эришган ана шундай обрӯ-эътибор ва нуфузни тиклаш, унинг шонли тарихини муносиб давом эттиришдан иборатдир.

Мустақиллик йилларида юртимизда спорт соҳасига давлат сиёсатининг устувор йўналиши

сифатида доимий эътибор берилаётгани туфайли миллий футболим изни ҳар томонлама ривожлантириш учун кенг имкониятлар яратилаётгани жамоатчилигимизга яхши маълум. Миллион-миллион муҳлислар, аввало, ёшларимиз калбида ҳайрат ва ҳаяжон, чексиз завқ ва қувонч туйғуларини уйғотадиган футболдек жозибали уйин, таъбир жоиз бўлса, том маънодаги бетакрор санъатга интилишни юксалтириш, шак-шубҳасиз, бугунги кунда спортни оммалаштириш ва соғлом ҳаёт тарзини кенг қарор топтиришда ҳеч нарса билан солиштириб бўлмайдиган бек, иёс таъсир ва аҳамиятга эга.

Шу нуктаи назардан Қарағанда, яқинда қабул қилинган «Ўзбекистонда футболни ривожлантиришга дойр қўшимча чора-тадбирлар тугрисида»ги қарорнинг бу борада нечоғлиқ муҳим аҳамият қасб этишини изоҳлашга ҳоҷат йўқ, деб уйлайман.

Ушбу қарорда қўзда тутилган асосий мақсадлар — футбол клубларининг моддий-техник ва молиявий базасини мустаҳкамлаш, уларнинг таркибига болалар ва усмирлар футбол мактабларини қиритиш, истеъдодли спортчилар захирасини ривожлантириш, мамлакатимиз футболининг оммавийлик даражасини янада кўтариш, стадионларни халқаро андозаларга мувофиқлаштириш, жаҳон ва Осиё чемпионат-

ларида, нуфузли беллашувларда Ватанимиз шафрини муносиб химоя қилишга қарор қилган юксак мал акали футболчиларни, мураббий ва мутахассисларни тайёрлаш каби долзарб вазифаларни амалга ошириш миллий футболимизни янги, замонавий босқичга кутаришга хизмат қилади, албатта.

Энг муҳими, бундай ёндашув нафакат «Пахтакор» клуби, балки жойларда фаолият курсатётган барча клублар ишини яхшилашда ҳам асосий мезон бўлиши, давлат ва жамоат ташкилотлари, ҳрмийлар, ҳаётини шу соҳага бағишланган футбол фидойиларининг эзгу максад-мудцаосига айланишини истардим.

Шу борада биз янгича асосда ташкил этилаётган Ўзбекистон футболини кзшлаб-қувватлаш жамғармасининг фаолиятига катта умид ва ишонч билан қ.арашга ҳақлимиз.

Азиз дустлар, биродарлар!

Фурсатдан фойдаланиб, бугун 50 ёшини нишонлаётган «Пахтакор» жамоасининг шаклланишига, унинг спорт оламида кенг шухрат қрзонишига катта ҳ.исса қушган футболчи ва мураббийларга, мутахассис ва ташкилотчиларга, мухтарам фахрийларимизга барча футбол мухлислари номидан чуқур ҳурмат-эҳтиром ва миннатдорлик изх.ор этишни узимнинг шарафли бурчим, деб биламан.

Барчангизни бугунги кутлуг айём билан яна бир бор табриклар эканман, сизлар «Пахтакор»-дек мамлакатимиз спорт тарихида ёрқин саҳ.ифа яратган машҳур ва севимли жамоанинг шаънини юксак даражада сақлаб, унинг доимо ифтихоримиз тимсоли бўлиб қ.олиши учун билим ва тажриба, қуч-Байрат, салоҳ.ият ва маҳ.оратингизни янада яққол намоён этасиз, деб ишонаман.

Шу йулда барчангизга с.х.ат-саломатлик, бахт ва омад тилайман.

*И с.лом КАРИМОВ, Ўзбекистон
Республикаси Президенти*

ПШГ ХАМКОРЛИКНИНГ УЛЖАН САЛО^ИЯТИНИ НАМОЙИШ ЭТМОҚДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримов Шанхай Хамкорлик Ташиклотининг 2006 йил 15 июнь куни Шанхай шаҳрида бўлиб ўтган саммити арафасида Хитой Халк Республикаси оммавий ахборот воситалари вакиллари билан учрашди. Мамлакатимиз рахбарининг интервью-си ХХРнинг марказий ССТВ-1 телеканали, ётак-чи ахборот махкамаси — «Синьхуа» агентлиги, нуфузли «Жэньминь Жибао» газетаси, Бутунхи-той радиоси ва бошқа оммавий ахборот восита-ларида кенг ёритилди. Куйида ушбу интервью эътиборингизга хавола этилмоқда.

Савол: Хурматли Президент жаноблари, аввало, кимматли вақтингизни аямай, биз билан учрашишга рози бўлганингиз учун Сизга чуқур миннатдорлик изхрр этамиз. Ижозатингиз билан саволларга утсак. Шанхай Хамкорлик Ташиклоти тузилганига беш йил тулди. Сиз мазкур тузил - манинг бу даврдаги фаолиятини қандай бахрлаган бўлур эдингиз?

Жавоб: Ушбу фурсатдан ҳамда Хитойнинг энг йирик оммавий ахборот воситалари вакиллари билан учрашиб турганимдан фойдаланиб, мамлакатингиз ва буюк хитой халкига ўзимнинг хурмат-эх.тиромларимни изхрр этмокчиман.

ШХТни таъсис этиш тутрисидаги хужжатлар бундан беш йил мукаддам айнан Шанхайда, шиддат билан ривожланиб бораётган х.озирги Хитойнинг ўзига хос тимсоли бўлган шах.арда имзоланганида чуқур рамзий маъно бор, деб ўйлайман.

ШХТ тузилганидан кейин ўтган 5 йил давомида х.амкорликнинг деярли барча соҳаларида катта муваффақиятларга эришилди, ташиклот умумэътироф этилган халк.аро тузилма мак.омини олди, унинг ахамияти ва таъсир кучи эса минтака доирасидан ташк.арида х.ам сезилмоқда.

Ўтган бу тарихан клска даврда ШХТ нафакат ўзининг яшовчанлигини курсатди, балки сиёсат ва хавфсизликдан иктисодий ва ижтимоий х.амкорликкача — барча масалаларни ўз ичига олган минтакавий муаммоларнинг бутун бир мажмуини хал этишга к.одир халк.аро форум сифатида жахрн сиёсат сахнасидан мустах.кам урин эгаллади.

Эътиборингизни менинг назаримда ута мух.им саналган бир жихатга к.аратмок.чиман. Дунёдаги вазиятнинг ривожланиши ва глобал ўзга-

ришлар, хавфсизлик ва баркарорликка нисбатан таҳдидларнинг кучайиб бораётгани, «оловли нукталар»нинг сақланиб тургани, турли минтакаларда ва, аввало, барчамизга якин булган Марказий Осиё минтакасидаги мавжуд халқаро террорчилик, экстремизм, айирмачилик ва наркотрафик хавфи ШХТдек халқаро ташкилотни тузиш ва шакллантириш ҳаётий зарурат эканлигини ва бу иш уз вақтида амалга оширилганини тасдиқлайди.

Савдо-иқтисодий ва ижтимоий соҳаларда ҳамкорликни ривожлантиришнинг асосий шартларидан бири ҳам бутун ШХТ маконида хавфсизлик ва баркарорликни мустаҳкамлаш ҳамда баркарор таракқиётни таъминлашдан иборатдир.

Ишончим комилки, келгусида ШХТ доирасида иқтисодий ҳамкорликнинг кулами кенгайиб бораверади. Ташкилотнинг Ишбилармонлик кенгаши, Саноатчилар ва ишбилармонлар форуми, Банклараро бирлашма каби янги тузилмалари самарали фаолият бошлагани шундан далолат беради. Аини пайтда янги тузилаётган Таракқиёт жамрармаси ҳам бу ишга салмоқли ҳисса қушади.

Савол: Ўзбекистон ШХТга аъзо давлат сифатида ушбу Ташкилот доирасидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш ва кенгайтириш учун қандай чора-тадбирлар қурмоқда?

Жавоб: Биз ШХТга аъзо давлатлар уртасида ҳамкорликнинг бугунги даражасини ҳамда ташкилотнинг фаолиятини умуман юксак баҳрлаймиз. Ҳозирги вақтда аъзо мамлакатлар иқтисодиётда, минтақанинг бой минерал-ҳом ашё захираларини узлаштириш соҳасида йирик лойиҳаларни амалга ошириш учун кенг имкониятларга эга.

Биз сармоявий ҳамкорликни фаоллаштиришда транспорт коммуникацияларини таракқиёттириш, минтақанинг бой сув-энергетика захираларидан оқилона фойдаланиш, аҳоли бандлиги каби минтақадаги ечимини қутаётган муаммоларни ҳал қила оладиган ва ҳал қилиши шарт булган иқтисодиёт йуналишларини уз вақтида ривожлантириб бориш, шунингдек, мавжуд ижтимоий муаммолар устуворлик касб этиши зарур, деб ҳисоблаймиз.

Ўзбекистон террорчилик, айирмачилик ва экстремизм каби хавф-хатарларнинг қарқандай қуринишларига қарши қурашиш бўйича ташаббусларни илгари суриб, муайян чора-тадбирлар қурмоқда. Жорий йилнинг март ойи бошида Ўзбекистон ҳудудида ШХТ доирасидаги илк қушма аксилтеррор машқлар утқазилди. Юксак касбий маҳорат даражасида утган бу машқлар хавфсизлик органлари фаолиятининг яхши мувофиқлаштирилганини, уларнинг террорчиликка қарши

биргаликда курашиш борасидаги азму шижоати ва катъиятини намоёиш этди.

Бу уринда ШХТ Минтакавий аксилтеррор тузилмасининг ахамияти ортиб бораётганини таъкидламок. жоиз. Тузилма катъят билан аник, амалий ишларни бажаришга киришди.

Ижтимоий жабхада биз таълим соҳасидаги ҳамкорликни ривожлантиришга устувор аҳамият қаратамиз. Яхши биласизки, ҳар қандай мамлакатнинг тақдири ва келажаги таълим даражаси билан белгиланади. Шундан келиб чиқиб, ШХТнинг булажак саммитида Таълим соҳасида ҳамкорлик тугрисидаги битим имзоланишини куллаб-қувватлаймиз.

Савол: Ўзбекистан ШХТни ривожлантириш истикболини қандай тасаввур этади? Сиз ШХТга аъзо давлатлар раҳбарларининг Шанхайда булажак навбатдаги учрашувидан қандай натижалар кутмоқдасиз?

Жавоб: ШХТ истикболи ҳақида гапирганда, ташкилотимиз тузилганига ҳали бор-йут беш йил тулганини унутмаслик лозим. Бизнингча, шуниси муҳимки, утган бу йиллар давомида ШХТ шаклланиб улгурди, тузилмавий жиҳатдан мустақамланиб, нуфузли халқаро ташкилотга айланди.

Биз айни пайтда йул бошида эканлигимизни ҳам яхши англаймиз. Ҳали ик^ктисодий жабҳада

инсон, унинг ҳ.у.к.у.к, ва эркинликлари-олий кадрият ҳ.ам, ҳавфсизлик соҳасида ҳ.ам, бошқ.а купдан-куп йуналишларда ҳ.ам талай иш қилишимиз керак. Ўзбеклар «Юрган — даре» дейдилар.

Ҳаёт тажрибаси шундайки, йулдошлар аҳ.ил.инок, булса, уларнинг мақсад-муддаолари муштарак булса, ҳар қ.анча узок, йул ҳ.ам машаққатли туюлмайд. Босиб утган йулимизга назар ташлайдиган булсак, куп нарсаларга эришдик, деб бемалол айтиш мумкин. Асосийси — биргаликда илгари бориш учун, самарадорлик ва муваффақиятга эришиш учун муставкам замин яратилди.

Булажак саммитга келсак, унинг Шанхайда, ушбу ташкилот дунёга келган жойда, ШХТнинг нуфузи ва аҳ.амиятини мустақамлаш учун куп иш қилинган ва қилинаётган Хитойда утишининг узи гоёт муҳ.им эканлигини алоҳ.ида таъкидлаган булардим.

Шу вақтга қадар қулга киритилган натижаларни баҳрлаганда, қуйидагиларни қ.айд этиш мумкин: ташкилотнинг сиёсий нуфузи мустақамланмоқда, унинг фаолиятида иштирок этиш ниятини билдираётган мамлакатлар сони ортмоқда. Биз буларни Шанхай ташкилотининг истикболи порлок. эканлигидан, бошқа мамлакатлар назарида жозибадорлигидан далолат сифатида қ.абул қиламиз.

Роса икки йил мук.аддам, ШХТга аъзо давлатлар раҳ.барларининг Тошкентдаги учрашuvi-

да биз Декларацияга имзо чеккан эдик. Унда савдо-иктисодий хамкорликнинг замонавий шакл-шамойил касб этиши, мамлакатларимиз уртасидаги узаро товар айирбошлаш хажмининг ошиши, меъёрий-хукукий асосларимизнинг уйғунлашуви, товарлар, сармоялар, хизматлар ва технологияларнинг эркин ҳаракатланиши учун босқичма-босқич кулай шароит яратишга қаратилган изчил савб-ҳаракатлар мажмуи белгиланган.

Биз уринсиз хаяжонлардан йирокмиз. Навбатдаги саммит олдида турган вазифалар мамлакатларимиз ва халқларимизнинг туб манфаатларига асосланган куп қиррали хамкорликни кадамбакадам ривожлантириш борасидаги максадларимизга мое келади. Айни пайтда олий даражадаги бу учрашувни бутун дунё дикдат билан кузатишини назарда тутган холда, биз унга пухта, астойдил хозирлик курдик. Шуни унутмаслик лозимки, Шанхай саммитида минтаканинг халқаро майдонда кечаётган сиёсий, иктисодий, маданий жараёнларда тобора муҳим урин тутаетган қатор давлатлари раҳбарлари учрашадилар.

Шу муносабат билан геосиёсий жараёнлар шиддат билан ривожланаётган, иқлпедийет ва ахборот соҳалари глобаллашиб бораётган хозирги шароитда ШХТ механизмларини хамкорликнинг янада юқ.ори даражасига мое побонага кута-

риш таб**ий вазифа эканини таъкидламоқ[^]иман. Бу — да[^]Р талаби. Юбилей саммита, бизнингча, янги о[^]лаётган имкониятлардан биргаликда янада уИУ^{мЛИ} ^{^ой}лалтиш, хозирги замон тах-дид ва ҳарФ^{хатарларига} ^{^а}Рши биргаликда янада самар¹¹¹¹ КУР^{21тм"1} жараенига асос солади.

Савол- Узбекистан Республикаси Марказий ОсиёниНГ УР^{таси}да жойлашган. Ундаги сиёсий, иқ.тисод^{^й} ва ижтимоий барқ.арорлик мазкур минтае ҳаётида катта аҳамиятга эга. Сизнинг мавжуд вазият борасидаги нукл-аи назарингизни

лмок5[^] д

Жавоб: Узбекистон, таъбир жоиз булса, Мар-й ос[^]ёнинг юраги саналади, у минтак.адаги б

казий ос[^] д, у минтак.адаг беш мамлак^{атнинг} барчаси билан, шу жумла-дан суЯ^{гЯ} у^{7тм3} йил Д^{аво}мида уруш домидан чика олМ^{аётган} А^{Фронист} он билан хам чегара-дош мамлакатимизнинг нафак,ат жугрофий жой-лашуви, ^{балки унинг улкан инсон} Ресурслари,

ЯЙ у лохия

ти, цивилизация тарихидаги урни, табиий захи-раларга бойлиги хам гоят муҳим аҳамият касб этади. -

Айни вақтда Узбекистоннинг 1991 йилда, та-рихан йин мураккаб би ликка

6

239

239

зият кай тарзда ривожланиши мавхум булиб турган, иктисодий ва ижтимоий ахвол нихрятда ОФНр, иктисодиётнинг куплаб сохалари амалда таназзулга учраган эди. Бундай шароитда мамлакатимизда тинчлик ва баркарорликни, Ўзбекистонда ва бутун минтакада миллатлар ва фукаролараро тотувликни сакдаб крлиш жуда мухим эди. Жамиятни, унинг иктисодий асосини ислох.

килиш жараёнида давлатимиз сиёсати ана шу омиллардан келиб чикдан хрлда белгиланди. Ўзбекистонда ислохртлар боскичма-боскич ва изчиллик асосида амалга оширилмокда. Уларни жорий этишда муайян тарихий шарт-шароит ва бу ерда яшовчи одамларнинг менталитета инобатга олинди. Уларни ижтимоий куллаб-кувватлашга алохдда эътибор беридди. Шу билан бирга, биз мамлакатимиз сархадларини курикуташга, фукаролар хавфсизлигини таъминлашга кддир булган Куролли Кучлар ва хукукри х.имоя к^илиш органларини мустахкамлаш масалаларига х.ам жиддий эътибор қаратдик. Халк^миз буларнинг барчасини куллаб-кувватлади ва пировардида саъй-х.аракатларимиз минтак,а мик.ёсида тинчлик ва баркарорликни мустахкамлашга хизмат к.илди.

Минтакавий хавфсизликнинг узвийлигини, Марказий Осиёда яшовчи халкларнинг тарихий тақдири муштарак эканлигини инобатга олган хрлда, биз, кушнилариимиз билан биргаликда,

минтак,а мамлакатлари билан ҳам икки томонлама, ҳам куп томонлама ҳамкорликни кенгайтириш учун шарт-шароит яратиш буйича узок.ни кузловчи саъй-х.аракатларни амалга оширмокдамиз. Ўзбекистоннинг интеграция жараёнларини ривожлантириш борасидаги куплаб таклифлари шунга қаратилган. Минтак.авий бирлашмалар ва халк.аро ташкилотларнинг фаолияти шунга қаратилган. Улар орасида мамлакатларимизнинг қарийб барча сохалардаги алоқаларини ривожлантириш учун улкан имкониятларга эга булган Шанхай Ҳамкорлик Ташкилотининг аҳамияти тобора ортмокда.

Сунгги йилларда руй берган вок.еалар минтак,а мамлакатларига кимларнинг х.ақиқий дустлигини қурсатди, кузбуямачиларнинг эса асл киёфасини очиб берди. Марказий Осиёдаги давлатларнинг к.ардош халклари қаби Ўзбекистон халк.и х.ам уз уйида, кушнисининг уйида тинчлик ва баркарорликни сакдашнинг нечоғли муҳ.им эканлигини яхши англайди. Уз тақдиримизни узимиз мустак.ил белгилаш ҳуқуқ.и учун, баркарор, ривожланаётган ва гуллаб-яшнаётган минтак.ада уз келажагимизни барпо этиш ҳуқуқ.и учун қурашда саъй-харақатларимизни самарали бирлаштира олишимизнинг қафолати мана шундадир.

Савол: Хитой билан Ўзбекистон уртасидаги муносабатларнинг бугунги аҳволи ва х.амкорлик-

нинг исти[^]болини кандай бахрлаган булур эдингиз?

Жавоб: Бугун комил ишонч билан айтиш мумкинки, сунгги бир неча йил ичида мамлакатларимиз уртасидаги муносабатларда ҳамкорликнинг карийб барча йуналишлари буйича салмокли ютуқларга эришилди.

Шуни мамнуният билан таъкидламоқчиманки, турли даражадаги икки томонлама учрашувлар мунтазам давом этмокда. Бу учрашувлар узаро ишончли сиёсий мулоқотни, Ўзбекистон ва Хитой халқларининг очикдик, ишонч, узаро англашув ва бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик тамойилларига таяниб, янада мустахкам алоқдларни к,арор топтиришга муштарак интилишлари асосига қурилган манфаатли хдмкорликни ривожлантиришга хизмат к.илмокда.

Ўзбекистон Хитой тимсолида мамлакатимиз мустақиллигининг биринчи кунларидан бизни к.уллаб-к.увватлаб келаётган ишончли, буюк кушни ва [^]амкорни куради.

Ўзбекистон билан Хитой уртасидаги дустона алоқ.аларнинг изчил ривожланишида ХХР Раиси Ху Цзиньтаонинг катта хизмати бор. Биз уни ишончли дуст, уз мамлакатини фаровонлик йулидан бошқдриб бораётган доно ва узокри курувчи рах.бар деб биламиз.

Утган йили мамлакатларимиз уртасида Дустлик, х.амкорлик ва шериклик муносабатлари туБрисадаги давлатлараро шартноманинг имзо-лангани икки томонлама алоқ,алар тарихидаги мух.им воқ,еа булди. Биз, мазкур хужжат алоқ.аларимизда салмокди узгаришлар ясаш ва ҳамкорликни узок, муддатли асосда ривожлантириш учун мустахкам пойдевор булиб хизмат к«илади, деб кдтъий ишонамиз.

Ўзбекистон ва Хитой террорчилик, айирмачилик ва диний экстремизм балосини бевосита бошидан утказган мамлакатлар сифатида минтакавий барк[^]арорлик ва хавфсизликни куллаб-куватлаш борасида ҳамфикрдир. Биз мамлакатларимизга демократлаштириш ва жамиятни ривожлантириш йулларининг *тарбча* андозаларини четдан туриб тик.иштиришга оид уринишларга карши [^]атБий курашиш борасида х.ам х.амфикримиз.

Ик.тисодий ҳамкорлик изчил, юксак суръатлар билан ривожланмокда. Масалан, 2000 йилга к[^]иёсан олганда Ўзбекистон билан Хитой уртасидаги узаро товар айирбошлаш хажми беш баробардан купрок. орти ва утган йили, биздаги маълумотларга кура, к.арийб ярим миллиард АҚДЛ долларига етди.

Шу билан бирга, биз катъий аминмизки, икки мамлакатда ҳам савдо-иктисодий ва молиявий-

сармоявии

хамкорликни янада

юкрри поғонага

ИСЛОМ КАРИМОВ

кутариш учун ишга солинмаган катта имконият ва улкан салоҳият мавжуд.

Мамлакатимиз хитойлик шерикларнинг сармояси ва илрор технологияларини жалб этишдан манфаатдор. Ўзбекистон Хитойнинг бу мамлакат дунёда етакчилик килаётган соҳалардаги, масалан, телекоммуникация соҳаси, компьютер ва унинг бутловчи қисмларини ишлаб чиқариш, маиший техника, машинасозлик, қимё ва нефть қимёси саноатидаги тажрибасига қизиқиш билан қарайди.

Биз Хитой компанияларининг молиявий ва технологик имкониятлари кенгайиб бораётганига гувоҳ. Булмоқдамиз ва улар билан ҳамкорликда мамлакатимизда нафакат ички бозор, балки экспортга, ўқинчи мамлакатларга мулжалланган маҳсулотлар ишлаб чиқариш учун қўшма қорхоналар тузишга тайёрмиз.

Назаримда, ҳрзирги кунда умумий вазифамиз савдо-иқтисодий ва сармоявий соҳаларда ўзаро манфаатли ҳамкорликни кенгайтириш ҳамда ривожлантиришнинг йул ва имкониятларини топишдан иборат.

Фан, техника, таълим, маданият, сайёҳлик соҳаларида ҳамкорлик учун катта салоҳият мавжуд. Бу йўналишлардаги алоқаларни фаоллаштириш учун икки мамлакат ўртасида ахборот ал-

ИНСОН. УНИНГ ХУҚУҚ ВА ЭРКИНЛИКЛАРИ-ОЛИЙ КАДРИЯТ

масувини қўчайтириш зарур. Хали-ҳднуз Хитойда ҳам, Ўзбекистонда ҳам мамлакатларимиз иқтисодий салоҳияти, ҳамкорлик имкониятлари, маданияти ва тарихи тугрисидаги ахборотлар етишмаслиги сир эмас.

Ўзаро хабардорлик ва бир-бирининг маданий-тарихий меросига ҳурмат ҳалқларимиз ўртасидаги ишончни мустаҳкамлашга ва уларнинг яқинлашувига хизмат қилиши, шериклик муносабатларининг ижтимоий асосини мустаҳкамлаши шубҳасиз.

Савол: Тошкентда расман 2004 йилнинг июнида очилган ШХТ Минтақавий аксилтеррор тузилмаси бугун ШХТнинг икки доимий ишловчи органидан бири сифатида фаолият қўрсатмоқда. Террорчилик, айирмачилик ва экстремизмга қарши қўрашда ҳамда минтақавий ҳавфсизликни мустаҳкамлашда бу тузилманинг ўрни қандай?

Жавоб: ШХТ Минтақавий аксилтеррор тузилмаси таъсис этилганидан буён ўтган икки йил ўнинг долзарблиги ва ўз вақтида ташкил этилганини қўрсатди. Бугун ШХТ маконида ҳавфсизликни таъминлаш масалаларида саъй-ҳаракатларни бирлаштиришнинг, шунингдек, ҳуқуқни ҳимоя қилиш тизими мутахассислари амалий ҳамкорлигининг платформаси ва воситаси сифатида ўнинг аҳамияти ўртиб бормоқда.

Х.озирги кунда мазкур тузилманинг вазифалари факат террорчилик, айирмачилик ва экстремизмга карши кураш билан чекланмайди. Одамларнинг онгини захарлаб, ёшларни йулдан оздириб, улардан террорчилик ҳаракатларининг сукир ижрочиларини тайёрлайдиган «конвейер» яратувчи куплаб радикал ва экстремистик марказларнинг кабиҳ. ниятли мафкуравий ишларига карши курашиш ҳам унинг вазифасидир.

Минтакавий аксилтеррор тузилма ташкил этилганига куп вақт булмаган эса-да, унинг фаолиятида амалий ишлар кучаяётгани кузатилмок-да. Террорчилик, айирмачилик ва экстремистик ташкилотлар ҳамда уларнинг фаолиятига дахлдор шахслар буйича ягона маълумотлар банкини шакллантириш ишлари якунига етмокда.

Ушбу тузилма ишида ахборот-таҳлил билан ботик, фаолиятни янада такомиллаштиришга, нафакат бевосита террорчиликка карши кураш, балки унинг эҳтимол тутилган куринишларининг олдини олиш буйича ҳам тавсиялар ишлаб чиқишга алоҳида эътибор берилаётгани максадга мувофикдир. Бизнингча, бу тугри ёндашувдир.

Мухтасар айтганда, бугун Минтакавий аксилтеррор тузилма «уч ёвуз куч» — террорчилик, айирмачилик, экстремизмга катъий ва изчил карши туришга крдир булган тузилмага, ХХІ асрнинг таҳдид ва хавф-хатарларини бартараф

этиш йулидаги муваффақиятли ҳамкорликнинг амалий ва самарадор механизмига айланиб бормокда.

Аминманки, минтакавий хавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш, уз навбатида, *U1XJ* доирасида куп киррали ҳамкорликни ривожлантириш, халқларимиз фаровонлиги йулида мавжуд улкан иқтисодий ва инсоний салоҳиятни тула туқис ва янада самарали ишга солиш учун мустаҳкам замин яратади.

Ушбу фурсатдан фойдаланиб, укувчиларингиз, томошабинларингиз ва тингловчиларингизга ҳамда бутун хитой халқига тинчлик, фаровонлик ва раванк. тилайман.

.

ХАВФСИЗЛИК ВА БАР^АРОРЛИКНИ САҚДАШ, ХАЛҚАРАВИМИЗ ФАРОВОНЛИГИНИ ОШИРИШ - ЭНГ МУШМ ВА УСТУВОР МАСАЛА

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов 2006 йил 14 июнь куни Шанхай Хамкорлик Ташкилотига аъзо давлатлар раҳбарларининг навбатдаги саммитида иштирок этиш учун Хитой Халк Республикасининг Шанхай шаҳрига жўнаб кетди. Давлатимиз раҳбари сафар олдидан қўйидаги фикрларни баён этди.

Маълумки, Шанхай Хамкорлик Ташкилоти бундан беш йил муқаддам айнан мана шу шаҳарда ташкил топган эди. Шу фактни инобатга оладиган бўлсак, мазкур учрашув, таъбир жоиз бўлса, узига хос юбилей кенгашининг Шанхай шаҳрида ўтказилиши алоҳида рамзий маънога эга эканини тушуниш қийин эмас, албатта.

Бугунги кунда дунёда ва минтақада катта нуфуз ва салоҳиятга эга бир қатор давлатлар аъзо бўлган ушбу ташкилотнинг навбатдаги саммитига тайёргарлик жараёнининг ўзи жаҳон жамоатчилигининг қ.и.и.и ва эътиборини торт-

инсон, унинг ҳуқуқ, ва эркинликлари - олий қадрият мўқда. Бу эса учрашув давомида халқаро аҳамиятга молик мудим масалалар му^оқама этилишидан далолат беради, десак, ҳеч қандай ҳато бўлмайд.

Табиийки, бундай қ.и.и.и.и муайян сабаблари бор. Бу ҳақда гапирганда, авваламбор, Шанхай Хамкорлик Ташкилотининг тарихан ^исқа бир муддатда нафак.ат шаклланиш ва тараккиёт жараёнини босиб ўтганини, балки бир ярим миллиарддан ортиқ. аҳ.оли яшайдиган минтақада тинчлик, ҳавфсизлик ва барқ.арорликни сақдаш, сиёсий, иқтисодий ва социал-гуманитар соҳаларда х.амкорлик алоқ.аларини ривожлантиришга ҳар томонлама қ.одир бўлган халқ.аро ташкилот сифатида ўзини намоён қ.илаётганини таъкидлаш лозим. Шунинг учун х.ам ҳрзирги пайтда бу ташкилотнинг сиёсий нуфузи тобора мустаҳкамланмоқда, унинг фаолиятида иштирок этиш истагини билдираётган мамлакатлар сони ортиб бормоқда.

Бу галги учрашувда ташкилотга аъзо бўлган Хитой Халк. Республикаси, Россия Федерацияси, Ўзбекистон, Қ^озогистон, Тожикистон ва Ь^ирғизистон давлатларининг раҳ.барлари билан биргаликда туртта қўзатувчи мамлакат — Ҳиндистон, Покистон, Эрон, Мугулистон вакиллари иштирок этиши қўтилаётгани х.ам шуни қўрсатади, деди Ислом Каримов.

Олий даражадаги бу учрашувда 15 та хужжат имзоланиши кузда тутилмоқда. Жумладан, Шанхай Хамкорлик Ташкилотининг беш йиллиги муносабати билан декларация, халқаро инфор­мацион хавфсизлик тугрисида баёнот, ташкилотга аъзо давлатлар томонидан халқаро терроризмга қарши биргаликда утказиладиган тадбирларни ташкил этиш тартиби ҳақидаги битим, таълим соҳасидаги ҳамкорлик тугрисида шартнома, Ишбилармонлик кенгашининг фаолияти, ик­тисодий, молиявий ва банк тизимлари фаолияти ҳақидаги хужжатларнинг қабул қилиниши мул­жалланмоқда.

Айниқса, булиб утадиган учрашувда минтака­мизда хавфсизлик ва барқарорликни сақлаш, тинч ва осуда ҳаётимизга таҳдид соладиган ҳар қандай хавф-хатарларга йул қуймаслик, иктисодий ва молиявий, жумладан, инвестицион ҳамкорлик­ни янада кенгайтириш, транспорт коммуника­цияларини ривожлантириш, ташкилотга аъзо давлатлар жойлашган минтақанинг бой сув энер­гетика захираларидан, ер усти ва ер ости бой­ликларидан оқилона фойдаланиш билан боғлиқ. уз ечимини қутаётган масалаларни муҳ.оқама қилиш ҳам кузда тутилмоқда.

Шу билан бирга, ушбу ташкилот иштирокчи­си бўлган давлатларнинг ик.тисодий тарак.қ.иёти­га бевосита таъсир қурсатадиган соҳ.алар — ком­

муникация ва информация тармоқларини, темир йул, автомобиль йулларини барпо этиш бўйича лойиҳ.аларни муҳрқама қ.илиш, шунингдек, баъ­зи ташкилий-институционал масалалар ҳам кун тартибига киритилган. Айни пайтда ташкил отнинг Саноатчилар ва ишбилармонлар форуми, Банк­лараро бирлашма, Таракхиёт фонди каби тузил­малари фаолиятини йулга қуйиш сингари маса­лалар ҳам атрофлича муҳ.оқама қилинади.

Уйлайманки, бу масалалар бўйича қ.абул қ.илинадиган қ.арорлар минтақ.амизда жойлашган барча давлатларни ижтимоий жих.атдан янада ривожлантириш, мавжуд улкан салоҳ.ият ва ре­сурслардан самарали фойдаланиш йулида янги имкониятлар очиб беради.

Келгусида Шанхай Хамкорлик Ташкилотининг фаолияти самарадорлигини ошириш ҳақида га­пирганда, мен қуйидаги масалаларга алоҳ.ида эътибор қ.аратиш зарур деб биламан, деб фикри­ни давом эттирди Президентимиз.

Биринчидан, бошқа барча ҳ.аётий масалалар­нинг негизини белгилаб беради ган минтақамиз­да тинчлик, хавфсизлик ва барқ.арорликни сак­лаш ва мустақ.камлаш, халқ.аро терроризм ва экс­тремизм, сепаратизм, наркотрафик каби замон­авий таҳдидларга қ.арши кураш масаласи бундан буён ҳам ШХД"нинг ута муҳ.им ва устувор вазифа­си бўлиб қ.олиши лозим.

Бу мақсадга эришиш учун, авваламбор, мазкур ташкилотга аъзо булган барча давлатларнинг мавжуд хавф-хатарларни ягона принциплар асосида, бир куз билан қараши ва баҳрлаши талаб этилади.

Иккинчидан, мана шундай таҳдидларнинг олдини олишда минтақамизга, миллионлаб одамларнинг ҳаётига зарар етказиши мумкин булган ёвуз қучларнинг фаолиятини нафакат тутри баҳрлаш, балки уларга қарши бир ёқадан бош чиқариб биргаликда қурашиш, ташкилотга аъзо булган ҳеч бир давлатда қутюрувчилик ҳаракатларига йул қуймаслик, барча қуч ва имкониятларни шу мақсадда бирлаштиришни бугун ҳаётнинг узи тақрзо этмоқда.

Энг муҳими, бундай террорчилик ҳуружлари, айтайлик, бир давлат ҳудудида содир этилганда, ШХТга аъзо бошқа бир давлатнинг, бу офат бизни четлаб ўтади, б из факат транзит мамлакатмиз ёки халифалик тузумини ўрнатиш даъвоси факат Фарғона водийсига тегишли, деган мазмундаги сохта қарашлар билан ёндашуви мутлақ номаносил бўлиб, бундай позицияни умуман оқлаб ва қабул қилиб бўлмайди.

Ана шундай хавф-хатарларга қарши факат биргаликда изчиллик ва қатъият билан қураш олиб борилган тақдирдагина бундай ҳамкорлик ижобий натижа бериши мумкин.

Учинчидан, Шанхай Ҳамкорлик Ташкилоти-га аъзо давлатлар ўртасида ҳамкорликда ҳам этилиши зарур булган сиёсий, иқтисодий ва бошқа муаммоларни ечишда мазкур ташкилот ва унга аъзо булган давлатлар орасида ўзаро ҳурмат ва ишонч муҳити мавжуд булгандагина қабул қилинадиган қарорларнинг самараси ва таъсирини амалда сезиш мумкин.

Шу нуқтаи назардан қараганда, халқимизнинг «Бирлашган — ўзар, бирлашмаган — тузар», деган мақрида қуқур маъно бор, деб ўйлайман, деди давлатимиз раҳбари.

Тўртинчидан, маълумки, Шанхай Ҳамкорлик Ташкилоти ўз сафида ҳудуди, аҳолиси ва иқтисодий салоҳияти жиҳатидан турлича мавқега эга булган давлатларни бирлаштиради. Албатта, ўшбу давлатларнинг барчаси ҳам бу ташкилот доирасида ўз миллий манфаатларини қўзлаган ҳолда сиёсат олиб боришга интилади. Мана шундай нозик вазиятда ўзаро манфаатли ҳамкорликни таъминлаш учун аввало нима қерак, деган саволга, мен халқаро дипломатия тилида кенг қўлланадиган манфаатлар баланси, таъбир жоиз булса, манфаатлар мувозанати, деган мезонни доимо сақлаш, унга риоя қилиш ва бу масалани эътибор марказида тутиш қерак, деб жавоб берган бўлардим.

Ишончим қомилки, Шанхай Ҳамкорлик Ташкилотининг навбатдаги саммити мамлакатлари-

миз уртасидаги конструктивлик ва прагматизм каби асосий тамойилларга асосланган узаро ишонч ва хурмат мухитини чуқурлаштиришга хизмат килади, хавфсизликни таъминлаш масалаларини ечиш, тинчлик ва барқарорликни саклаш, халқларимизнинг фаровонлигини оширишда мустаҳкам пойдевор яратади.

ТИНЧЛИК ВА БАРҚАРОРЛИКНИ САҚДАШНИНГ ИШОНЧЛИ КАФОЛАТИ

Хурматли давлат раҳбарлари!

Муҳтарам саммит катнашчилари!

Давлатлар раҳбарлари ва вакиллари — саммит иштирокчиларини қутлаш менга катта мамнуни-ят бағишлайди. Хитой Халқ Республикаси раиси жаноб Ху Цзиньтаога ва барча хитойлик дустла-римизга меҳмондустлик ва Шанхай Ҳамкорлик Ташкилоти саммитини ажойиб ташкил этганли-ги учун миннатдорлик изҳар этаман.

Ўзбекистон ШХТнинг утган беш йиллик фаолиятига бу ерда берилган бахрларни маъқуллайди.

Ҳақиқатан х.ам, х.укук.ий базани шакллантириш, асосий ҳужжатларни қабул қилиш, ШХТнинг ташкилий ва институционал шаклланиши борасида улкан ишлар қилинди, ШХТ олдида турган энг муҳим вазифаларни амалга ошириш учун самарали х.амкорлик ва узаро алоқани йулга қуйиш бўйича салмоқли қадамлар ташланди.

изчил ривожланиб, уз фаолияти доирасини хавфсизлик соҳасидан сиёсий, иктисодий ва ижтимоий-гуманитар соҳалар, шунингдек, халқаро террорчилик, экстремизм, айирмачилик ва наркотрафикка қарши кураш соҳасидаги қўш қўламли ҳамкорликкача қўлгайтирди.

Тарихан қисқа даврда ШХТ нафакат нуфузли халқаро тузилмага айланди, балки ҳозирги замон геосиёсатини белгиловчи омиллардан бири бўлиб шаклланди.

Бизнинг фикримизча, ШХТнинг халқаро обрўси ва жозибдорлиги ортиб бораётганини белгилаётган энг муҳим жиҳатлар қуйидагилар:

Биринчидан, Евроосиё ҳудудида ШХТнинг уз вақтида ташкил этилиши ва бунга эҳтиёж бўлиги, унинг олдига қўйилган ва ҳал этилаётган вазифаларнинг долзарблиги. Бунда хавфсизликни таъминлаш масалалари билан бир қаторда ташкилотга аъзо мамлакатлар ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан барқарор ривожланиши муаммоларини ҳал қилишга муҳим аҳамият берилаётгани эътиборга моликдир.

Иккинчидан, ШХТ умумий чегаралар, яъни тарихий-маданий, анъанавий сиёсий, иқтисодий ва гуманитар алоқаларга эга давлатларнинг тенг ҳуқуқли бирлашмаси бўлиб, унинг фаолияти бошқа мамлакатларнинг манфаатларига қарши

қаратилмаган ва қарама-қаршилик қиладиган блок ҳусусиятига эга эмас.

Нихоят, **учинчидан**, ҳозирги замонда ШХТ узининг асосий тамойилларидан қелиб чиқиб, барқарорликни сақлашнинг ишончли қафили, радикал ва экстремист қўшлар, турли қўшувчи ва бузғунчи марказларнинг минтақада вазиятни издан чиқариш, уни қарама-қаршилик ва низо майдонига айлантиришга уринишларига тўсик қўшувчи омил сифатида майдонга чиқариётгани алоҳида аҳамиятга эга.

Ҳурматли саммит қўшнашчилари! Халқаро ҳамжамият томонидан амалга оширилаётган сўй-х.аракатларга қарамай, жаҳон бўйлаб хавф-хатар қамаймаяпти.

Бугунги форумда вакиллари иштирок этаётган қенг географик ва геосиёсий ҳудудда ҳали-ҳамон қескинлик ўчоқлари, ҳудудий ва минтақавий низолар, миллий ва диний асосдаги қарама-қаршиликларнинг қескинлашиш хавфи, иқтисодий ва гуманитар хавф-хатарлар сақланиб қолмоқда.

Афғонистонда вазиятнинг бекқарорлиги, наркотик ишлаб чиқариш ҳажми ортаётгани, ўшбу мамлакатда жойлашган қоалиция қўшларининг бўлилатга қарши қўраш қоралари қўтилган натижа-ни бермаётгани қиддий ташвиш ўйготмоқда.

Минтақа мамлакатлари ўртасидаги муносабатларга қовуқчилик тўшириш, ўларни қўқ.обил дав-

латлараро бирлашмаларни шакллантириш буйича турли геосиёсий комбинацияларга тортишга астойдил уринишлар давом этмокда. Булардан мақсад узининг стратегик манфаатлари йулида минтакадаги вазиятни издан чиқаришдир.

Минтақдаги давлатларни, сиёсий йуналиши уларнинг узок, муддатли манфаатларига мие келиши ёки келмаслигига қараб, демократик ёки гайридемократик деб атайди, бундай қарашнинг оқибати дам шунга яраша булади.

Уз-уздан аёнки, юзага келаётган мураккаб вазиятда узок, истикболни ҳисобга олиб бундай комбинацияларнинг руй бериши мумкин булган барча оқибатларини олдиндан қура билиш ва бартараф этиш лозим.

Ҳар бир мамлакатнинг манфаатлари ва ҳавфсизликнинг яхлитлиги тамойилидан келиб чиқиб, ҳаммамиз учун умумий булган таҳдидларга қарши қурашда ягона позицияда туриб иш тутмок. муҳим аҳамият қасб этади. Минтакадаги мавжуд ижтимоий-сиёсий ва ижтимоий-иқтисодий муаммоларни баҳрлашда келишилган ёндашувлар амда радикализм, экстремизм мафқураси қуружи ва миллатчилик қуринишларига қарши жавоб ҳаракатларини ишлаб чиқиш зарур.

Сув-энергетика ва табиий ресурслардан самарали фойдаланиш, коммуникация масалалари ва бошқ.а муаммолар ҳ.ар бир мамлакат ва умуман

минтақ.а манфаатларининг мувозанатини ҳ.исобга олган ҳрлда оқ.илона ҳ.ал этилиши лозим.

Мамлакатларимизнинг барқдрор ва изчил ривожланиши, халқларимизнинг фаровонлиги, қуқ жих.атдан, қуқ томонлама иқтисодий ҳ.амқорлик ва кооперацияни янада қуқуқлаштиришга, «Шанхай қараёни»нинг барча қ.атнашчилари манфаатларига бир ҳилда мие келадиган муқ.им трансмиллий лойиҳ.аларни ҳ.ал этишда биргаликдаги қай-ҳ.аракатларимизни қуқайтиришга боғлиқ..

Айтилган фикрларни умумлаштириб, шунитаъкидлашни истардимки, имзолаш учун тайёрланган саммит ҳужжатлари — ШХТда интеграция қараёнларини қенгайтириш ва қуқуқлаштириш, замон таҳдидларига қарши биргаликда қурашиш борасидаги янги қадамдир.

Ишончим қомилки, узаро ишонч ва ҳурмат, мамлакатларимиз уртасидаги конструктивизм ва прагматизм, манфаатлар мувозанатини сақлаш қабии асосий тамойилларга асосланган ҳамқорлик ҳавфеизликни таъминлаш, тинчлик ва барқ,арорликни муқ.амлаш, халқларимиз фаровонлигини ошириш масалаларини ҳ.ал қ.илиш учун муқ.амлаш қойдевор яратмокда.

Эътиборингиз учун ташаккур!

*Шанхай Ҳамқорлик Ташкилотии Давлат
рахбарлари Қенгашининг Шанхай шаҳрида
булибутган мажлисида қуқланган нутқ.,
2006 йил 15 июнь*

ОСИЁДА ТИНЧЛИК ВА ХАМКОРЛИҚНИ МУСТАХКАМЛАШ ЙУЛИДА

Хурматли раис!

Хурматли давлат ва ҳукумат раҳбарларини!

Хонимлар ва жаноблар!

Сизларни, ушбу саммитда қатнашаётган давлатлар раҳбарлари ва вакиллари кутлаш ҳамда курсатилган меҳмондустлик ва дустона Қабул умум Қозғистон Президенти Нурсултон Назарбоевни самимий миннатдорлик билдириш менга катта мамнуният бахш этади.

Фурсатдан фойдаланиб, Кенгазда бугун миссия қамрама этилаётган масалалар буйича ўзгаришлар айрим фикр-мулохазаларимни қўлскача баён намояна қилишмоқчиман.

Давлатлараро муносабатлардаги моқаро қамрама-қаршиликларни қартираф этиш ҳамда миллиятлараро ва динлараро тотувликни таъминлашда ҳам муваффақиятга эришишнинг эҳтимол шарти булган ишонч масалаларига қарши қамонларда бирдек устувор аҳамият қилиб қилим қилиш қимга сир эмас.

Лекин бизнинг асримизда — глобаллашу, милли геосийосийлашув қараёнлари ҚОЯТ қуқуқлагини,

қарётган дозирги даврда, бизни қуқуқаб турган дунё қисли қуқуқилмаган суръатлар қилан ўзгариб, ўнда қаршаётган қалқдар ва давлатлар тобора қир-қирига қоглик, қуқуқиб ва қарият ўта қозиклашиб қорастган қир қайтда ишонч қораларини муқтахкамлашнинг қизим ва меқанизмларини ишлаб қикшиш, қарқарорликни қаклаш ва моқароларнинг олдини олиш қорасида давлатларнинг қарий-қарақатларини қанада қароллаштириш айниқра муқим аҳамият қасб этмоқда.

Қарқамизга қарши маълумки, бу масалалар, бу долзарб муаммолар маълуми қуқуқаб минтақавий ва субрегионал қалққаро туқилмаларнинг, аввало, нуқузли тақкилот буқмиш Қирлашган Қиллатлар Қашкилотининг доимий диктат марқазиде туради. Шулардан қелиб қикққан қилда айтадиган буқсак, ҳеч шубҳа йуқди, ҚОЗОРИСТОН давлати ва унинг Президенти Нурсултон Назарбоевнинг Осиё минтақасида моқароли қариятлар ва қдрама-қаршиликлар юзага қелишининг олдини олиш ва уларни қартираф этиш мақрадида давлатлар уртасида ишонч қоралари ва қамқихатлик масалаларини муқоқаме қилиш ўқун белқиланган Қорумни шакллантириш буйича тақаббуси қар томонлама эътибор ва қуқуқаб-қуқуқатлашга қазовордир.

Мен бу ерда ҚХР Қариси ва Қоссия Президенти қилдирган муқим тақлифларни қуқуқаб-қуқуқат-

лаб, Узбекистан делегацияси номидан куйидаги фикрларни баён этишни истардим.

Биринчидан. Осиё китъаси хакида суз юритадиган булсак, ушбу минтака давлатлари уртасидаги интеграция жараёнларининг, уларнинг иктисодиёти ва ижтимоий ҳаёти билан боғли*; жабхаларнинг изчил суръат билан ривожланишини таъминлашда АСЕАН, ШХД⁷, Осиё-Тинч океани иктисодий ҳамжамияти, Осиёда ҳамкорлик буйича мулоқот, Евроосиё иктисодий ҳамжамияти каби нуфузли халқаро ташкилотларнинг урни ва аҳамияти тобора ортиб бормокда.

Шу боис бугун Форумда муҳракма этилаётган масалалар буйича тавсиялар ишлаб чиқмшда БМТнинг тегишли ҳужжатларида қайд этилган асосий принциплар билан бирга, мазкур ташкилотлар томонидан ишлаб чиқилган ана шу масалаларга дойр тамойил ва мулоҳазаларни ҳам инобатга олиш муҳим аҳамият касб этган булур эди.

Бу, уз навбатида, мазкур нуфузли ташкилотлар билан ҳамкорликдаги фаолиятни мувофиқлаштириш учун зарур асосни яратишга хизмат қилади.

Иккинчидан. Кенгашнинг ишонч чоралари ва давлатлараро ҳамкорликни кучайтириш буйича тавсияларини ишлаб чиқ^ишда халқ^аро амалиётда ва сиёсат майдонида учрайдиган айрим хатти-х.аракатларга алоҳ.ида эътибор қдратиш ва уларга

туБри бах.о бериш лозим. Нега деганда, бундай х.аракатлар халқлар орасида қушимча кескинлик ва қ.арама-қ.аршилик тугдирмокда, миллионлаб одамларнинг умидсизликка тушиши ва уз ён-атрофида руй бераётган воқеаларга ишончсизлик билан қ.арашига сабаб булмокда.

Бундай воқ.еаларнинг сабаби тугрисида, яъни муаллифларнинг маданий савиясининг пастлиги, сиёсий саводсизлиги, бошқ.а халқларнинг қулаасрлик анъаналари, турмуш тарзи ва менталитетига беписанд муносабатда булиши оқибатида вужудга келадиган нохуш фактлар ва турли ксе-нофобия ҳамда миллатчилик қуринишлари х.акида қула гапириш мумкин.

Аммо айрим сиёсатчилар, давлат арбоблари ва коллектив нашрларнинг яқдол давогарлик рух.идаги сурбетларча, мутлак.о асоссиз даъво ва қик.ишлари айниқ.са жиддий ташвиш уфт^oтади.

Бу борада гап кетганида, мисол тариқасида куйидаги фактларни келтириш мумкин: мусулмонларнинг муқаддас дини булмиш ислом динини халқ.аро терроризм билан боғлашга уринишлар, Фарб матбуотида турли хажвий расмлар чоп этиш орқали пайгамбаримиз Мух.аммад алай-Х.иссаломнинг шаънини тахдирлашга қ.аратилган хатти-х.аракатлар содир этилмокда, миллионлаб одамларнинг миллий гурури ва нафсониятига

тегадиган бирёклама, асоссиз бахр ва хулосалар калтабинларча баён килинмокда.

Уз-уздан аёнки, айрим доллар да бундай кир-дикор ва чиқишлар халқаро жамоатчиликнинг миллатлар ва элатлар, турли диний конфессия-лар вакиллари уртасидаги хдмжихатликни мустахкамлаш борасидаги мураккаб, узок; ва изчил давом этадиган фаолиятини йукда чиқармокда.

Таъбир жоиз булса, халқдро майдондаги субъектлар уртасидаги ишончни одамлар уртасидаги ишонч сингари янги утказилган нихрлга киёслаш мумкин. Бу нихрл вояга етиши, хрсилга кириши учун уни доимо, хар томонлама меҳр билан озиклантириш ва парвариш килиш зарур. Афсуски, баъзан бунинг урнига ана шу кучат униб-усадиган мухитнинг узини захарлаш хрлатлари юз бераётганини кузатиш кийин эмас.

Дунёда содир булаётган у ёки бу воқеани ба-Х.олашда «икки ёбугама стандарт»ларни куллаш х.оллари кузга ташланаётгани хам, табиийки, узаро ишонч мухитини мустахкамлашга хизмат қилмайди. Пировард натижада шундай хулоса келиб чиқ^ади: айрим давлат ва мамлакатларга мумкин булган барча нарсалар бошқ.аларга мумкин эмас экан.

Яна бир мулохаза.

Ушбу Кенгашда к.абул к.илинадиган хужжатларда гоят мух.им бир х.олат хисобга олинган так.-

дирда, унинг фаолият самарадорлиги янада ошадди.

Яъни, ишонч чораларини татбиқ, этиш буйича ишлаб чиқ.илган тавсиялар умумий гаплар билан чегараланмасдан, аниқ, йуналишга эга булса, бошқ.ача айтганда, бугун халқ.аро жамоатчил икни ташвишга солаётган муайян можароли вазиятларга, бу можаролар аланга олиб урушга айланиб кетмасидан олдин уларни бартараф этишга қаратилса, х.ар тарафлама мақсадга мувофиқ. булар эди.

Албатта, бу осон хал этиладиган вазифа эмас. Лекин айнан мана шу амалий мақсад — давлатлараро муносабатларни яхшилаш сох.асидаги, кескинлик ва можаролар келтириб чиқарадиган омилларни аниқлаб, уларни бартараф этишга йуналтирилган барча саъй-харакатларимизни оқлаши мумкин.

Сузимнинг якунида ушбу анжуманда хрзир булганларнинг барчасига яна бир бор самимий хурмат-эҳтиромимни изхрр этишга, саммит ишига муваффақ.ият тилашга ижозат бергайсиз.

Эътиборингиз учун ташаккур.

*Осиёда ҳамкорлик ва ишонч чоралари буйича кенгашга аъзо давлатлар рафарларининг саммитида сузланган нутқ,
2006 йил 17 июнь*

МАТБУОТ ВА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ХОДИМЛАРИГА

Қдрли дустлар!

Авваламбор, сиз, ҳурматли журналистлар, нашриёт ва матбаа соҳаси фидойиларини, оммавий ахборот воситалари ходимларини бугунги касб байрамингиз билан чин калбимдан самимий муборакбод этаман.

Мана, ун уч йилдирки, 27 июнь санасини юртимизда миллий матбуот куни сифатида кенг байрам қилиш яхши бир анъанага айланиб қолди. Бу байрам нафакат шу соҳа вакиллари, балки уларнинг ижод ва меҳнат маҳсулидан баҳраманд буладиган миллионлаб муштарийлар, барча зиё-диларимиз орзиқиб кутадиган ва ҳурсандчилик билан нишонлайдиган қутлуг айёмдир.

Халқимиз, жамоатчилигимиз матбуот ахлини Ватанимиз манфаатларининг фаол ҳимоячиси булган, давлат ва жамият уртасида бамисоли ҳолис воситачи ва муҳолиф сифатида фаолият курсатадиган, мамлакатимизнинг янгиланиши ва таракқиёти йулида олиб борилаётган ислохотларни қўзланган мақсад ва манзилларга етказишда

доимо изланиб яшайдиган фидойи инсонлар деб билади ва қадрлайди.

Албатта, ҳар қандай байрам тантанасида эришилган ютуқлар беихтиёр сарҳисоб этилади, амалга оширилган ишларга танқидий баҳо берилиб, янги-янги режа ва вазифалар белгилаб олинади.

Ўзгал пойтахтимиз Тошкент шаҳрида ва жойларда кенг жамоатчилик иштирокида ўғатган бугунги учрашувлар сизларнинг ўз қасбдошларингиз билан дийдор қўришиб, олдингизда турган мақсад ва муаммоларни муҳокама қилиш, қасб маҳрратини ошириш, миллий журналистикамининг ютуқ, ва қамчиликлари ҳақида яна бир бор атрофлича фикрлашиб олиш имконини беради, деб ўйлайман.

Халқимизга мансуб булган азалий одатга қўра, эл-юртга хизмати сингган, матбуотнинг Ойир юқини ўз елкасида қўтариб қелган мухтарам оқсоқолларимизга ҳурмат ва эҳтиром қўрсатиш бундай анжуманларга алоҳида қайс бағишлайди. Айни пайтда бу қаб тadbирлар шу қўнларга етиб қелолмаган ўсўз журналистларнинг номлари ва хотираси ёд этилиши билан ҳам ибратлидир.

Бугунги байрам қўнида мен бир масалага алоҳида эътибор беришни истардим. Биз одатда оммавий ахборот воситаларининг ўрни, аҳамияти ва моҳияти ҳақида, қамоннинг ўзи уларнинг ол-

дига куяётган уткир талаб ва эҳтиёжлар хакида куп гапиримиз. Аммо, очигини айтганда, бу соҳанинг меҳнати нақадар машаққатли экани, журналист касбини танлаган кишилардан наинки истеъдод ва билим, балки катъият ва жасорат талаб килиниши, таъбир жоиз булса, уларнинг нони каттик. экани, улар одамларни тинч қилдирмайдиган ташвиш ва муаммолардан холи булмасдан юришлари ҳақда, афсуски, камроқ. эслаймиз.

Шу уринда барчамизнинг дилимизда булган бир фикрни таъкидлаб айтмоқчиман. Ҳозирги кунда халқимиз янги ҳаёт, янги ҷамият қуриш йулида қандай юксак марраларга эришган булса, уларнинг барчасида, ҳеч шубҳасиз, заҳматқаш матбуот аҳлининг ҳам муносиб ҳиссаси борлигини шахсан мен ҳеч қачон унутмайман.

Оммавий ахборот воситаларимизнинг истиқлол илларида босиб ўтган ривожланиш йулига назар ташлар эканмиз, табиийки, журналистларимизнинг бугунги савияси ва даражасини бундан ун-ун беш йил аввалги ҳолат билан мулқар солиштириб булмайди.

Кейинги пайтда миллий матбуотимизнинг қиёфасини тубдан ўзгартириб юборган компьютер ва ахборот технологиялари, Интернет тизими билан бир қаторда, энг аввало, бу воситаларнинг барчасини жонлантирадиган, уларга маъ-

но-мазмун берадиган, таъсирчанлиги ва самарасини амалда намоён қиладиган асосий қуч — журналистлар ва матбуот ходимларимизнинг малакаси ва дунёқараши, тафакқури ва маҳррати бошқалардан қам булмайдиган даражага ўсиб бораётганини эътироф этиш адолатдан булади. Бугун биз юртимизда ҳуқуқий давлат, демократик ҷамият қураётган эканмиз, бу масаланинг энг муҳим шарти булмиш и неон қ.адри, инсон ҳуқуқ. ва эркинликларини ҳ.имоялаш, одамларни дунёда содир булаётган воқ.еа-ҳ.одисалардан ўз вақтида ҳолисона хабардор қ.илиш, бу қараёнларга нисбатан ҷамоатчилик фикрини шакллантириш, бир суз билан айтганда, эл-юрт қарди ва интилишлари билан яшаш, барчамиздан, биринчи қалда, оммавий ахборот воситалари вакилларидан бу талаб ва мезонларни қундалиқ ҳ.аётимизда изқил қорий этишни тақрзо этади.

Матбуотимиз олдида турган қана шундай қолқарб вазифаларни адо этишда бугун бу қарада олиб қорилаётган ишларни қанада тақомиллаштириш, қумладан, оммавий ахборот воситаларининг моддий-техник базасини мустаҳ.қамлаш, уларни энг қамонавий технология ва ўскуналар билан қихрзлаш, соҳ.а ривоқи ўқун қарур булган ислохотларни амалга ошириш, матбуот аҳлининг маъсулиятли меҳ.натини қадрлаш, моддий ва маънавий рағбатлантириш масалалари бундан

буен ҳам давлатимиз, ҳукуматимиз эътибор марказида бўлиши табиий, албатта.

Уз ҳаётини матбуот соҳасига бағашлаган сиз, азизларга менинг эзгу тилагим шуки, аввало, хонадонларингиздан тинчлик-тотувлик, файзу барака аримасин, ижодий ютуқларингиз, муҳлис ва муштарийларингиз янада купайсин.

Сизларни бугунги касб байрамингиз билан яна бир бор куглар эканман, барчангизга сихат-саломатлик, бахт ва омад тилайман.

*Ислол КАРИМОВ, Ўзбекистан
Республикал Президентл*

ЎЗБЕКИСТОН РАЛЛАКОРЛАРИГА

Қддрли дустлар!

Авваламбор, ризқ.-рузимиз бунёдкори булган сиз, азиз дех,қрн ва фермерларимизни 6 миллион 100 минг тоннадан зиёд юксак галла хирмони бунёд этганингиз билан чин калбимдан самий муборақбод этаман.

Бизнинг неча ун йиллар давомида орзу ва х.авас килиб келган галла мустакиллигига эришганимизни кейинги етти-саккиз йил мобайнида амалда тасдиқлаб келаётганимизни, бундай улкан ютуқ.-нинг ах.амияти ва мох.иятини галла деган, нон деган бебаҳр неъматдан баҳраманд буладиган х.ар к.айси инсон, шу юртда яшайдиган хар кайси оила сузсиз чуқур англайди ва юксак баҳрлайди, десак, айни хакикатни айтган буламиз.

Мамлакатимизда мустакилликнинг дастлабки йилига нисбатан галлачиликда х.осилдорлик 4,5 баробар, ялпи ҳрсил миқдори эса 6,5 баробар ошгани бу борада қандай тарак.киёт йулини босиб утганимизни, захиаткаш узбек дех.қ.онининг қандай буюк ишларга қрдир эканини яқққ курсатиб турибди.

Бир пайтлар тасаввур кдлиш хам кийин булган бундай катта марралар, авваламбор, Яратганимизнинг узи «Сендан — ҳаракат, мендан — бара-кат» дея мададкор булгани, халкимизни бало-казолардан асраб, йулимизни очиб бергани эва-зига кулга киритилганини ҳеч қачон унутмасли-гимизни истардим.

Бундай улкан ютук. замирида кечани — кеча, кундузни — кундуз демасдан, утган йилнинг куз фасли ва жорий йил бахрридаги сув танкислиги, жазирама иссиқ., жала ва ёмБирлар билан боЕпик. кийинчиликларга карамасдан, мул хрсил етиш-тирган мард, лафзи хал о л дехдонларимиз ва фермерларимизнинг азму шижоати ва фидоко-рона мех.нати мужассамдир.

Шу борада таъкидлаш жоизки, бугунги кун-да одамларимизнинг онгу тафаккурида руй бе-раётган ижобий узгаришлар, дех.крн узини ер-нинг, мулкнинг х.ак.ик.ий эгаси, кишлоқдаги х.ал к.илувчи куч сифатида х.ис этаётгани, унинг мех.натга, х.аётга булган фаол муносабати, ман-фаатдорлик ва масъулият туйғуси кучайиб бо-раётгани ик^тисодиётимизда, х.аётимизнинг бар-ча жабхаларида ана шундай юксак марраларга эришишда асосий мезон ва омил булиб хизмат килмокда.

К^ишлоқ, ахлининг дунёкзрашидаги бундай туб узгаришлар, уз навбатида, аграр соҳада кенг

куламли ислох.отларни, замонавий бошқ.арувнинг самарали усул-услугларини, илгор технология-ларни жорий этишда, ер билан тиллашиб яшай-диган инсонларда изланувчанлик, ташаббускор-лик ва тадбиркорлик фазилатларини уйғотишда намоён булмокда.

Айни пайтда кишлоқ. хужалиги сох.асида ишни мутлак,о янгича асосда — бозор иктисодиёти та-лабларига мое равишда ташкил этиш, хусусий мулкни изчил ривожлантириш, шу максадда фермерлик х.аракатига кенг йул очиб бериш, давлат томонидан уни хар томонлама куллаб-қув-ватлаш, фермер хужаликларига зарур моддий-техник ресурсларни уз вак.тида тула етказиб бе-риш, улар етиштирган махсулотни реализация килишда тегишли кумак ва имтиёзлар яратиб бериш борасидаги амалий ҳаракатлар хам муҳим ах,амият касб этмокда.

Бу йилги етиштирилган хреилнинг 81 фоизи фермер хужаликлари томонидан тайёрлангани хам фермерлик ҳаракатининг к.ишлоқда том маъ-нодаги етакчи ва кудратли кучга айланиб бора-ётганидан далолат беради.

Азиз дустларим, биродарларим!

Бугун далаларимизда сизларнинг пешона те-рингиз билан етиштирилган мул хреилни халки-мизнинг энг катта ютуғи, десак, ҳеч қандай му-болага булмайди. Бу юксак ва баракали хирмон

нафакдт давлат эҳтиёжларини бажариш, шаҳар аҳолисини, ишчи-хизматчиларимиз, харбийларимизни дон мадсулотлари билан таъминлашга, айни пайтда кишлок. аҳдининг ертулалари, омборларини галла билан тулдиришга, энг муҳими, халкимизнинг ризқини бутун, дастурхонини тукин қилишга, эртанги кундан кунгли тук, булиб яшашига хизмат қилишини, уйлайманки, ҳаммам из яхши тушунамиз.

Эл-юртимиз хирмони донга, кунгилларимиз қувончга тулиб турган мана шундай хурсандчилик кунларда барчамиз қули кадок., купни қурган, бошидан не-не синовларни утказган захматқаш деҳқонларимизнинг меҳнат жасорати олдида бош эгиб таъзим қиламиз.

Бундай улкан меҳнат галабасига узининг фидокорона меҳнати билан муносиб хисса қушган барча-барча касб эгаларига чин қалбимдан самимий миннатдорлик билдираман.

Хорманг, меҳнатингизнинг роҳатини қуринг, азизларим, топганингиз яхши кунларга буюрсин! Хонадонингиздан тинчлик-хотиржамлик, файзу барақа, бахту саодат аримасин!

Хеч қачон кам булманг, қадрдонларим!

Ислам КАРИМОВ,
Узбекистон Республикаси Президенти

МУНДАРИЖА

КУХНА САМАРҚАНДНИНГ БОҚИЙ ОВОЗИ. <i>«Шаҳ тароналари» бешинчи халқаро мусиқа фестивалининг очилиш маросимидаги нутқ, 2005 йил 28 август</i>	3
ОЗОД ХАЛҚЛИНГ УЛУИ БАЙРАМИ. <i>Узбекистон Республикаси мустақиллигининг 14 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги суз, 2005 йил 31 август</i>	8
УЗБЕКИСТОН ПАХТАКОРЛАРИ ВА БАҲА МЕХНАТҚАШЛАРИГА. <i>2005 йил 13 октябрь</i>	14
МАВЖУД САЛОҲИЯТ ВА ИМКОНИЯТЛАРДАН ОҚИЛОНАҲОЙДАЛАНИШ -МУВАҲҲАКИЯТ ГАРОВИ. <i>Халқ депутатлари Тошкент вилояти кенгашининг навбатдан таъқари сессиясидаги нутқ, 2005 йил 7 ноябрь</i>	20
СПОРТ — БАҲАМОЛ АВЛОДНИ ТАРБИЯЛАШНИНГ МУҲИМ ВОСИТАСИ. <i>2005 йил 8 ноябрь</i>	47
ТОШКЕНТ АҲБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИНИНГ ПРОФЕССОР- УҚИТУВЧИЛАРИ ВА ТАЛАБАЛАРИГА, БУТУН ЖАМОАСИГА. <i>2005 йил 8 ноябрь</i>	52
УЗБЕКИСТОН ВА РОССИЯ - ИТТИҲОҚЧИ ДАВЛАТЛАР. <i>2005 йил 14 ноябрь</i>	56

ИНСОН, УНИНГ ХУКУК, ВА ЭРКИНЛИКЛАРИ ХДМДА МАНФААТЛАРИ - ЭНГ ОЛИЙ КАДРИЯТ. <i>Узбекистон Республикаси Конституциясининг 13 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маъруза, 2005 йил 7 декабрь.....</i>	61
ЁШЛАРГА ИШОНЧ БИЛДИРИШ, УЛАРНИНГТАШАББУС ВАСАЛОХ.ИЯТИНИ РУЁБГА ЧИКАРИШ - БУГУНГИ КУННИНГ УСТУВОР ВАЗИФАСИДИР. 2005 йил 28 декабрь.....	98
УЗБЕКИСТОН ХАЛКИГА ЯНГИ ЙИЛ ТАБРИГИ. 2005 йил 31 декабрь.....	124
БАТАН ХИМОЯЧИЛАРИГА БАЙРАМ ТАБРИГИ. 2006 йил 13 январь.....	130
МАМЛАКАТИМИЗ ТАРАК.КИЁТИНИНГ КОНУНИЙАСОСЛАРИНИ МУСТАХКАМЛАШ ФАОЛИЯТИМИЗ МЕЗОНИ БУЛИШИ ДАРКОР. <i>Узбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг бешинчи ялпи мажлисидаги нутк, 2006йил 24 февраль....</i>	139
ЭРИШИЛГАН ЮТУКЛАРНИ МУСТАХКАМЛАБ, ЯНГИ МАРРАЛАР САРИ ИЗЧИЛ ХАРАКАТ КИЛИШИМИЗ ЛОЗИМ. 2005йилда мамлакатни <i>ижтимоий-иктисодий ривожлантириши яқунлари ва 2006 йилда иктисодий ислохотларни чуқурлаштиришининг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маъруза, 2006 йил 10 февраль.....</i>	154
НАВРУЗ БАЙРАМИГА БАЕИШЛАНГАН ТАНТА НАЛИ МАРОСИМДАГИ СУЗ. 2006йил 19март.....	200
БАРҚДРОРЛИК ВА БУНЁДКОРЛИК - ТАРАК.КИЁТНИНГКУШ КАНОТИ. 2006 йил 4 апрель.....	205

ИНСОН ХОТИРАСИ - МУКАДДАС, ИНСОН КАДРИ -УЛУР. 2006йил 9май.....	213
МАКТАБ УКУВЧИЛАРИНИНГ «УМИД НИХОЛЛАРИ» СПОРТ УЙИНЛАРИ КДТНАШЧИЛАРИГА. 2006 йил 5май.....	222
«ПАХТАКОР» ФУТБОЛ ЖАМОАСИ АЪЗОЛАРИ ВА ФАХРИЙЛАРИГА. 2006 йил 25май.....	227
ШХТХАМКОРЛИКНИНГУЛКАНСАЛОХИЯТИНИ НАМОЙИШЭТМОҚДА. <i>Шанхай Хамкорлик Ташиқлотининг саммити арафасида Хитой Халқ Республикаси оммавий ахборот воситалари вакилларида берилган интервью, 2006 йил 13 июнь.....</i>	232
ХАВФСИЗЛИК ВА БАРҚДРОРЛИКНИ САКЛАШ, ХАЛҚДАРИМИЗ ФАРОВОНЛИГИНИ ОШИРИШ -ЭНГ МУХИМ ВА УСТУВОР МАСАЛА. 2006 йил 14 июнь.....	248
ТИНЧЛИК ВА БАРКАРОРЛИКНИ САКЛАШНИНГ ИШОНЧЛИ КАФОЛАТИ. <i>Шанхай Хамкорлик Ташиқлоти Давлат раҳбарлари Кенгашининг Шанхай шаҳрида бўлиб ўтган мажлисида сузланган нутк, 2006 йил 15 июнь.....</i>	255
ОСИЁДА ТИНЧЛИК ВА ХАМКОРЛ ИКНИ МУСТАХКАМЛАШ ЙУЛИДА. <i>Осиёда хамкорлик ва ишонч чоралари бўйича кенгашига аъзо давлатлар раҳбарларининг саммитида сузланган нутк, 2006 йил 17 июнь.....</i>	260
МАТБУОТ ВА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТА ЛАРИ ХОДИМЛАРИГА. 2006 йил 27 июнь.....	266
УЗБЕКИСТОН ГАЛЛАКОРЛАРИГА. 2006 йил 19 июль.....	271

66.3(5У)
К 23

Каримов, Ислон Абдуганиевич

Инсон, унинг \укук, ва эркинликлари — олий кадрият/
Ислон Абдуганиевич Каримов.— Т. 14 — Т.: «Ўзбекистан»,
2006. - 280 б.

ББК 66.3 (5У)+66.3(5У)6

Ислам Абдуганиевич Каримов
**ЧЕЛОВЕК, ЕГО ПРАВА И СВОБОДЫ —
ВЫСШАЯ ЦЕННОСТЬ**

Том 14

На узбекском языке

Нашр учун масъул К. БУТОНОВ Бадий

мухаррир Х- МЕХМОНОВ

Техник мухаррир У. **КИМ**

Мусахдиҳлар Ш. МАКСУДОВА, Н. УМАРОВА

Компьютерда тайёрловчи Л. АБКЕРИМОВА

Босишга рухсат этилди 11.08.2006. Крғоз формати 84x108/,,.

Тайме гарнитурада офсет усулида босилди. Шартли б.т. 14,7.

Нашр т. 8,65. Тиражи 10 000. Буюртма № 06-115.

Узбекистан Матбуот ва ахборот агентлигининг

«Узбекистан» нашриёт-матбаа ижодий уйида босилди.

700129, Тошкент, Навоий кучаси, 30.